

ENRICO ...vrije markt...

AMIGOE

ZATERDAG 13 JANUARI 1990 107E JAARGANG — NO.: 11

Preke

Moeten we op 13 mei de paus Pepsi serveren?

REFERENDUM OVER INVOERING VAN DE DOODSTRAF

Op Dag van Rouw: Front Nationale Redding uitgejouwd

Communistische Partij in Roemenië 'buiten de wet'

BUKAREST - De Roemeense communistische partij is met onmiddellijke ingang "buiten de wet gesteld", zo heeft president Ion Iliescu van het Front voor Nationale redding vrijdagavond op de televisie bekendgemaakt. Iliescu kondigde ook aan dat er op 28 januari een nationaal referendum gehouden zal worden over de vraag of de doodstraf weer ingevoerd moet worden. Het Front, dat Roemenië regeert sinds dictator Nicolae Ceausescu op 22 december verdreven werd, schafte de doodstraf af na de executie van Ceausescu en zijn vrouw Elena.

Vrijdag, de dag van nationale rouw voor de slachtoffers van de revolutie, gingen tienduizenden Roemenen de straat op om te protesteren tegen de aanwezigheid van communisten in het Front. De betogers eisten onder meer dat veiligheidsagenten, die tijdens openbare processen schuldig worden bevonden aan moord tijdens de dagen van de omwenteling, geëxecuteerd worden.

UITGEJOUWD

Iliescu maakte tenslotte tijdens de directe televisie-uitzending **bekend dat er een** nationale commissie zal worden opgericht "om alle klachten van de bevolking op te lossen". De commissie zal onder "direct bevel staan van het Front voor nationale redding".

Duizenden anti-communistische Roemeense betogers hebben op de dag van nationale rouw voor de slachtoffers van de opstand van december, voor het ministerie van Buitenlandse zaken in Bukarest massaal tegen de voorlopige regering geprotesteerd. Zowel president Ion Iliescu als premier Petre Roman probeerden vanaf het dak van een pantserwagen de mensen, die eisten dat alle voormalig communisten uit het Front stappen, tot kalmte te manen.

WOEDEUITBARSTING

In het hele land hingen de vlaggen van openbare gebouwen halfstok en werden de kerkklokken geluid. Op alle plaatsen waar burgers door de veiligheidspolitie van Ceausescu werden vermoord brandden kaarsen. In kerken werden herdenkingsdiensten gehouden en de Roemeense televisie zond beelden uit **van de Requiem-mis in Bukarest.** Maar de dag werd gekenmerkt door de eerste massale woede-uitbarstingen sinds eind december tegen de prominente communisten in het front.

Tijdens een herdenkingsceremonie voor de slachtoffers van de revolutie legden Iliescu en Roman een krans en namen zij een minuut stilte in acht, maar zelfs toen stond achter hen een man met het spandoek "weg met de commmunistische moordenaars".

De menigte voor het ministerie, het hoofdkwartier van het Front schreeuwde "dood moet vergolden worden met dood, dood, dood". Daarop beloofde Iliescu dat diegenen die verantwoordelijk zijn voor de moorden tijdens de revolutie in het openbaar terecht zullen staan. Volgens de tweede man van de nieuwe regering, Silviu Brucan, zijn tijdens de omwenteling bijna tienduizend mensen gedood.

VN-CONTROLE

De eerste vice-president van het Front, Dumitru Mazilu, kwam vrijdagavond aan een van de eisen van de demonstranten tegemoet en zegde toe dat de algemene verkiezingen die in april in Roemenië worden gehouden, gecontroleerd zullen worden door de Verenigde Naties. Mazilu kondigde gelijk aan dat hij zelf geen kandidaat zal zijn.

Premier Roman werd uitgejouwd toen hij de demonstranten probeerde toe te **spreken. Hij kwam nauwelijks boven het** "weg met het communisme"-geschreeuw uit. "Ik beloof U dat de Communistische partij niet meer bestaat", riep hij door een luidspreker, maar de mensen antwoordden "jawel, jawel zij bestaat nog steeds", en "Iliescu is niets beter dan Ceausescu".

TOEGEJUICHT

De betogers juichten toen een een jonge arbeider, Martin Hutanu, op een pantserwagen naast Roman klom en een lijst met eisen begon voor te lezen. Hij drong onder meer aan op openbare processen tegen de Ceausescu-aanhangers die nu gevangen zitten en pleitte ervoor dat de schuldigen geëxecuteerd worden.

Roman bood de betogers aan een referendum te organiseren over de vraag of de doodstraf weer ingesteld moet worden. De betogers lieten luidkeels weten dat zij niet weg zouden gaan "tot iedere communist in de regering ontslag heeft genomen". Brucan, invloedrijk lid van het Front, werd met name genoemd. Hij was tijdens het bewind van Ceausescu afgezant in de Verenigde Staten en de VN en sloot zich pas op het laatste moment aan bij de oppositie.

Wetenschapssatelliet opgeborgen

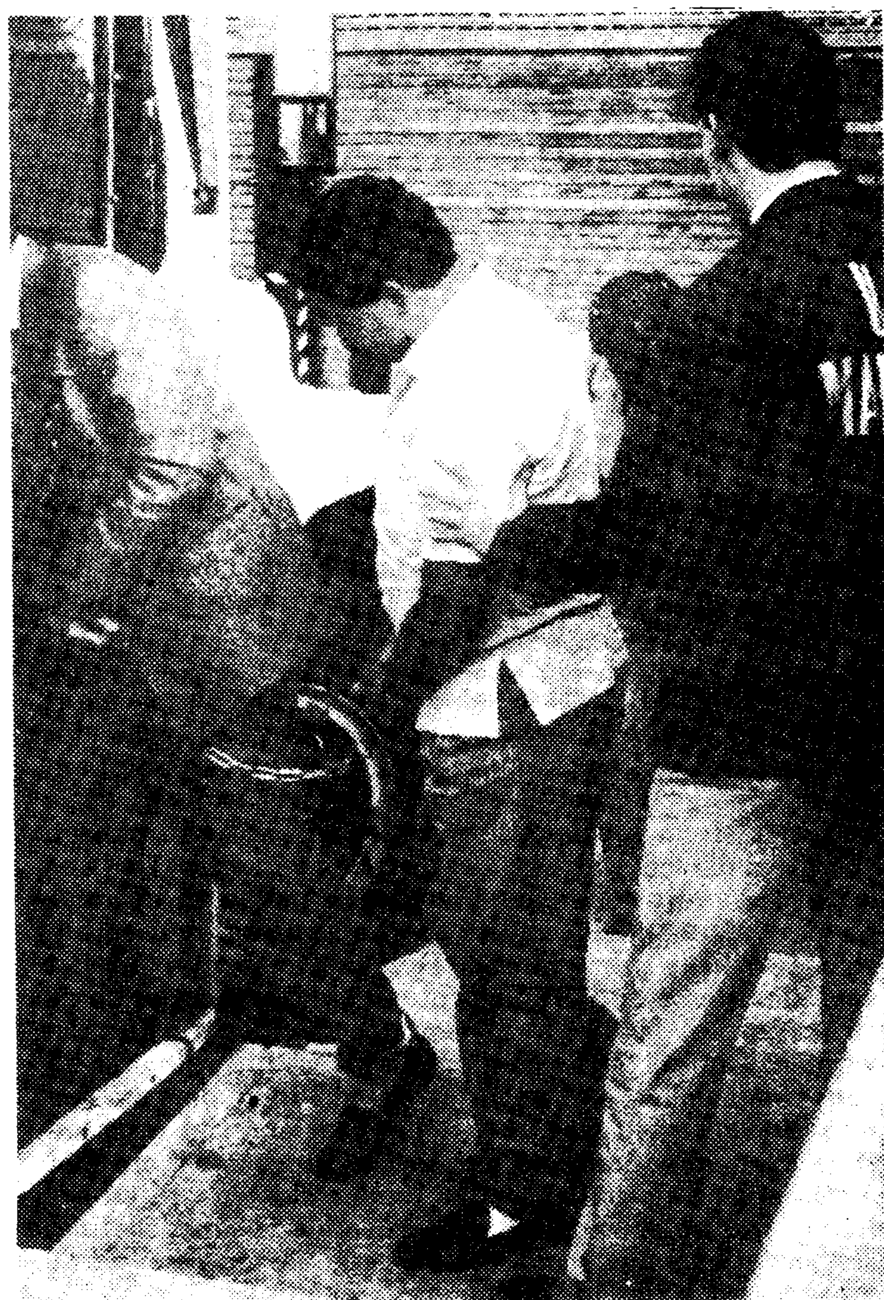
Bergingsoperatie Colombia geslaagd

HOUSTON - Het ruimteveer Columbia heeft vrijdag in een precisie-operatie de enorme, elf ton zware en tien meter lange onderzoeksatelliet LDEF met een middellijn van 4,5 meter uit de ruimte geplukt met behulp van zijn twaalf meter lange robotarm. Dit gebeurde na een achtervolging van achttienhonderd kilometer. Het was een zeer moeilijke operatie gezien de omvang van de satelliet.

De sonde Long duration exposure facility (LDEF), die langzaam terugviel naar de aarde, is bedekt met wetenschappelijke instrumenten die informatie moeten verschaffen over de effecten van een langdurig verblijf in de ruimte op een groot aantal zaken van in totaal 120 plantenzaden tot en met ruimtematerialen.

De zaden - waaronder 25 kilo tomatenzaad, bestemd voor vergelijkende proeven door schoolkinderen in de VS stonden maandenlang bloot aan de sterke kosmische straling en de extreme temperaturen in de ruimte. Verwacht wordt dat door de langdurige straling verandering is opgetreden in de samenstelling van de chromosomen van de zaden, waardoor de planten vele mutaties te zien zullen geven qua kleur en in de vorm van vervormingen van blad, stengel, bloem en vrucht.

Miljoen dollar borgtocht voor adjudant van Noriega

■ *MIAMI - Een handlanger van de door de Verenigde Staten gevangen genomen sterke man van Panama generaal Manuel Antonio Noriega, piloot Daniel Miranda (midden), wordt in een bus overgebracht buiten het gerechstgebouw van Miami. De rechtbank heeft op zijn hoofd een borgsom gezet van een miljoen dollar. (AFP-satellietfoto)*

Na overleg Bouterse met Jungle-commandant

Militaire post in Brokopondo opgeheven

PARAMARIBO - De Surinaamse legerleiding heeft de militaire post Kraka in het district Brokopondo teruggetrokken. Dit heeft het kabinet van het Militair gezag in Paramaribo vrijdag bekendgemaakt.

De maatregel werd gemeld nadat legerleider Desi Bouterse voor de tweede keer binnen een week overleg had gevoerd met commandanten van het Junglecommando in het district Brokopondo. Volgens Bouterse is een proces van ontspanning begonnen. Het Nationaal leger zal medewerking verlenen aan de burgerautoriteiten om de voorziening van voedsel en medicamenten die door gevechtshandelingen was geblokkeerd, weer op gang te brengen.

Commandant Barabas van het Junglecommando zegde toe dat de veiligheid in Brokopondo gegarandeerd wordt. Junglecommandoleider Ronnie Brunswijk toonde zich eerder deze week ontevreden over de contacten tussen Bouterse en Barabas die zonder zijn instemming werden gelegd. Brunswijk heeft nog niet gereageerd op de terugtrekking van de legerpost Kraka.

De post werd in december overvallen. Toen kwamen zeven militairen om het leven. Hoewel het onderzoek naar de overval nog niet is afgerond, liet het Nationaal leger weten dat huurlingen er de hand in hadden. De huurlingenleider John Richards, die na de overval op de legerpost door Brunswijk werd opgehaald in het Brokopondogebied, kwam in Moengo in oost-Suriname om het leven. Volgens het Junglecommando gebeurde dit tijdens een vechtpartij.

Na verkiezingen in Nicaragua

VS verminderen hulp aan contra's

BOSTON - De Verenigde Staten zijn van plan na de komende verkiezingen in Nicaragua het grootste deel van hun hulp aan de contra's die strijden tegen het bewind in Managua, te schrappen. De regering in Washington heeft dat leiders van de contra's laten weten, zo heeft vrijdag de Amerikaanse krant The Boston Globe gemeld.

Contra-leider Enrique Bermudez zei tegenover de krant dat de onderministers van Buitenlandse zaken, Bernard Aronson en Richard Solomon, hem hadden gezegd dat de meeste hulp na de verkiezingen van 25 februari zal worden gestaakt. Volgens de Amerikaanse bewindslieden zou alleen een onverwachte daad van de regering van Nicaragua, zoals het doden van leiders van de oppositie, daar verandering in kunnen brengen. "Zij (de Amerikanen, red.) laten ons niet helemaal in steek, maar zij zullen het geld verminderen en alleen toestaan dat het wordt gebruikt voor repatriëring", aldus Bermudez.

De regering van de Amerikaanse president, George Bush, heeft eerder laten weten dat zij over hulp aan de contra-rebellen zal beslissen zodra zij weet of de verkiezingen eerlijk en open zijn verlopen.

economische boycot tegen Nicaragua instelden, begon Nicaragua via bedrijven in Panama goederen te importeren.

Voor nieuwe munt gepleit in Hongarije

BUDAPEST - De Hongaarse staatssecretaris Zsigmond Jarai wil de munteenheid van zijn land, de forint, vervangen door een munteenheid die beter omwisselbaar is met Westerse valuta's.

Jarai pleitte in een radioprogramma voor een eenmalige devaluatie als de nieuwe munteenheid ingevoerd zou worden. Dit is een onderdeel van hervormingen op het gebied van lonen en prijzen. Hij riep de Hongaarse leiding op tot drastische maatregelen om het aantal werknemers bij verschillende staatsbedrijven te verminderen.

'Glorieuze' terugkeer troepen VS

■ *FORT BRAGG - Parachutisten sprongen uit hun C141-vliegtuig na hun terugkeer uit Panama. Zo'n tweeduizend parachutisten gaven deze show en sprongen uit twintig transport-vliegtuigen.*

Advocaat mishandeld

MIAMI - De verdediger van een van de medeverdachten van de voormalige Panamese sterke man Manuel Norigea is vrijdag voor zijn huis in Miami door een onbekende aangevallen en met een breekijzer geslagen. De jurist hield een flinke hoofdwond aan de klap over.

Advocaat Michael O'Kane was op weg naar een hoorzitting van zijn client, de piloot Daniel Miranda en O'Kane woonde de zitting met zijn hoofd in het verband bij. De piloot wordt ervan beschuldigd voor Noriega drugsgeld uit de Verenigde Staten naar Panama gevlogen te hebben.

In een zitting achter gesloten deuren werd vrijdag ook gepraat over het voorstel van de officier van Justitie Noriega over te brengen naar een beter beveiligde gevangenis, mogelijk buiten Florida. De rechter legde de verdediging en het Openbaar Ministerie een spreekverbod op over de uitkomsten van het overleg.

WASHINGTON - De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, James Baker, zal op 6 en 7 februari in Moskou besprekingen voeren met zijn Sovjetambtgenoot Edoeard Sjevardnadze. Onderwerp van bespreking vormen wapenbeheersing, regionale conflicten, mensenrechten, drugsbestrijding, milieuproblemen en bilaterale betrekkingen.

Konvooi vrachtwagens tegengehouden

Handel met Nicaragua via Panama verhinderd

MANAGUA - De Panamese regering heeft het vertrek van 24 vrachtwagens tegengehouden met goederen voor Nicaragua, nadat de regering een onderzoek is begonnen naar de handeltransacties tussen Nicaragua en Panama ten tijde van het bewind van Panama's voormalige sterke man, generaal Manuel Noriega.

Dit schreef de conservatieve Nicaraguaanse krant "La Prensa" vrijdag. De Panamese regering zou samen met het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken momenteel enkele documenten over de handelsrelaties tussen de beide landen bestuderen. Drie vrachtwagens zouden "propagandamateriaal" van de Sandinistische regering vervoerd hebben en 21 vrachtwagens zouden goederen bevat hebben voor de speciale winkels in Nicaragua waar de bevolking met dollars kan kopen.

PIKA

Beleids- en brokkenmakers

STELLING: als de beleidsmakers uit het Fort de leiding krijgen over een middelgrote supermarkt, zou er binnen de kortste keren niet één klant meer komen.

NOG EEN: "Het ware te wensen voor het Nederlandse bedrijfsleven, dat vele commissarissen beter zouden letten op de wezenlijke bekwaamheden van de directieleden dan op de uiterlijke."

Deze is van de promovendus J.O. Barentsz en hoort bij een proefschrift ingediend bij de Katholieke Universiteit Nijmegen.

ALS ALLES goed was gegaan had Gumbs het morrende overwerkend personeel van de Posterijen kunnen verwennen met een maaltijd van 19 gulden van de cateringservice van de Caprileskliniek.

Beste mijnheer Koster (1)

BESTE MIJNHEER Koster van de Immigratiedienst op het postkantoor te Punda, u moet eens ernstig met uw personeel praten, want sinds de woorden die de PIKA-redactie enkele maanden geleden besteedde aan hetgeen er voor en achter de loketten van de Vreemdelingendienst gebeurt, is er geen steek veranderd, zo lijkt het. En dat gaat natuurlijk niet. Dit is 1990. Er is werk aan de winkel.

Efficiëntie, dat is watzitollabout.

MIJNHEER WILLEM is niet alleen Amigoelezer maar sinds kort ook Antilliaan. Van rechtswege. En om dat zwart op wit te krijgen moet je naar Punda. Donderdagmiddag ging Willem dus naar het postkantoor. Drie kwartier stond hij daar te wachten op de twee mensen vóór hem die ieder bij een loket werden geholpen. De twee lokettistes verdwenen naar achteren nadat zij de twee hadden 'afgehandeld'. Zij keerden niet terug. Een verbijsterde Willem achterlatend. Deze liet zich niet uit het veld slaan en stond vrijdagochtend om half acht al op de stoep om om acht uur als eerste geholpen te kunnen worden. Dat gebeurde ook, alleen moest hij wel eerst bij een ander loket een zegeltje halen. Toen dat na een kwartier geregeld was, moest hij weer een tijd wachten omdat er nog niemand op het kantoor was om het Antillianiseringsdocument te ondertekenen. Mijnheer Koster was nog niet gearriveerd, zo luidde de mededeling. Het even wachten mondde uit in een verzoek een derde maal terug te komen voor de ondertekening.

Beste mijnheer Koster (2)

ZO KUNNEN we natuurlijk jarenlang voortkabbelen. Een overheidsdienaar hoeft zich nergens druk om te maken. Achter een loket vallen nooit ontslagen, reorganisatieplannen komen praktisch nooit door de ambtelijke molen heen, aanvallen van het Red Tape Task Force Team worden afgeslagen en als het gezicht aan de andere kant van het loket boos wordt over de ambtelijke chaos en laksheid, dan trekt de ambtenaar aan het langste eind, want hij kan het bordje 'loket gesloten' neerzetten. Maar dat gaat dus veranderen. Dit is 1990 namelijk.

Taxi! - voor Curçaoënaars

ALS CURAÇAOENAAR moet u eigenlijk niet uit het buitenland op de internationale luchthaven Hato arriveren en dan per taxi naar huis moeten. Dat kan een dramatisch en ergerlijk einde vormen van uw vakantie. Zo blijkt uit het volgende verhaal van de gezinnen X. en Y., die 's nachts om twaalf uur, na een verukkelijke vakantie in Venezuela, de douane passeerden en in de koele Passaatwind twee taxi's wilden hebben om hen naar huis te vervoeren. Ze waren met zijn zevenen en ze hadden acht koffers bij zich.

Mevrouw X. stapte op een chauffeur af. Of hij bereid was haar gezin naar Rooi Santoe (even voorbij het witte, statige Scherpenheuvel-gebouw aan de weg naar Barbara Beach) te vervoeren. Natuurlijk, zei de chauffeur, en mevrouw X. draaide zich om om haar man en kroost en koffers te verzamelen. Op dat moment werd zij toegeschreeuwd door eenandere chauffeur (vermoedelijk de OTC, de Opper-Taxi-Chauffeur) dat zij niet zelf kon bepalen welke chauffeur haar zou vervoeren. Maakt mij niet uit, zei mevrouw X., wijst u dan maar een tweetal chauffeurs aan. Dat deed de OTC: de eerst gevraagde chauffeur en zichzelf. Maar toen de gezinnen X. en Y. met hun bagage terugkeerden, waren beide taxi's spoorloos verdwenen.

Dus ook de OTC.

Geen nood. Aan een andere chauffeur gevraagd: Wilt u ons naar Rooi Santoe brengen? Nee, zij deze taxibestuurder, dat is te ver. En hij nam andere passagiers (buitenlanders) mee.

Geen taxi meer te bekennen bij de internationale luchthaven Hato.

Wachten. En jawel, daar kwamen nog twee taxi's. Slimme zet van mijnheer Y.: Wilt u ons naar de Franse Bloemweg (te Mahaai; dichterbij de luchthaven gelegen) brengen? Ja, zeiden beide chauffeurs (van wie één vrouwelijke). En bij de Franse Bloemweg aangekomen, bij familieleden die eventueel voor verder vervoer naar Rooi Santoe zouden kunnen zorgen, vroeg mijnheer X. aan de chauffeuse of zij hem en zijn gezin 'por fabor', want het was onderwijl zéér laat geworden, naar Rooi Santoe wilde vervoeren.

Ja, zei de chauffeuse.

Onderweg werd haar verteld wat beide gezinnen was overkomen met de taxichauffeurs bij de internationale luchthaven Hato. Het verwonderde haar niets, zei ze, want veel van haar collega's willen uitsluitend ritten maken naar hotels en naar Campo Alegre; Curaçaoënaars en Curaçaose ingezetenen, aan hen hebben taxichauffeurs een hekel, want die willen naar huis en dat is voor veel van haar collega's te ver!

Te Rooi Santoe aangekomen heeft mijnheer X. haar een dikke fooi gegeven. Ziet u, mijnheer, dit weten veel van mijn collega's niet - dat Curaçaoënaars óók dikke fooien weten te geven!

UIT VIDEOBAND BLIJKT: VISSER GREEP NIET IN

TeleCuraçao-directrice over 'Porta Habri':

'Hoe kon Eric Lodewijks één uur zijn gang gaan?'

WILLEMSTAD —Van het maandagavond uitgezonden live-programma 'Porta Habri' van TeleCuraçao, waarin presentator Robin Visser de vroegere PNP-aanhanger Eric Lodewijks vrijelijk ernstige beschuldigingen liet uiten aan het adres van gedeputeerde Nelson Monte (Frente, PNP, SI) bestaat een zogenaamde 'backup tape', een band waarop het hele programma, inclusief de pauzes, staat opgenomen. Uit die videoband zou blijken, dat Visser tijdens de pauzes in het geheel niet 'verstoord' bleek te zijn van de uitlatingen die Lodewijks pleegde. Zo verneemt de Amigoe uit betrouwbare bronnen.

TeleCuraçao-directrice Stella Oosterhof wilde niet ingaan op de inhoud van de videoband: 'Wij doen dit altijd bij live-programma's. Robin Visser was ervan op de hoogte. Meer wil ik hierover niet zeggen'.

Mevrouw Oosterhof zei wel, in een reactie op de houding die Visser heeft aangenomen nadat de directie van de Antilliaanse Televisie Maatschappij had besloten het programma op te schorten: 'Hij (Visser; red.) begrijpt kennelijk niet hoe zwaar deze zaak voor de ATM telt. Kijk, een televisiemaatschappij is iets geheel anders dan een krant. Een tv-bedrijf heeft een vergunning nodig en daaraan zijn voorschriften verbonden. Daaraan heeft zulk bedrijf zich te houden'.

PROFESSIONEEL

Is de misser van Visser te wijten aan het feit, dat hij geen professionele tv-presentator is?

Mevrouw Osterhof: 'Robin Visser is één van de besten van Curaçao. Hij heeft voldoende ervaring opgedaan als journalist bij kranten en bij de radio. Wij onderzoeken nu hoe het kan, dat zo iemand nu zegt: 'Ik ben afgeleid tijdens het programma'. Dat kan best gebeuren, vind ik, maar ik vraag mijzelf af: hoe kan zo iemand een uur lang afgeleid zijn? Ik vind het moeilijk te begrijpen waarom hij er niet een keer tussenin is gesprongen met een vraag als: Hoe kunt u deze beschuldiging hard maken; hoe kunt u zoiets lanceren zonder bewijzen te leveren?'.

'Robin Visser staat erom bekend dat hij zijn programma's voorbereidt. Hij is intelligent en hij kan iets analyseren, terwijl hij goed is in interviews. Dat heeft hij jarenlang laten blijken. Wij hebben vertrouwen in hem gesteld. We gaan daarom uitzoeken wat er is gebeurd. Dat is in het belang van alle media. Want iedereen die in de communicatie-business werkzaam is, heeft door dit gebeuren een klap gehad voor wat betreft de geloofwaardigheid'.

BELEDIGING

Tevens wees mevrouw Oosterhof er op, dat 'dit geval van belediging' niet op zichzelf staand is: 'In kranten gebeurt het regelmatig, dat iemand wordt beledigd.

Dan staat erbij: 'Naam en adres bij de redactie bekend' Die mensen die de beledigingen uiten hebben niet eens de guts om hun naam te noemen. Dat vind ik ook een kwalijke tendens'.

Aanhouding

WILLEMSTAD — E.R. (18) is aangehouden wegens bezit van base. Waar dat gebeurde wist de politie niet te melden in het bulletin. Wel dat E. zich in gezelschap bevond van enkele opgeschoten jongens die een fiets van de speelplaats van het Stella Mariscollege hadden weggenomen. Bij het zien van de patrouille maakten zij zich uit de voeten. Alleen E.R. was de klos.

Even opfrissen

WILLEMSTAD — Gedurende vijf weken werd er door Feffyk een opfriscursus gegeven voor 'social hostesses', 'guest relation officers' en toeristengidsen. Deelnemende instanties waren Daltino Tours, #1 Cycle Rentals; Casper Tours; Holiday Beach Hotel en het Las Palmas Hotel. De cursusleiding was in handen van Altagracia Bryson.

WILLEMSTAD — Deze week vond in aanwezigheid van minister Louis Gumbs de ondertekening plaats van het kontrakt tussen de L.R.D. en Northern Telecom voor de installatie van een digitale telefooncentrale op St. Maarten. Door de installatie komen er 4.000 nummers bij, waardoor de schaarste aan telefoonnummers zo goed als verholpen zal zijn. De Telefoonmaatschappij van St. Maarten Telem zal de kosten hiermee gemoeid geheel voor eigen rekening nemen. Op de foto het moment van de ondertekening.

Flink wat apparatuur besteld

Wachtlijst TDS in maart weggewerkt

WILLEMSTAD —De wachtlijst bij TDS van nog aan te sluiten abonnees zal medio februari of begin maart weggewerkt kunnen zijn. Die lijst bestaat momenteel uit ongeveer 300 personen. TDS heeft danzij een financiële injectie van de overheid op grote schaal apparatuur kunnen bestellen. Zodra die er is, gaat TDS hals over kop nieuwe abonnees aansluiten.

Dit liet de assistent manager van de deze NV, die de betaalde TV onder zijn beheer heeft, Joe Coran, aan de Amigoe weten.

TDS, een volle dochter van de Antilliaanse Televisie Maatschappij (ATM) heeft van het eilandsbestuur (binnenkort eigenaar van ATM en TDS) kort geleden een financiële injectie gehad van 250.000 gulden. Het bedrijf zat om financiën verlegen, omdat sommige crediteurs (banken) de laatste tijd vanwege de vele verhalen die over TDS de ronde deden wat 'moeilijk' deden.

Door het geldgebrek konden niet tijdig 'decoders' en andere voor de aansluiting van de betaal- tv noodzakelijke apparatuur besteld worden. De wachtlijst werd steeds langer en nieuwe abonnees werden te kennen gegeven dat ze pas in april of mei aangesloten zouden kunnen worden.

De aansluiting heeft, zo zei Coran, nooit helemaal stilgelegen, omdat TDS met de zelfs gegeneerde middelen bestellingen bleef doen. Er kon echter niet voldoende en tijdig worden ingekocht. Onlangs werd, dankzij de financiering van de overheid, een groot deel van de 2,5 ton uitgegven voor de aankoop van de apparatuur. Met een deel van het bedrag werden ook computers gekocht.

TDS telt nu circa vierduizend abonnees. Deze NV zal, zo wordt verwacht, in tegenstelling tot TeleCuraçao, wel geprivatiseerd worden. Daarover zal het eilandsbestuur als nieuwe eigenaar spoedig beslissen. Momenteel is de Landsoverheid officieel nog aandeelhouder van de ATM.

Hoger beroepszaak Landsradio - Lichtveld

Mr De Groot-Martijn: Diepzinnige rechtsvraag

WILLEMSTAD — Voor het gerecht diende afgelopen donderdag de hogerberoeps zaak betreffende het ontslag dat de overheid aan de heer George Lichtveld, directie-lid van Landsradio had aangezegd. In eerste aanleg had het gerecht een eventueel ontslag van de zijde van de overheid nietig verklaard. Namens de overheid ging raadsman A. de Groot-Martijn in hoger beroep en stelde in het pleidooi dat de rechtbank met deze beslissing in haar belangen afweging heeft gefaald en een diepzinnigge rechtsvraag heeft opgeworpen.

In oktober van vorig jaar besliste de rechtbank dat Lichtveld op grond van een voortreffelijke staat van dienst van 16 dienstjaren niet ontslagen kon worden om de redenen die door de overheid werden aangehaald. Mr De Groot-Martijn meent dat de rechtbank door tot deze conclusie te komen, zonder aan te geven in welk opzicht een staat van dienst van 16 dienstjaren als verzachtende omstandigheid kan worden gehanteerd ten opzichte van door het gerecht zelf geconstanteerde accumulatie van plichtsverzuimen, een diepzinnige rechtsvraag heeft opgeworpen.

De raadsman vindt dat in dit geding de rechtsvraag centraal staat in hoeverre een ambtenaar die een leidinggevende functie bekleed en die tevens een voortreffelijke staat van dienst heeft, zijn werkgever, in dit geval de overheid, publiekelijk mag bekritiseren en zich daarbij van denigrerende kwalificaties mag bedienen. De raadsman zou graag willen weten waar de grens ligt die tot ontslag van een dergelijke ambtenaar kan leiden. De overheid had als redenen voor het onstslag Lichtveld van ernstig plichtverzuimen verweten. Lichtveld zou samen met de twee adjunct-directeuren Arrindell en Vinck een protestbrief gezonden hebben aan de minister van Verkeer en Vervoer in een toon en met een woordkeuze die de grenzen van het toelaatbare overschreden. In de brief verweten de ondertekenaars ondermeer de minister van onoprechtheid en misleiding. In een lokaal dagblad zou Lichtveld op niet mis te verstane wijze zijn afkeuring hebben uitgesproken over handelingen van de minister in kwestie. Daarnaast zou Lichtveld een week na de uitspraak van het gerecht waarin zijn ontslag ongeldig werd verklaard wederom onverantwoordelijke uitspraken gedaan zijn met de pers.

PERS

De Groot-Martijn bedoelt hiermee dat het feit dat Lichtveld zelf toegeven had dat de pers zijn gesprekken weleens verkeerd geïnterpreteerd zou hebben, waardoor een publieke discussie onstond over de gang van zaken bij Landsradio, dezelfde pers weer benaderde om zijn dwarsliggende houding jegens de regering publiekelijk ten toon te stellen.

De raadsman meent dat als Lichtveld zich daadwerkelijk verontrust zou hebben gevoeld over het effect van de eerdere publicaties in de bedoelde krant, hij gezien de reeds verstoorde relatie met de overheid, erop zou hebben gestaan dat bedoeld dagblad de bewuste publicatie zou rectificeren. Dit is echter niet het geval geweest.

Volgens De Groot-Martijn heeft Lichtveld wel degelijk de toelaatbare grenzen overschreden en is heeft hij het functioneren van Landsradio in gevaar gebracht, tevens het openbaar belang aangetast. Daarnaast zijn er van overheidszijde twijfels over de loyaliteit van Lichtveld ondanks zijn 16 dienstjaren. De raadsman meent dat de door het gerecht vastgestelde plichtsverzuim van Lichtveld een indicatie zijn dat hij ongeschikt is voor een vertrouwensrelatie. De overheid kan volgens de raadsman geen enkele waarborg dat Lichtveld vertrouwelijke stukken niet zal doorspelen, zoals reeds is geschied ten einde de regering te benadelen.

De Groot-Martijn vindt dat op grond van het feit dat Lichtveld zelf ook betrokken was bij de later door hem als ondeskundige gekenmerkte decentralisatieplannen, zich daarbij schuldig heeft gemaakt aan ernstig plichtverzuimen en opzetteljk een uitgebreide en negatieve discussie heeft doen onstaan met de bedoeling om de betrokken minister in een kwaad daglicht te stellen, er genoeg redenen bestaan om Lichtveld onstlag aan te zeggen.

Pepsi Cola-directeur Roger Enrico:

Wereld hard op weg naar één grote vrije markt economie

WILLEMSTAD — Het -letterlijk- wegvallen van de barrières en de vorming van sterke economische blokken zullen ertoe leiden dat binnen afzienbare tijd één grote vrije markt economie ontstaat. Waar de mensen eenmaal wat van het westelijk kapitalistische systeem 'geproefd' hebben, zijn ze niet meer tegen te houden. Deze hele ontwikkeling betekent meer handel, meer zaken, meer welvaart én de noodzaak beter en harder te werken voor winsten. Dit laatste geldt zeker ook voor de Verenigde Staten die de strijd, ondanks het pessimisme van vele economen, nog niet verloren heeft.

Deze boodschap had gisteren de directeur en Chief Executive Officer van Pepsi Cola International, Roger Enrico, tijdens het traditionele nieuwjaarsdiner van de Antilliaanse Industriëlen Vereniging, Asina.

Eerste spreker op dit druk bezochte diner was Asina-voorzitter Lionel Hooi. Hij noemde 1990 'een jaar van hoop' en haalde een uitspraak aan die ooit Koningin Juliana in de Staten van de Antillen deed. 'Kleine gemeenschappen moeten grote doelstellingen hebben'. Hij doelde daarmee uiteraard op de Asina-filosofie en de Curaçaose gemeenschap in het algemeen.

Het besluit de hoogste Pepsi-baas uit te nodigen als hoofdspreker werd gedaan om de Curaçaose 'dochter' een stimulans te geven en daarmee ook andere lokale bedrijven. Asina zal hier een gewoonte van maken, kondigde Hooi tijdens zijn rede aan.

Zoals gebruikelijk werd gisteren ook het Asina-manifest uitgereikt aan de vele gasten. Daarin wordt verwezen naar enige activiteiten van het vorige jaar terwijl ook de doelstellingen voor het komende jaar opgesomd worden. Zo zal de organisatie blijven pleiten voor allesdekkende 'incentive- wetgeving'. Zaken als de utiliteitsbedrijven en de nationale luchtvaartmaatschappij, vindt Asina, moeten als verlengden van de infrastruktuur beschouwd worden en niet als instellingen die enkel winst voor ogen hebben.

Bezorgd is de Asina over het feit dat de samenwerking met de regio maar langzaam tot stand komt. Ook de vertraging rond de SEP/HIW clustering baart de organisatie zorgen, terwijl de kleiner wordende Antilliaanse markt evenmin als gunstig wordt ervaren. De toenemende criminaliteit, het afbrokkelende onderwijssysteem, afglijdende normen en waarden worden ook genoemd. Concluderend stelt men dat eenheid en krachtig optreden nodig zijn om de vele onvermijdelijke veranderingen adequaat op te vangen. 'Tough minded' leiderschap zal onvermijdelijk blijken. Dit vijfde manifest is ondertekend door voorzitter Hooi en sekretaris Maduro.

De 73-jarige ex-premier, minister en gedeputeerde, Ciro Kroon, werd tijdens de Asina-happening in de spotlight gezet. Hij ontving een 'award of merit' voor zijn vele werkzaamheden voor de ontwikkeling van de economie. 'We vergeten onze mensen niet', zei Lionel Hooi na de plaquette aan Kroon overhandigd te hebben.

Hij bleek met de onderscheiding zeer verheugd. 'Ik ben, geloof ik, de ouste expoliticus op Curaçao, maar ik voel me jong. Ik droom en denk jong. Dit geeft me inspiratie om door te gaan', aldus Kroon, die pleitte voor 'vrede die verder rijkt dan geen oorlog'. 'Echte vrede is er wanneer de mens in harmonie leeft met zijn Schepper'.

Hoofdspreker Enrico concentreerde zich tijdens zijn rede op de grote en volgens hem niet meer terug te draaien ontwikkelingen in de wereld. Veranderingen die vrijheid en vrije markt tot doel hebben. Deze veranderingen zullen voor de rest van de wereld gevolgen hebben. Ook voor Curaçao, die meent dat de 'partnership' tussen Curaçao en VS 'solid and square' is en zo ook zal blijven.

Hij besteedde veel aandacht aan de situatie in de VS en zei het pessimisme van sommige mensen, dat de VS zijn beste dagen als wereldmacht gekend heeft, niet te delen. Ook de VS zullen groeien, sterk blijven groeien en profiteren van de ontwikkelingen die zullen leiden tot de grote wereldeconomie. Er zal uiteraard wel rekening gehouden moeten worden met grootste concurrent Japan, die in zeker opzicht de VS voorbij gestreefd is.

Hij gaf aan dat de VS in Europa nog altijd de belangrijkste externe economische input heeft en zei de éénwording van Europa in 1992 niet echt te vrezen. 'De Europeanen zullen na 1992 niemand uitsluiten', aldus Enrico die zei dat zijn bedrijf het afgelopen jaar één biljoen dollar in Europa investeerde.

Oosteuropa vormt een chapiter op zich. Volgens de Pepsi-baas zullen de mensen nóg meer veranderingen gaan eisen - en snel. Pepsi speelde en speelt in op die veranderingen. Dit bedrijf zal binnen twee jaar beschikken over 40 vestigingen in de Sovjet Unie. Ook in de andere oostblok-landen zal het westen compleet 'doordringen', voor zover dat al niet gebeurd is, stelde de Amerikaanse entrepeneur.

Voor Japan voorspelt hij minder gunstige ontwikkelingen, tenzij de kosten van levensonderhoud er verlaagd worden 'de Japanse werknemer wil beter wonen, meer vrije tijd hebben. De mensen willen ook daar veranderingen en zullen die desnoods afdwingen'.

Ook in Latijnsamerika en het Caribisch gebied zijn gunstige ontwikkelingen gaande met het herstel van democratiën en de aanpak van de economische problemen. Mexico is, zijns inziens, het beste voorbeeld. Daar daalde de inflatie drastisch en is de belangstelling van buitenlandse investeerders erg groot. Vorig jaar alleen werd voor meer dan 2 biljoen dollars in Mexico geinvesteerd en er komen meer biljoenen-investeringen. In landen als Argentinië en Venezuela zijn evenzo gunstige ontwikkelingen gaande, met méér bedrijfsleven en minder overheid.

Curaçao heeft, zei de Pepsibaas, heel veel voordelen en heeft er goed aan gedaan haar economie te diversificeren. Met een geografische lokatie als deze, de voordelen van de EEG en CBI, de haven en de prima infrastruktuur kan dit eiland in de jaren negentig alle kanten op.

'De wereld staat aan de vooravond van welvaart, grote welvaart, meer winsten, minder wapens'.

■WILLEMSTAD — In de Ballroom van het Caribbean hotel was het gisteravond een drukte van belang. Vele gasten gaven gehoor aan de uitnodiging van de Antilliaanse Industriëlen Vereniging (Asina) het traditionele nieuwjaarsdiner bij te wonen. Gastspreker was Roger Enrico, directeur van Pepsi Cola International. Ook de kersverse waarnemend gouverneur Rose Marie de Paula, premier Maria Liberia, minister van HIW, Chucho Smits, gezaghebber Elmer Wilsoe, Statenvoorzitter Betto Thomas, evenals een groot aantal afgevaardigden van het bedrijfsleven woonden het 'etentje' bij. De muziek werd verzorgd door een jazz-ensemble onder leiding van John James Willikes.

Premier Maria Liberia-Peters

Ambassadeurstop op Bonaire 'zeer belangrijk voor ons'

WILLEMSTAD — De Latijns-Amerikaanse conferentie van Nederlandse ambassadeurs, die elke twee jaar plaats heeft, wordt ditmaal op 14 en 15 januari op Bonaire gehouden. Ditmaal zijn ook de premiers van de Nederlandse Antillen en Aruba uitgenodigd de bijeenkomst bij te wonen."Het is een kans die wij niet elke dag krijgen: nu kunnen wij alle ambassadeurs uit onze regio tegelijk te woord te staan en hun relevante informatie verstrekken over onze eilanden,' zei de Antilliaanse premier, Maria Liberia vrijdag in Willemstad.

Ze voegde daaraan toe, dat dit contact "zeer belangrijk" is, vooral met betrekking tot investeerders die in de betrokken landen informatie wensen over de Antillen en Aruba.

De Antilliaanse premier zegt er "zeer verheugd" over te zijn, dat minister Hans van den Broek (Buitenlandse zaken) ditmaal Bonaire "als plaats van handeling" heeft uitgekozen. "Het had even goed elk ander land in de regio kunnen zijn". Mevrouw Liberia ziet hierin "de goede bedoelingen en de weloverwogen pogingen" van de Nederlandse bewindsman om de ambassades van het koninkrijk sterker te betrekken bij het behartigen van de belangen van de Antillen en Aruba.

De zes man sterke Nederlandse delegatie, met topambtenaren van het ministerie van Buitenlandse zaken, arriveert op 13 januari op Bonaire. Tot die delegatie behoren de secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse zaken, de chef directie Westelijk halfrond, alsook enkele hoge functionarissen van het departement van Economische zaken in Den Haag. In zowel de Antilliaanse als Arubaanse delegatie zijn topambtenaren van het bureau buitenlandse betrekkingen opgenomen.

Op maandag 15 januari zullen de eerste-ministers van de Nederlandse Antillen en Aruba elk gedurende een uur spreken over de sociale, economische, en politieke situatie op beide eilanden.

Pepsi en de Paus

WILLEMSTAD — Roger Enrico, de allerhoogste baas van Pepsi Cola International, zorgde gisteravond voor de nodige hilariteit op het Asina-diner. In tegenstelling tot de meeste 'CEO's' bleek hij géén droge, zakelijke -en dus- saaie spreker.

Grapjes en complimenten ontbraken niet. Enrico gaf daarnaast ruiterlijk toe dat er op 'wereldniveau' sprake is van een ware 'Cola- war.' ('De naam, van die andere softdrink, u weet wel welke bedoel. Ik wil de naam echter liever niet noemen...') Enrico bleek complimenteus over het eiland, dat hij voor het eerst bezoekt. ('Ik dacht altijd dat een paradijs een plaats is waar je rust en vrede vind. Nu besef ik pas dat paradijs een ander woord is voor Curaçao...').

Complimenten gingen ook naar het mooie gezelschap waarin hij verkeerde. ('Ik zit tussen een lady- prime-minister en een lady-acting- gouverneur in...').

Zijn (indrukwekkende) levens- en carrièrebeschrijving door MC Frank Rosina ging zó snel dat hij het gevoel had 'dat je krijgt vóór je je laatste adem uitblaast.'

Alan Maduro, de baas van de Curaçaose Pepsi Cola vestiging, werd uiteraad ook door Enrico genoemd en wel omdat hij vaak 'een tikkeltje overdrijft.' Dat gebeurde ook toen Enrico gisteren op Curaçao arriveerde. 'Alan hield me voor, dat de twee meest geanticipeerde bezoeken dit jaar aan Curaçao mijn komst en die van de Paus zijn. Nu is het goed om onze verschillen vooral goed te benadrukken,' zei Enrico. 'Hij is een Pool en ik ben een Italiaan. Hij drinkt op zondag wijn ik drink uiteraad wat anders en voor Pepsi is Micheal Jackson de superster bij uitstek, voor de Paus is dat een grotere ster.'

De diverse anti- communistische grapjes vielen ook in goede aarde. In meerdere verhalen viel de naam van Karl Marx. Woordspeling: 'Karl Marx wist evenveel van economie af als Groucho Marx' en 'Marx verloor de strijd tegen Marks & Spencer...'

SER in advies aan Antilliaanse regering:

Deficiënt vergunningenbeleid speelt contractenprobleem parten

WILLEMSTAD —De deficiënte uitvoering van het (werk- en verblijfs) vergunningenbeleid op de Nederlandse Antillen, maakt het probleem van kortlopende contracten er niet gemakkelijker op. Een probleem dat zeer complex en veelomvattend is, waarvoor vooralsnog geen adequate oplossing is.

Dit schrijft de Sociaal Economische Raad (SER) in een advies aan de Centrale regering. Het adviesorgaan geeft te kennen dat het zoeken van een oplossing tevens bemoeilijkt wordt door het ontbreken van cijfers inzake het verschijnsel van kortlopende contracten. Een onderzoekscommissie zou ingesteld moeten worden, want het zoeken naar oplossingen is namelijk een urgente aangelegenheid, gezien de niet te onderschatten negatieve maatschappelijke gevolgen voor steeds meer mensen.

Bij het zoeken van die oplossingen zal rekening gehouden moeten worden met de specifieke situatie per eiland. Gezien de situatie op Sint Maarten is geen uitstel mogelijk voor het nemen van concrete maatregelen, aldus de SER.

Het SER-advies inzake de problematiek van de kortlopende contracten werd op dertien september 1989 naar de regering gestuurd. In het document wordt melding gemaakt van een pre-advies over hetzelfde onderwerp, uitgebracht in oktober 1987.

Ook daarin werd ingegaan op de maatschappelijk ongewenste gevolgen van het gebruik van kortlopende contracten. Toen werden een vijftal voorstellen gedaan om de toepassing van dat fenomeen aan banden te leggen: wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek, verlenging van de wettelijke maximale proeftijd, afschaffing ontslagwet, voorstellen ten aanzien van de afgifte van werkvergunningen en betaling van een jaarlijks bedrag door de werkgever voor het in dienst hebben van elke buitenlandse arbeidskracht.

Het pre-advies zegt dat niet alleen St Maarten met dit probleem kampt en dat een diepgaande studie nodig is, alvorens met een definitef standpunt gekomen kan worden. Er kwam een commissie. Die kwam evenzo met het advies het BW te wijzingen, verlenging van de proeftijd van twee naar drie maanden, het heffen van een jaarlijks bedrag voor werkgeveres die buitenlanders in dienst hebben en het introduceren van motivatie en jobtrainingsprogramma's.

Deze resultaten zijn uitgebreid door de SER besproken. Men komt tot de conclusie dat het gebruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd juridisch geen probleem vormt. De huidige regeling in het BW stelt geen voorwaarden ten aanzien van het gebruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd. De gevestigde maatschappelijk opvatting ten aanzien van het gebruik van arbeidsoveenkomsten voor bepaalde tijd is dat deze vorm van overeenkomsten alleen mag worden toegepast bij werkzaamheden met een tijdelijk karakter. Van misbruik van die overeenkomsten is volgens de SER sprake wanneer deze overeenkomsten voor bepaalde tijd herhaaldelijk worden toegepast bij werkzaamheden met een langdurig karakter. 'Ondanks het ontbreken van precieze gegevens zijn er voldoende indikaties die erop wijzen dat er in de Antillen in toenemende mate misbruik voorkomt van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd; met name in de vorm van kortlopende, veelal zes-maandelijkse - arbeidscontracten.'

De SER zegt het als 'zeer ongewenst' te beschouwen dat een groeiend deel van de beroepsbevolking en hun gezinnen geconfronteerd worden met grote bestaansonzekerheden als gevolg van onregelmatige inkomsten.

Uit het advies blijkt dat de meeste partners in de SER niets voelen voor wijziging van het BW. Wijziging van een bepaald deel van de arbeidswetgeving zal gevolgen hebben voor de rest van die wetgeving. Deze wijziging wordt 'ten strengste afgeraden.' Een minderheid en een onfhankelijk lid van Sint Maarten menen dat wijziging van het BW wel wenselijk is.

Verleninging van de maximale proeftijd met een maand wordt eveneens afgewezen door een meerderheid van de SER. Men is van mening dat een verlening van de proeftijd niet zal leiden tot verminderde toepassing van deze vorm van arbeidsovereenkomsten, terwijl dit bovendien zal bijdragen aan grotere bestaansonzekerheid van nieuw aangenomen arbeidskrachten. De werknemersvertegenwoording en het onafhankelijk lid van Sint Maaren onderschrijven het voorstel om de proeftijd te verlengen van twee tot drie maanden.

Over afschaffing van de ontslagwet werd geen overeenstemming bereikt: de werkgevers- en werknemersvertegenwoordigingen staat lijnrecht tegenover elkaar.

Het (deficiënte) beleid ten aanzien van de afgifte van werk- en verblijfsvergunningen vormt een van de grooste knelpunten. Terwijl er voldoende wettelijke middelen zijn om dit euvel aan te pakken wordt met deze zaak slordig omgesprongen. Verwezen wordt naar een brief van de gezaghebber van Sint Maarten uit 1985 aan bedrijven, waarin hij meedeelt een stringend beleid te zullen voeren. 'Anno 1989 is er echter geen merkbaar resultaat te constateren van deze uitgesproken beleidsintenties. Het is dus niet de wetgeving maar de hantering van deze als beleidsinstrument waar het volgens de SER aan schort.'

Het adviesorgaan is op de hoogte van het in voorbereiding zijnde wetsontwerp waarin een ontkoppeling van werk en verblijfsvergunning wordt voorgesteld, zodat de bevoegdheid over verlening respektievelijk wordt toegekend aan het Bestuurscollege en de gezaghebber. De raad tekent daarbij aan dat een herschikking van de bevoegdheden ten aanzien van het beleidsinstrumentarium alleen een gunstig effect zal hebben indien de organen die de bevoegdheden krijgen ook daadwerkelijk overgaan tot het uitvoeren van het beleid.

De betaling van een jaarlijks bedrag voor het dienst hebben van buitenlandsde arbeidskrachten wordt door de meeste SER-leden afgwezen, omdat dit discriminerend is ten aanzien van buitenlanders, terwijl training en motivatiecurussen volgens de SER niet verplicht gesteld moeten worden. 'De raad is van mening dat scholing en motivatie een zaak is van twee sociale partners die thuis hoort in het CAO-overleg en niet een zaak is die opgelegd moet worden door de overheid.'

Stroom en waterlevering delicaat

WILLEMSTAD —De consument zal de komende tijd rekening moeten houden met een beperkte electriciteits- en (als gevolg daarvan) waterproduktie. Dit heeft te maken met de revisie van apparatuur bij de KAE, aldus meldt dat bedrijf in een persbericht.

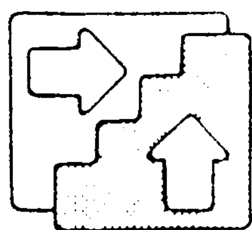
Ook de reserve capaciteit zal minimaal zijn en mochten een van de grote units en twee gasturbines uitvallen dan zal die capaciteit niet toereikend zijn, waardoor het schakelsysteem- toegepast zal moeten worden.

De revisie van de 'boiler' van unit negen had enige tijd geleden al moeten plaats vinden, maar dat werd uitgesteld in verband met de afgelopen feestdagen. De boiler van unit tien werd uitgeschakeld, gezien enige enrnstige problemen die zich daar voordeden en zal pas in april weer operationeel zijn.

Begin deze week werd ook de boiler van unit acht uitgeschakeld omdat hieraan enige urgente werkzaamheden verricht moeten worden. Deze reparaties nemen ongeveer twee weken in beslag. Direct hierna is de boiler van unit negen aan de beurt voor een revisiebeurt, die ongeveer drie weken zal duren.

Op dat moment zal de KAE enkel beschikken over unit acht, twee gasturbines, enige kleine verorderde units en een dieselgenerator. Dit betekent beperkte electriciteits en waterproduktie-capaciteit.

De KAE geeft in het persbericht te kennen zijn uiterste best te zullen doen de revisiewerkzaamheden zo spoedig mogelijk uit te voeren en de problemen met de water en stroomlevering zo beperkt mogelijk te houden. Op de consument doet met een beroep zuinig met water- en electriciteit om te springen.

ENSEÑANSA PA EMPLEO

PROGRESO PA UN Y TUR

Oportunidadnan ta ser crea
Abo tuma di bo
Siña y guia bo mes y Aruba
Den progreso y adelanto

GOBIERNO DI ARUBA

Ta participa cu e siguiente cursonan lo bai cuminsa. Haci uso di e oportunidad aki............INSCRIBI

CONVERSACION NA INGLES (Principiante)
Dia di inscripcion: 16 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. Lo bai tin 3 curso, uno parti mainta y dos lo ta anochi, di cual uno especialmente pa e personanan di habla español.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 16 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Principiante)
Dia di inscripcion: 16 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. Un curso ta tuma lugar parti mainta y uno parti anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Principiante)
Dia di inscripcion: 16 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. E curso aki ta especialmente pa esnan cu ta traha den restaurant i hotel.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza II)
Dia di inscripcion: 17 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 17 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 17 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi.

ASSISTENTE DI KOKKI
Dia di inscripcion: 17 di januari na Mater Dei HHS (O'stad) pa 7.30 di anochi. E curso lo wordo duna na Sea Star Park parti mainta.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza I)
Dia di inscripcion: 18 di januari na Skol Dununman (Piedra Plat) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Principiante)
Dia di inscripcion: 18 di januari na Paso Sigur School (Noord) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 18 di januari na Paso Sigur School (Noord) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 18 di januari na Paso Sigur School (Noord) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza I)
Dia di inscripcion: 18 di januari na Paso Sigur School (Noord) pa 7.30 di anochi.

ASSISTENTE DI KOKKI
Dia di inscripcion: 18 di januari na Paso Sigur HHS (Noord) pa 7.30 di anochi. E curso lo wordo duna na Sea Star Park parti mainta.

CONVERSACION NA INGLES (Principiante)
Dia di inscripcion: 23 di januari na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi. Lo tin dos curso, di cual uno especialmente pa e personanan di habla español.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 23 di januari na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Principiante)
Dia di inscripcion: 23 di januari na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza I)
Dia di inscripcion: 23 di januari na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Avanza II)
Dia di inscripcion: 23 di januari na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 23 di januari na Vormingscollege Providentia (San Nicolas) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA PORTUGES (Principiante)
Dia di inscripcion: 24 di januari na Immaculata HHS (Sta. Cruz pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA ALEMAN (Principiante)
Dia di inscripcion: 24 di januari na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Principiante)
Dia di inscripcion: 24 di januari na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

ASSISTENTE DI KOKKI
Dia di inscripcion: 24 di januari na Immaculata HHS (Sta. Cruz) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Principiante)
Dia di inscripcion: 25 di januari na Kukwisa School (Pos Chiquito) pa 7.30 di anochi.

CONVERSACION NA INGLES (Avanza I)
Dia di inscripcion: 25 di januari na Kukwisa School (Pos Chiquito) pa 7.30 di anochi.

Tur e cursonan ariba menciona ta dirigi principalmente ariba practica. Pa mas informacion por jama tel.46665 of acudi personalmente na oficina di Enseñansa pa Empleo, Torenstraat 11, San Nicolas. Formulario pa inscripcion lo haya ariba e anochi di inscripcion. Sea asina bon di trece bo CEDULA riba e anochi aki.
Pa e cursonan di Idioma AVANZA I ta ser accepta e personanan cu a sigui e curso pa PRINCIPIANTE y cu a haya un CERTIFICADO.
Pa e cursonan di Idioma AVANZA II ta ser accepta esnan cu e diploma di e cursonan AVANZA I.
E cursonan lo cuminsa den e siman di 5 di februari. E cursonan di Idioma ta dura aproximadamente 13 siman y ta wordo duna un anochi pa siman. E curso di Assistente di Kokki ta dura entre 4 pa 6 luna.

FELIZ ANA 1990

ORANJESTAD — Een groep van het bejaardenopvangcentrum Kibrahacha bracht een bezoek aan de tentoonstelling die de Centrale bank Aruba in de Nationale bibliotheek organiseert in verband met de nieuwe bankbiljetten die begin van deze maand in omloop werden gebracht. De bejaarden (zie foto) toonden alle belangstelling voor de wijze waarop deze biljetten tot stand kwamen.

DRUKKERIJ Gestel in Eindhoven is van eigenaar veranderd. De directie heeft een derde van het aandelenkapitaal verworven. Verder nemen de Nederlandse Participatie maatschappij en de Algemene Participatiemaatschappij voor een derde deel. Gestel (165 man personeel) is gespecialiseerd in hoogwaardige verpakkingen en is de laatste jaren sterk gegroeid. Van de omzet van Nf 35 miljoen gaat ruim 45 procent de grens over.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Body snathers from Hell** (thriller, 14 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Back to the future II** (adventure, 14 jr).

* * * * *

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakepearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.

* * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7-A t/o Eagleclub): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-18.00 uur. Voor spoedgevallen is één der artsen 24 uur per dag bereikbaar via tel.: 24300, page 238.

* * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300).
Bezoekuren:
Kinderafdeling: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur.
Andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

ARUBAANSE KUNSTKRING: 20.30 uur concert van het kamerorkest Curaçao Camerata - Cas di Cultura.

GASPARTIO RESTAURANT/ART GALLERY: 18.00 uur off. opening 'Exposicion Jenny 1990' - Gasparito 3.

STICHTING ARUBAANSE CARNAVAL (SAC): 16.00 uur kinderprins- en -panchoverkiezing; 21.00-03.00 uur jeugdprins en -panchoverkiezing - Centro di Barrio Brazil.

* * * * *

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Body snatchers from Hell** (thriller, 14 jr).
DRIVE-IN: 21.00 uur **Back to the future II** (adventure, 14 jr).

* * * * *

DIVERSEN
STICHTING ARUBAANS CARNAVAL (SAC)
16.00 uur kinder-T-shirt-parade - San Nicolas.
18.00 uur kinderkoninginverkiezing van San Nicolas - Bonaireclub.

SPORT
SOFTBALL
(Aruba Softball Bond)
Caribe-veld
10.00 uur Tremont Seagram's vs Blue Stars/Rowigini's; 12.00 uur Peking Restaurant vs Caribe; 14.00 uur Ballantine/Casa Haime vs Barlocks; 16.00 uur Olympic vs Athletics/Amstelito.
Duracell-veld
10.00 uur Burger King vs Jani's/Skylab Truck; 12.00 uur Eman Trading Co. vs Joey's; 14.00 uur Plymouth/Coca Cola vs Caribbean Palm Village.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

AUTOKEURINGSLOKAAL SAN NICOLAS: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30/13.00-16.00 uur.

* * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Highway to heaven: 'Heaven knows Mr Smith'; 18.52 Style with Elsa Klensch; 19.12 Big Story; 19.32 Crossfire; 20.00 Love Boat: 'Fransworth fling' (deel 2); 21.00 CNN inernational news; 21.45 Estreno: 'One Police Plaza'; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Father Murphy: 'The first miracle' (deel 2); 17.52 Musical Extravaganza: 'All Jarreau'; 18.46 Health Week; 19.06 Just for the record; 19.30 Showtime; 20.30 Misa katoliko; 21.00 Quo Vadis; 22.30 Week in review; 23.30 Sports late night; 24.00 Sluiting.

* * * * *

SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

* * * * *

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.

* * * * *

MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst o.l.v. vlootpredikant ds J.G. Majoor.

* * * * *

EXTRA BEVEILIGING POLITIECELLEN

Waarnemend politiecommissaris Rasmijn zeer tevreden

Voor ontvluchting gevangene vijftig mille op tafel gelegd

ORANJESTAD — Waarnemend commissaris van politie Lucas Rasmijn bevestigde gistermiddag tijdens een persconferentie de berichten — onder meer in de Amigoe — dat van de zeven aangehouden bewakers in de ontvluchtingszaak van de Venezolaan C., vijf bewakers op vrije voeten werden gesteld, terwijl hoofdbewaker S.T. en bewaker B., aangehouden blijven als de personen die aan deze ontvluchting voor de beloning hebben meegewerkt.

Commissaris Rasmijn wees erop dat de ontvluchting uit het Huis van Bewaring een ernstige zaak was en dat van het begin af aan het vermoeden bestond, dat van binnen het Huis van Bewaring medewerking was verleend.

IN BESLAG

Voorts werden nog drie burgers aangehouden, onder wie de moeder van C. Tegen allen werd procesverbaal opgemaakt wegens hulpverlening aan de ontvluchting en het omkopen van ambtenaren. Een bedrag van ruim vijftigduizend florin was met de ontvluchting gemoeid, welk bedrag door de recherche in beslag werd genomen.

Het geld was afkomstig van de verkoop van een huis kortgeleden. De schoonmoeder van C., was bijzonder actief in de ontvluchtings-plannen en heeft onder meer het geld van de verkoop van het huis in ontvangst genomen.

Voorts werd door de recherche driehonderd liter benzine in beslag genomen, die had moeten dienen om C., per boot naar Venezuela te brengen. De persoon die hierbij hulp zou verlenen trok zich echter later terug.

Commissaris Rasmijn was zeer tevreden met de vlotte wijze — ofschoon het onderzoek nog niet afgesloten is —waarop het rechercheteam deze zaak tot een oplossing wist te brengen. Wat de opmerkingen van Sepa-voorzitter Wolff betreft, die verontwaardigd meende te moeten stellen dat destijds bij het ontvluchten van een gevangene uit de politiewacht geen onderzoek werd ingesteld, stelde commissaris Rasmijn, dat wel degelijk een onderzoek werd ingesteld.

Hierbij bleek dat betrokkene de tralies had doorgezaagd met een zaag, die hij in handen kreeg door een persoon die langs het raam aan de buitenkant liep. Plannen bestaan om extra beveiliging aan te brengen op de muren bij de cellen in de politiewacht.

ORANJESTAD — Waarnemend directeur van Onderwijs Ronny Koolman verrichtte in tegenwoordigheid van Rector Dolf Hoevertsz, conrector Hector Kolfin, staf en werknemers van de taskforce schoolgebouwen de grondwerkzaamheden (zie foto) voor de bouw van een practicumlokaal voor natuurkunde, biologie enz. bij het Colegio Arubano.

Het belang van dit lokaal werd nog eens onderstreept terwijl dank werd gebracht aan minister Freddy Refunjol voor de wijze waarop hij de kwestie van schoolgebouwen heeft aangepakt.

Schatkistpapier

ORANJESTAD — De Centrale bank van Aruba zal op 19 januari schatkistpromessen aan toonder uitgeven tot een bedrag van twintig miljoen florin. Een bekendmaking van de Centrale bank over deze uitgifte, volgt maandag in de bladen. Deze schatkistpromessen zullen worden afgelost op 20 april 1990.

In tegenstelling tot gebeuren onder AVP-bewind:

Premier: ook Coastal Oil eerbiedigt arbeidswetten

ORANJESTAD — Weliswaar heeft Coastal reeds enige malen een duidelijke uitleg gegeven over het personeel en de arbeidsvoorwaarden en betaling bij zijn bedrijf op Aruba, doch het is goed dat wij als regering in tegenstelling tot de AVP, die toestond dat Italianen en Venezolanen beneden het minimumloon betaald werden. Wij niet zullen toestaan dat arbeidswetten en de regeling van de minimumlonen overtreden zullen worden, aldus premier Nelson Oduber in reactie op verklaringen van de AVP dat zijn regering dit wel zou toestaan.

Oduber wijst erop dat Coastal zich van het begin af aan uitvoerig heeft laten voorlichten over de wettelijke regelingen en ook een regelmatig contact heeft met de directie van Arbeid. Premier Oduber vindt het maar een vreemde zaak dat juist de AVP die destijds arbeidskrachten uit Italië, Santo Domingo, Venezuela enz. toeliet om op de projecten op Aruba te werken, nu ineens meent te moeten opkomen voor de Arubaanse werkkrachten

Honderden Venezolanen en Italianen werden naar Aruba gebracht, waarbij de FTA en zelfs een Venezolaanse senator bewezen dat deze mensen onder het minimumloon werden betaald. Voorts werd toegestaan dat de huisvesting van deze vreemde arbeidskrachten onverantwoord was, tot zelfs in barakken en trailers toe.

Met nadruk stelt Oduber dat zijn regering eerst arbeidskrachten op Aruba heeft gezocht. Dat hier mensen op reageerden wil nog niet zeggen dat zij geschikt zijn voor het werk dat in de raffinaderij moet worden verricht. De arbeidskrachten die van buiten komen dienen om de heropbouw van de raffinaderij te bespoedigen. In eerste instantie wilde Coastal volgend jaar augustus open gaan, daarna werd het maart 1991 en nu wordt gesproken van 1 september 1990.

Toen wij destijds stelden dat men twaalfhonderd arbeidskrachten nodig zou hebben om de raffinaderij te openen, was het juist de AVP die dit aantal in het geding bracht. Tenslotte merkte premier Oduber op het te betreuren dat er nog steeds gefrustreerde politici zijn, die met hun afbrekende kritiek het volk willen ophitsen en trachten de heropening van de raffinaderij — die de AVP wilde ontmantelen — te voorkomen.

ORANJESTAD — Uit de lotto trekking van vrijdagavond bleek dat geen der inzenders de vier getrokken cijfers 12, 17, 6, 2, had goed geraden, zodat de bijna dertig mille in de pot blijft.

Daardoor zal voor de trekking van aanstaande vrijdag de eerste prijs rond de 39 mille bedragen. Voor de tweede prijs — drie cijfers goed met joker 28 — was er één inzender voor het beschikbare bedrag van 3014,04 florin. Voor de derde prijs — drie cijfers goed — kunnen 32 inzenders van 13 lotto loco, ieder 70,66 florin incasseren.

MEP naar SI-bijeenkomst

ORANJESTAD — Begin volgende week vertrekt een delegatie van de politieke partij MEP naar Quito in Ecuador om daar woensdag en donderdag de vergadering van de Sociaal-democratisch internationale bij te wonen. Zoals bekend onderhoudt MEP goede banden met deze organisatie, die onder meer bijdroeg dat de MEP in Nederland destijds begrip voor de status aparte kreeg.

De delegatie staat onder leiding van Statenlid Rudy Croes, die bij de MEP-secretaris is belast met buitenlandse aangelegenheden. Voorts drs Boschi Wever, drs Raymond Hernandez en mr Andresito Bikker.

KARNAVAL ARUBA

IN EEN overvol Brasil buurtcentrum vond gisteravond de verkiezing plaats van de 36ste Arubaanse prins karnaval. De eer ging naar prins Hooooo (Robert Gorwin Krozendijk) en Pancho Looooo (Robert Hieroms), die bij het 36ste Arubaanse karnaval de toon zullen aangeven.

* * * * * * *

SANTA Cruz begint in karnavalsstemming te komen nu morgen met als eerste evenement een T-shirtparade om vijf uur bij Winstonveld, en daarna koningin-verkiezing. Inmiddels wordt hard gewerkt aan de karnavalsgroepen die aan de parades gaan deelnemen. 'Highlights Fantasy', een groep met luchtige kleding en geen zware stukken om te dragen. Zeker is al dat La Nueva Fuerza de muzikale omlijsting verzorgt. Bij Manie Lopez kunnen alle inlichtingen worden verkregen.

* * * * * * *

OOK de Egyptische Fantasy zal bij de komende karnaval parade niet ontbreken. Martica Arends heeft al een groep van 150 personen, die Egypte op Aruba tot leven zullen brengen. Kleurrijk en luxieus zoals bij de Egyptenaren gebruikelijk. Jeugdkoningin van deze groep is Wendy Greaux en grote koningin Xiomara Bislik, die op 3 februari gekroond worden. Contact kan worden opgenomen met Martica Arends, Savaneta 384 telefoon 47032.

* * * * * * *

OP Dakota staan de kandidaten niet te dringen om zich in te schrijven voor de verschillende koningin verkiezingen. Contact kan worden opgenomen met Winie Roja (26323 of 23728), Yuyu (28377) of Natalie Carlo (21593).

* * * * * * *

HEEFT karnaval 1990 geen leuze, zo vroeg Amigoe aan SAC-voorzitter Milo Croes. Natuurlijk wel, aldus Milo 'Hisa Benta den 90 pasobra karnaval 36 ta pone bo den bon beis' (Geef je over aan carnaval 1990 want het 36ste carnaval brengt je in een goede stemming).

* * * * * * *

SAC probeert om meer aandacht in het buitenland te vestigen op het Arubaanse karnaval. SAC voorzitter Milo Croes wil daarom proberen om de karnavalsparade via de satelliet van CSS uit te zenden. Doch eerst moet de SAC de kosten daarvan weten en of er mogelijk een sponser beschikbaar is.

* * * * * * *

MIGUEL Vrolijk liet de Amigoe weten dat aan de groep van Guerrilleros 'Noriega vs Bush' tachtig personen kunnen deelnemen. Bijstand wordt verleend aan de groep door twee tankwagens, terwijl ook de kathedraal van het Vaticaan zal worden meegevoerd. Muziek wordt mede verzorgd door Aruba Angels. Men kan 33152 bellen voor nadere bijzonderheden en inschrijving.

OOK te Juana Morto komt karnaval tot leven. Deportivo Juana Morto nodigde de jeugd uit om aan de karnavals- verkiezingen deel te nemen en zondag aan de jump-up. Nadere inlichtingen en inschrijvingen bij Tina Nurse (46096).

* * * * * * *

OP Aruba is weer — het wordt een jaarlijkse traditie — de nodige discussie ontstaan over de route van de grote karnavalsparade van zondag 25 februari, zoals op het programma vermeldt: Wilhelminastadion, Fergusonstraat, Verbindingsweg, La Sallestraat, Prof. Lorentzstraat, Paardenbaaistraat, L.G. Smith boulevard, vondellaan, Fergusonstraat, Wilhelminastadion.

Uit een gesprek met SAC voorzitter Milo blijkt dat dit de route was die vorig jaar in eerste instantie werd genomen, doch op het laatste moment werd het op verzoek van de groepen, trailerbewoners en bewoners Vondellaan gewijzigd en trok in de tegenovergestelde richting. Vermoedelijk zal de route zoals nu op het programma staat veranderd worden zoals de route vorig jaar in werkelijkheid was.

Kennelijk heeft de SAC gedacht 'papier is geduldig' en maar klakkeloos de eerste route 1989 opgenomen. Begrijpelijk dat er dan weer de nodige discussies ontstaan. We zien ons zelf al met een 'headpiece' tegen de wind in over de brug bij Sonesta trekken.

* * * * * * *

* * * * * * *

CARIBE begint dit jaar karnaval met een gecostumeerde fietstocht. Hieraan kan een ieder deelnemen, terwijl niet leden iets meer betalen als leden van Caribe. In de inschrijfprijs is een softdrink en platter begrepen. De muziek is door Eddy Tec terwijl later een brassband meer pep komt bijzetten. Er zijn vijf prijzen — van de eerste prijs f.250,=, tot 25 florin als laatste prijs — voor de beste 'verklede fiets'. Ingeschreven kan worden bij Elvira of Searge.

* * * * * * *

BIJ radiostation 1270 werd ook een koningin gekozen, de eer viel te beurt aan Lusmara Albertus, die door station manager Coby Alders de kroon werd opgezet, onder toeziende ogen van Coastal koningin.

* * * * * * *

DE strijd tussen Bush en Noriega zal ook niet onopgemerkt aan de karnavalsparaden in Oranjestad en San Nicolas voorbijgaan. Achter de schermen wordt hieraan hard gewerkt. De groep wordt begeleid door de Aruba Agent Brassband en Minguel Vrolijk (33152) geeft alle inlichtingen.

* * * * * * *

VOOR de jeugdkarnavalsparade in Noord en Oranjestad wordt gewerkt aan een groep, die fantasie in de tuin — met vele bloemen, planten en tuinpersoneel — uit zal beelden. Het belooft erg kleurijk te worden. Er zijn nog maar dertig plaatsen over. Wil men tijdens karnaval in deze tuin werken, bel dan Jose Tromp (33646).

* * * * * * *

Bond: vreemd dat SMOA geen onderzoek toestaat

SIMAR achter rectoraat en leraren van Colegio

ORANJESTAD — Secretaris generaal van de SIMAR drs J.A. Pietersz stelde in een verklaring dat de SIMAR achter het besluit van de leraren en rectoraat blijft staan, dat het SMOA bestuur moet aftreden.

Dit vanwege het slechte beleid van SMOA en de schade die daardoor wordt toegebracht aan de enige HAVO/VWO opleiding op Aruba. De SIMAR is van mening, dat de wijze waarop de bisschop tracht een oplossing te vinden, vele vragen oproept. SIMAR eist dat er zonder uitstel duidelijkheid komt, onder meer in het financieel beleid van het SMOA bestuur. Waarom het SMOA bestuur een dergelijk onderzoek niet wenst, komt — aldus de SIMAR verklaring — omdat de SMOA elfhonderd uniformen voor de leerlingen van het Colegio kocht bij een firma waarvan de voorzitster van de SMOA directrice is, namelijk 'Agencia de Importacion de Trahes Deportivos Manglares'.

BANG

Hiervoor zou het SMOA bestuur zestigduizend florin hebben uitgegeven, die niet op de SMOA-begroting stonden. Een kwalijke zaak, die door een onpartijdig accountantskantoor onderzocht dient te worden. Voorts dient er een onderzoek te komen naar het financiële SMOA-beleid betreffende 'ouderlijke bijdrage', waarvoor de ouders behoorlijke bedragen moeten betalen. SIMAR vraagt zich met velen af, waarom het SMOA bestuur niet wil aftreden. Is men bang dat een nieuw bestuur achter het slecht gebruiken van gelden komt?

Overigens vindt SIMAR het een vreemde zaak dat de vertegenwoordiger van SMOA in het driemanschap tegen een financieel onderzoek is. Met nadruk herhaalt het SIMAR bestuur dat de leraren en rectoraat niet meer met de voorzitster en bestuur van de SMOA kunnen werken omdat de vertrouwensbasis geheel is weggevallen. SIMAR heeft minister Freddy Refunjol in een brief erop gewezen, dat hij niet met gekruiste armen kan blijven zitten nu het onderwijs bij Colegio Arubano danig in gevaar is.

SIMAR wijst erop reeds herhaalde malen het SMOA beleid aan de kaak te hebben gesteld: een stichting waarin de ouders juridisch totaal niets te vertellen hebben, terwijl het toch de toekomst van hun kinderen betreft. Ook de ouders hebben unaniem in een motie duidelijk laten weten dat het huidige SMOA bestuur zonder uitstel dient op te stappen, aldus de SIMAR.

■ *ORANJESTAD — Skal Club Aruba begon het nieuwe jaar met een feestelijke bijeenkomst in het Old Mill Restaurant. Op deze avond werd Jerry Franca, general manager van Paradise Villas, als nieuw lid aan boord gehesen.*

Foto vlnr: secretaris Sasha Jacobs, vice-voorzitter Jan van Nes, nieuw lid Jerry Franca en past president Henk Smouter.

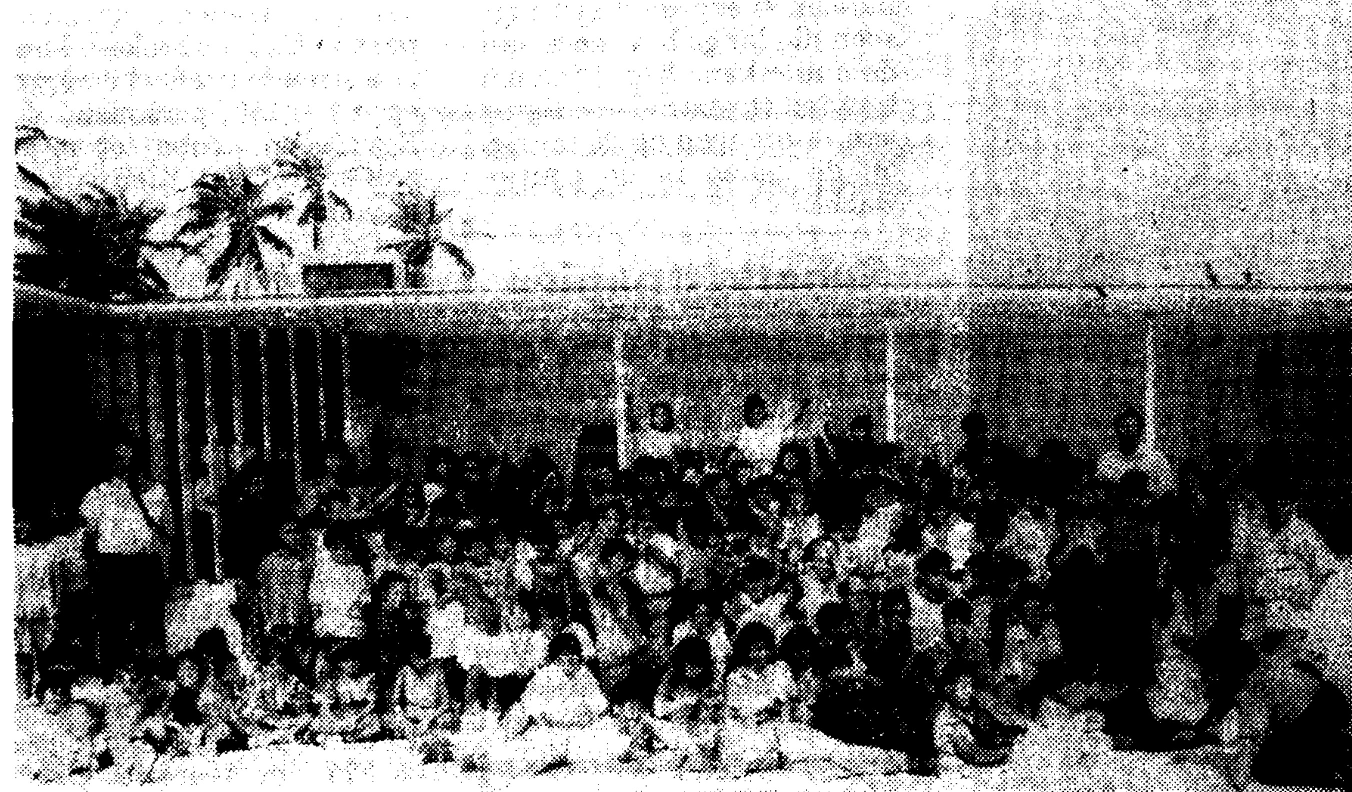
WEB-hoofd: kwetsbaarheid aangetoond

Aruba enige uren zonder electriciteit

ORANJESTAD — Geheel Aruba heeft gistermiddag geruime tijd zonder stroom gezeten, toen omstreeks half twee ketel vier van de lijn afging.

Waarnemend WEB hoofd ing A. de Kort zette de Amigoe desgevraagd uiteen, dat uit het gebeuren — dat moeilijk te voorzien is — blijkt hoe kwetsbaar de stroomvoorziening op Aruba is met een plant die ruim 25 jaar oud is. Door het uitvallen van ketel vier — vermoedelijk door een te lage waterpeil, hetgeen nog onderzocht moet worden — was WEB verplicht ELMAR één en twee uit te schakelen. Toen dit niet genoeg bleek en de stroomdruk nog verder terugviel, moest ook Elmar drie worden uitgeschakeld, terwijl ook ketel vijf niet te houden was en eveneens uitviel. Hierdoor kwam geheel Aruba zonder stroom te zitten.

Het WEB slaagde erin voor eigen bedrijf ketel één en twee, alsmede drie turbines aan de gang te houden, waarna de gasturbine werd opgestart. Een gedeelte van Aruba kreeg daarna weer stroom. Na het uittesten van ketel vier kon tezamen met de gasturbine geheel Aruba weer van stroom voorzien worden en hadden enige gedeelten van het eiland bijna vier uur zonder stroom gezeten, met alle ongemak van dien.

SANTA CRUZ — Met veel enthousiasme werd door leerlingen en leerkrachten van het Colegio San Hose te Santa Cruz het gouden jubileum van deze school gevierd (zie foto). De in 1940 opgerichte school kreeg in 1976 onder leiding van het toenmalige hoofd frere Alexius de naam 'Colegio San Hose'. Ter gelegenheid van het gouden jubileum werden vele activiteiten georganiseerd waarbij van vele zijden, onder meer minister Refunjol gelukwensen kwamen voor de jubilerende school.

In zaalvoetbalcompetitie

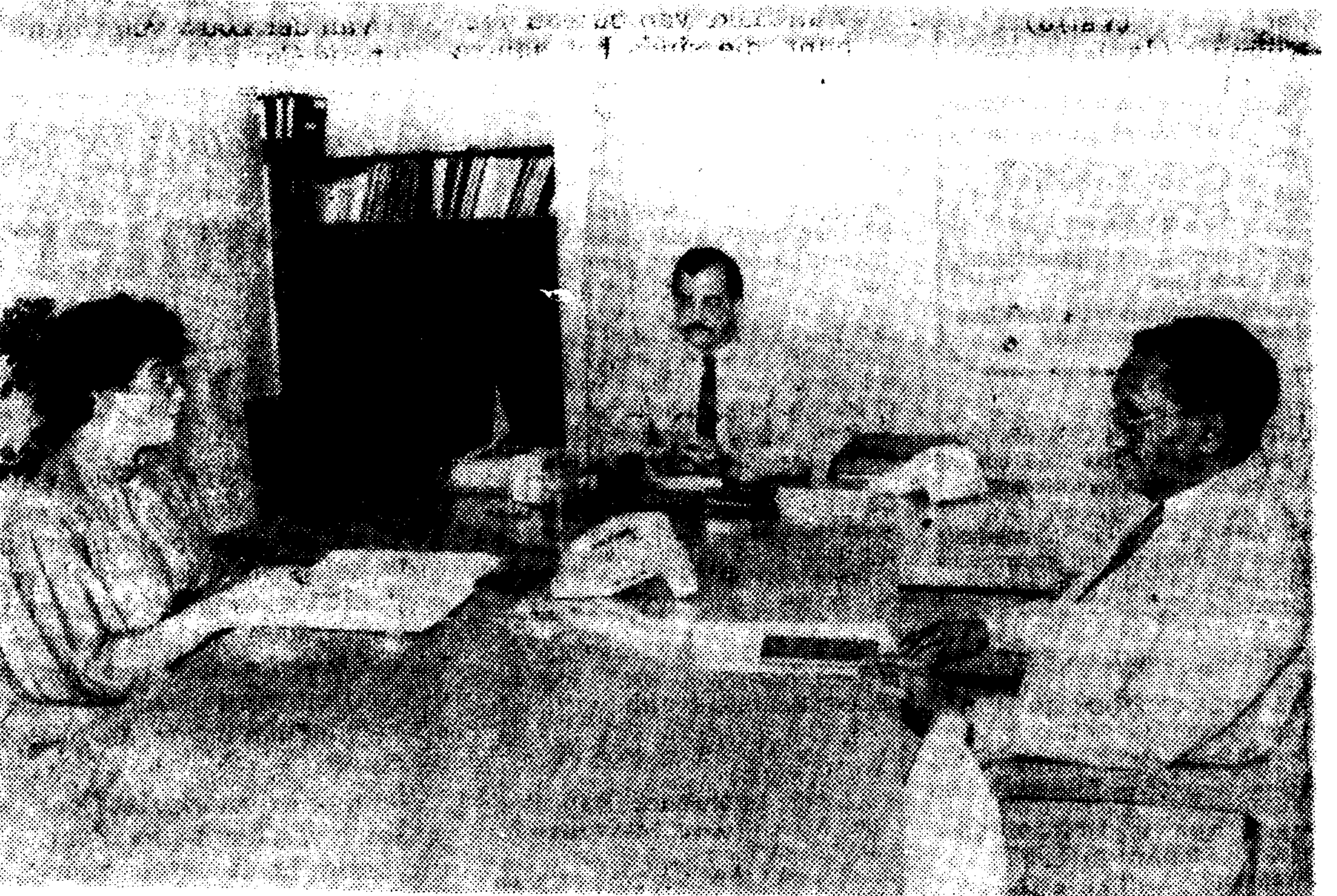
Sue and Sue en Brazil Jrs boeken overwinning

SAVANETA — De zaalvoetbalcompetitie werd in Centro di barrio Savaneta voortgezet met overwinningen voor 'Sue and Sue' en Brazil Jrs en een gelijkspel tussen Trupiaal en Falcon Boys.

De wedstrijd Falcon boys - Trupiaal eindigde met 5-5. Falcon boys had bij rust een 4-1 voorsprong, doch werd in de tweede helft onder zware druk gezet door de Trupiaal jongens die vier doelpunten produceerden en slechts één aan de tegenpartij permitteerde. Mirto Croes (Trupiaal) werd topscorer met drie doelpunten.

Brazil Jrs scoorde een 5-4 overwinning op Volvox, welk ploeg zijn vierde nederlaag uit vier gespeelde wedstrijden leed. Brazil Jrs stond bij rust met 4-2 voor en had in Francisco Gomez en Ricardo Vos zijn beste schutter met twee doelpunten elk. Sue and Sue keek bij rust tegen een 2-3 achterstand aan, sloeg in de tweede helft hard terug en won uiteindelijk met 5-4 van Tanki Leendert boys. Boris Freezone. Voor Tanki Leendert was het de vierde nederlaag uit vier gespeelde wedstrijden.

Harold Koolman scoorde in de slotfase het winnende vijfde doelpunt voor Sue and Sue. De competitie wordt vanavond in Centro di barrio Savaneta voortgezet metde wedstrijden: Sparta Arends - Absorbine Jr (7 uur), Barak boys/Ennia - Charlie bar boozers (8 uur) en Matlahot - Arends Construction (9 uur).

■ *ORANJESTAD — Dr Roy Thomas, UNESCO-expert voor het Caribisch gebied, is voor een werkbezoek op Aruba. Hij zal behulpzaam zijn bij de uitvoering van een integraal beleid voor behandeling van sociale problemen op Aruba.*

Dr Thomas had gisteren al een gesprek met minister van Welzijnszaken Fredis Refunjol en de coördinatrice voor UNESCO-zaken, Celia Thiel.

BANGKOK - De militaire autoriteiten van Kampuchea hebben voor de stad Battambang en omgeving en de provincies Pursat en Sisophon een uitgaansverbod afgekondigd. Aldus de radio van de verzetsbeweging Rode Khmer. Dit in verband met de herhaalde aanvallen van de Rode Khmer op Battambang en andere steden.

■ *MONTEVIDEO - De gekozen president van Uruguay drs Luis A. Lacalle samen met de door hem als minister van Economische zaken aangetrokken Cr Enrique Braga (links) en de toekomstige minister van Buitenlandse zaken Hector Gros Espiel (rechts). De foto werd genomen nadat het trio in de woning van Lacalle een vergadering had gehouden.* (AFP-satellietfoto)

Toekomstige leiders van Uruguay

Hanoi en Peking:

Relaties moeten genormaliseerd

HANOI - De Chinese onderminister van Buitenlandse zaken, Zhou Nan, is voorstander van het herstel van normale betrekkingen tussen zijn land en Vietnam. Deze lijden al meer dan tien jaar onder de kwestie-Kampuchea. Nhan-Dan, het blad van de Vietnamese communistische partij, meldt dit vrijdag.

Tijdens een diner dat Zhou Nan aanbood aan de vertrekkende Vietnamese ambassadeur zei de Chinees dat "wij allen hopen dat deze betrekkingen zonder uitstel hersteld worden", aldus de krant. "China wil vriendschappelijke betrekkingen met zijn buurland op basis van de vijf principes van de vreedzame coëxistentie", aldus Zhou Nan die er aan herinnerde dat "China en Vietnam sinds lang betrekkingen van samenwerking en vriendschap koesteren".

De vertrekkende ambassadeur, Nguyen Minh Phuong, reageerde hierop met het uitspreken van de Vietnamese wens dat "de betrekkingen tussen China en Vietnam spoedig weer normaal zijn", aldus de Vietnamese partijkrant.

TWEEDE RONDE

De betrekkingen tussen Hanoi en Peking verslechterden snel na de Vietnamese militaire inval in Kampuchea in december 1978, die tot doel had het pro-Chinese bewind van de Rode Khmer omver te werpen. In maart 1979 viel China het noorden van Vietnam binnen, wat tot een langdurige grensoorlog leidde.

De grens die tien jaar dicht geweest was, werd in februari 1989 heropend na een eerste ontmoeting in januari tussen Chinese en Vietnamese vertegenwoordigers in Peking. Deze vormde het begin van een proces van normalisering. In mei had een tweede gespreksronde plaats in Peking, maar die bracht geen vooruitgang in de kwestie-Kampuchea.

Iran en Iraq stemmen in

Moskou beteid in Golf-oorlog te bemiddelen

MOSKOU - De Sovjetunie heeft aangeboden de vredesbesprekingen tussen Iran en Irak, die in een impasse verkeren, weer op gang brengen. Moskou wil daartoe een ontmoeting tot stand brengen tussen de ministers van Buitenlandse zaken van deze landen en hun Sovjetrussische collega Edoeard Sjevardnadze. Dit heeft de pers in Moskou gemeld onder aanhaling van het Sovjetpersbureau TASS.

Iran en Irak hebben met het voorstel van de Sovjetuinie ingestemd. De Iraanse onderminister van Buitenlandse zaken, Mahmoud Vaezi, heeft het antwoord van zijn land aan minister Sjevardnadze overgebracht. De Iraniër was de afgelopen dagen voor besprekingen in Moskou. Iran en de Sovjetunie zullen met elkaar samenwerken om het voorstel te realiseren, zo hebben beide landen afgesproken.

KEERPUNT

De bemiddeling van de Sovjetunie betekent een keerpunt in het vredesoverleg waarin sinds het aanvaarden door Iran en Irak van VN-resolutie 598 in augustus 1988 nauwelijks vooruitgang is geboekt. Met deze instemming met de resolutie ging een staakt-het-vuren in en kwam een einde aan de acht jaar durende oorlog tussen beide Golfstaten.

De Sovjetunie had reeds kort na de aanvaarding van de VN-resolutie Baghdad en Teheran bemiddeling aangeboden, maar Iran en Irak gaven er toen de voorkeur aan onder auspiciën van VN-secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar te onderhandelen.

In China:

Executies na showproces

PEKING - In de Chinese stad Kanton zijn bij een showproces in een sportstadion 31 mensen veroordeeld en geëxecuteerd. Bij de terechtstelling zouden meer dan dertigduizend toeschouwers aanwezig zijn geweest, aldus het in Peking verschijnende dagblad Yangcheng Wanbao.

De 31 terechtgestelden waren schuldig bevonden aan misdaden als moord, roof, drugssmokkel en verkrachting. In China wordt de doodstraf doorgaans na een openbare rechtszitting voltrokken op aparte executieterreinen. Soms worden er showprocessen gehouden die als afschrikwekkend voorbeeld moeten dienen.

SOFIA - De Bulgaarse oppositie wil 120 van de vierhonderd parlementszetels bezetten, zo heeft woordvoerder Ljubomir Sobadjev in Sofia verklaard. De oppositie wil tevens dat het parlement

Nijssen en Schapers het minst ongelukkig

Nederlanders loten vrij ongunstig voor open Australische tennistitel

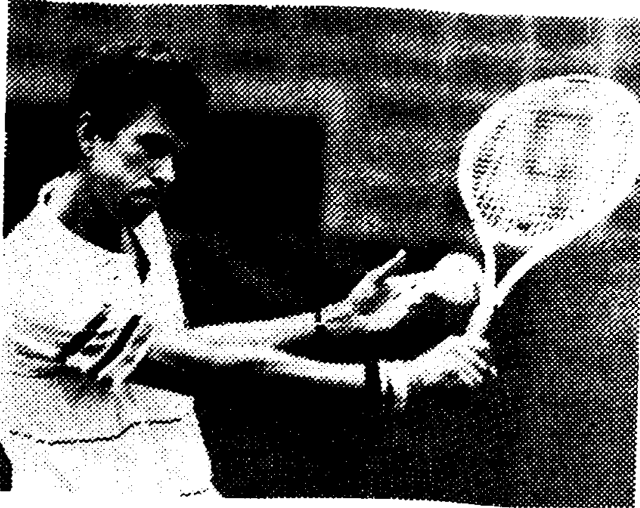
MELBOURNE - De kansen voor de Nederlandse afvaardiging bij de strijd om de open Australische tennistitels, die maandag in Melbourne beginnen, voor het boeken van successen, moeten na de loting voor de meesten laag worden ingeschat.

Van de acht spelers en speelsters die rechtstreeks in het toernooi werden toegelaten, hebben eigenlijk Tom Nijssen, Michiel Schapers en Brenda Schultz op papier mogelijkheden door de tweede ronde heen te komen.

Voor Paul Haarhuis en Mark Koevermans, de best presterende Nederlandse mannen in 1989, viel de loting het slechtst uit. Haarhuis opent het toernooi tegen de als tweede geplaatste Westduitser Boris Becker.

Koevermans begint het eerste echt belangrijke seizoen uit zijn loopbaan met de ontmoeting tegen de als zestiende geplaatste Tsjechoslowaak Miloslav Mecir.

Van de andere twee mannen treft Tom Nijssen de minst sterke opponent. De Limburger treft in de eerste schifting de onbekende Zweed Lars Jonsson. Daarna staat waarschijnlijk een ontmoeting met diens landgenoot Thomas Gustafsson op het programma. De eerste geplaatste opponent voor Nijssen is de Zweed Stefan Edberg.

■ *Michiel Schapers: het minst ongunstig geloot*

MICHIEL SCHAPERS

Michiel Schapers, die in 1985 en 1988 de laatste acht bereikte en vorig jaar tot de vierde ronde kwam, speelt eerst tegen de Australiër Todd Woodbridge. Bij winst staat hem het duel met de Italiaan Claudio Pistolesi te wachten. Daarna wacht de Amerikaan Tim Mayotte.

Bij de vrouwen viel de loting mee. Brenda Schultz opent tegen de Westduitse Pawlik. Daarna wacht de winnares van het duel Etchemendy (Fra) - Date (Jap). Als de plaatsing klopt, en Schultz heeft twee keer gewonnen, staat haar de Tsjechoslowaakse Helena Sukova te wachten.

Nicole Jagerman heeft het met de wisselvallige Westduitse Claudia Kohde-Kilsch, vooral vermaard door haar successen in het dubbelspel, niet echt getroffen.

De best geklasseerde Nederlandse op de ranglijst, Manon Bollegraf, kreeg met de Amerikaanse Ann Grossman een tegenstandster waarvan te winnen valt. Daarna wacht toch wel haar einde in de Argentijnse Gabriela Sabatini.

Voor Carin Bakkum had de organisatie een verrassing in petto. Zij kwam toch nog direct in het hoofdtoernooi en kreeg met de Australische Christine Radford ook geen onoverwinnelijke tegenstandster.

UITSLAG LOTING

De loting had voor de Nederlanders en favorieten het volgende resultaat:

Mannen, eerste ronde: Schapers (Ned) - Woodbridge (Aus), Nijssen (Ned) -Jonsson (Zwe), Koevermans (Ned) - Mecir (Tsj), Haarhuis (Ned) - Becker (BRD/2), Lendl (Tsj/1) -Pugh (Vst), McEnroe (Vst/4) - Tulasne (Fra), Mayotte (Vst/6) - Sampras (Vst), Edberg (Zwe/3) -Andersson (Zwe), Wilander (Zwe/8) -Fromberg (Aus).

Vrouwen, eerste ronde: Schultz (Ned) - Pawlik (BRD), Jagerman (Ned) - Kohde-Kilsch (BRD), Bollegraf (Ned) - Grossman (Vst), Bakkum (Ned) - Radford (Aus), Graf (BRD/1) - Cunningham (Vst), Novotna (Tsj/5) - Martin (Vst), Sabatini (Arg/2) - Frazier (Vst), Garrison (Vst/3) - Kijimuta (Jap).

Gevecht definitief op 18 juni

Tyson en Holyfield krijgen 62 miljoen

WASHINGTON - Het langverwachte gevecht tussen de boksgiganten Mike Tyson en Evander Holyfield is in principe rond. Op 18 juni zal de 23-jarige wereldkampioen in het zwaargewicht Tyson in de ring komen tegen zijn vier jaar oudere uitdager Holyfield. Holyfield is de enige die "Iron Mike" als amateur een nederlaag heeft toegebracht. Hij deed dat tijdens de Amerikaanse kwalificatie voor de Olympische Spelen van 1984 in Los Angeles. Als professional is Tyson ongeslagen. Hij won 37 partijen, waarvan 33 binnen de tijd.

Holyfield (27 keer winst) is met zijn lengte van 1,86 meter iets groter dan Tyson en met 120 kilo aan de haak ook een tiental kilo's zwaarder. In 1988 nam hij afscheid als ongeslagen wereldkampioen van de drie grote boksorganisaties in het halfzwaargewicht. Holyfield wordt beschouwd als de enige gevaarlijke tegenstander voor Tyson.

Het gevecht zal worden gehouden in Atlantic City, als miljardair Donald Trump zijn zin krijgt, of in Las Vegas, waar hoteleigenaar Steve Wynn het duel van de eeuw wil hebben. De premies voor beide boksers staan al wel vast.

Tyson krijgt voor zijn aandeel in ieder geval een kleine 40 miljoen gulden, Holyfield heeft een garantie op zak van 22 miljoen. Het akkoord werd bereikt na een acht uur durende vergadering tussen Dan Duva, de promotor van Holyfield, en Don King, de zaakwaarnemer van Tyson.

Voordat hij tegen Holyfield aantreedt, moet Tyson op 11 februari in Tokyo verplicht de ring in tegen zijn Amerikaanse uitdager James Douglas. Als hij dat niet doet raakt hij zijn wereldtitels van de WBC en WBA kwijt, omdat Tyson na zijn winst tegen Carl Williams te lang uit competitie zou zijn geweest.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

*****

ZONDAG
VOETBAL
(Kopa Antiano)
18.00 uur Sithoc vs Estrellas (Bon) - Sentro Deportivo Kòrsou.

ATLETIEK
(Curaçaosche Atletiek Bond)
07.00 uur 'Kareda di Kaya i Mondi' te Kasa Grandi (Montagne).

Manager Dennis weet het zeker:

Senna krijgt licentie voor Formule 1 dit jaar

LONDEN - De Braziliaanse autocoureur Ayrton Senna zal komend seizoen gewoon starten in het wereldkampioenschap Formule 1. Dat heeft Ron Dennis, de manager van Senna's racetam McLaren, donderdagavond gezegd. De sportieve toekomst van de controversionele Zuidamerikaan is twijfelachtig geworden door de dreiging van de internationale autosportfederatie (FISA) hem voor 1990 geen licentie te geven wegens zijn uitlatingen over het verloop van de laatste mondiale titelstrijd. Senna liet zich boos ontvallen dat de uitkomst van het wereldkampioenschap te danken was aan manipulatie.

"Ik kan iedereen verzekeren, dat Senna komend seizoen rijdt", zei Dennis. "Ik heb hem gisteren gedurende twee uur gesproken, al weet ik niet wat er in de tussentijd nog is gebeurd. Hoe minder Ayrton momenteel zegt, des te beter."

Jean-Marie Balestre, de voorzitter van de FISA, zei woensdag dat Senna de racerij wel kan vergeten voor een jaar, als hij niet zijn verontschuldigingen aanbiedt voor zijn uitspraken.

ROEKELOOS

Senna verloor in oktober bij de Grote Prijs van Japan de wereldtitel aan zijn toenmalige stalgenoot Alain Prost. De Braziliaan werd aan de schandpaal genageld wegens roekeloos rijgedrag. Hij betichtte de FISA er vervolgens van Prost de hand boven het hoofd te hebben gehouden.

Hoe het dispuut zal aflopen, is onzeker. Senna was onbereikbaar op zijn vakantieadres. De mening van Frank Williams, de concurrent van McLaren, over het incident was duidelijk. Hij pakte zowel Senna als de FISA aan.

"Sommige mensen kunnen zich absoluut niet meer inhouden, wanneer ze een microfoon zien staan. Ze moeten er iets controversioneels inroepen. Het is allemaal zo onnodig. Ik kan helemaal niet zeggen wie er nu gelijk heeft, maar ik weet wel dat dit helemaal niet mag gebeuren zo vlak voor het begin van het seizoen", aldus Williams.

*****

VOETBAL /NIJMEGEN - Leen Looyen verlengt zijn contract als trainer van NEC met een jaar. Looyen is momenteel bezig aan zijn derde seizoen bij de Nijmeegse eredivisieclub.

*****

BOKSEN / DEN HAAG - Arnold Vanderlijde, Europees bokskampioen in het zwaargewicht, voert de Nederlandse afvaardiging aan die van 18 tot en met 20 januari in Oslo deelneemt aan het toernooi om de Norway Box Cup. De Nederlandse ploeg ziet er als volgt uit: veder: Wilfred Herts (Nieuwegein), welter: Dick van Egmond (Hoogvliet), halfzwaar: Peter Zwezerijnen (Nieuwegein), zwaar: Bert van Berkel (Arnhem) en superzwaar: Arnold Vanderlijde (Sittard).

Vacatures bij Feyenoord bijna rond

Van der Louw benaderd voor voorzitter beheersstichting

ROTTERDAM - André van der Louw is door de sponsor van Feyenoord, Huub van de Boogaard, gevraagd voorzitter te worden van de beheersstichting. Volgens Frank van de Wall Bake van bureau Trefpunt, die sinds het aantreden van tijdelijk bewindvoerder Van der Reijden min of meer als voorlichter fungeert, heeft de oud-minister van WVC, ex-burgemeester van Rotterdam en vroegere voorzitter van de sectie betaald voetbal, positief gereageerd op het verzoek.

Van der Louw volgt in die functie Cor van Welsenes op die al enige tijd geleden te kennen had gegeven zich te willen terug trekken uit de beheersstichting.

"Er is Van der Louw enkele maanden geleden gevraagd voorzitter te worden van de stichting betaald voetbal Feyenoord. Daar had hij geen zin, het zou hem teveel tijd kosten naast zijn voorzitterschap van onder meer de Mediaraad en het Astmafonds.

Als praeses van de beheersstichting hoeft hij veel minder tijd aan Feyenoord te besteden. Het is meer een kwestie van overzicht houden. Er hoeven nog slechts details te worden afgehandeld."

VIER LAGEN

Ook het invullen van de andere vacatures bij de vier verschillende lagen die zich met Feyenoord bemoeien (de beheersstichting, het stadion, de FIN en de stichting) is bijna rond. "Martin Snoeck is de kandidaat om directeur van Feyenoord te worden. Hij zou dan gaan werken onder het te vormen nieuwe bestuur dat uit drie man zal bestaan, " aldus Van de Wall Bake.

Voor het bestuur circuleren de namen van Amandus Lundqvist en Benno Leeser. "Die zijn inderdaad gepolst en hebben interesse. Wij zoeken nu nog een lid, waarschijnlijk de voorzitter. Als ook die naam bekend is, treden wij definitief naar buiten."

Met de nieuw te benoemen stadion-directeur (Theo Leys), is de stoelendans bij Feyenoord dan (voorlopig) voorbij.

Blunderende Kuijf tenonder tegen Anand

Favoriet Goerevitsj start Hoogovens met nederlaag

WIJK AAN ZEE - Het 52e Hoogovens schaaktoernooi in Wijk aan Zee kende vrijdag een opvallende start. De grote favoriet Mikail Goerevitsj, nummer vijf van de wereld met 2645 ELO-punten, liep direct al tegen een nederlaag aan.

Zijn bedwinger was niet de eerste de beste: Nigel Short. De Brit nam twee keer eerder aan het toernooi deel en werd beide malen winnaar (1986 en 1987). Op de wereldranglijst is hij gezakt van de derde naar de achtste positie, maar Short is vast van plan het verloren gegane terrein terug te winnen.

Met Short werden Jeroen Piket en 'duivelskunstenaar' Viswanathan Anand de winnaars van het eerste uur. Voor de nog maar pas 20-jarige Indiër gold dat trouwens letterlijk, want meer tijd had hij niet nodig tegen de afschuwelijk stuntelende Rini Kuijf. Piket rekende af met Friso Nijboer, die in hevige tijdnood kopje onder ging.

Goerevitsj maakte de hem vooruitgesnelde faam niet waar. Met zwart probeerde de Sovjetrus in een Pirc opzet al op de elfde zet een paardoffer uit. Hij kwam echter al snel tot de conclusie, dat het tegenwicht (twee pionnen) volstrekt onvoldoende was. Goerevitsj nam evenwel alle tijd van de wereld om zich zijn ongelijk te laten bewijzen.

VOL PAARD MEER

Pas tegen de tweede tijdcontrole, na bijna zes uur, stak hij zijn hand uit naar de al lang verveeld rondkijkende Short, die inmiddels een vol paard meer had. "Dat is toch geen schaken meer", zei Kortsjnoi, die rustig remiseerde met de Zweed Andersson, hoofdschuddend.

"Ik zou weigeren met hem te analyseren". Goerevitsj hield de eer aan zichzelf. Hij trok schielijk zijn winterjas aan en verdween in de mistflarden.

Voor nationaal kampioen Rini Kuijf was de eerste partij een regelrechte nachtmerrie. Nauwelijks had commentator Rob Hartoch geprofeteerd, dat de Leidenaar het wel eens erg moeilijk zou kunnen krijgen bij zijn debuut in de hoofdgroep of Kuijf moest na 24 zetten, waar hij 44 minuten over had gedacht en snelschaker Anand slechts 18 minuten, zijn koning omleggen.

Kuijf was op het onzalige idee gekomen de erg belegen Ponziani-opening, in de oudheid veel door Tsjigorin gepraktizeerd, van stal te halen. Na de achtste zet raakte Kuijf het spoor bijster. De vaart was er compleet uit en hij werd volkomen overspeeld.

Anand was niet eens onder de indruk van zijn snelle winst. "Och, ik heb in India wel eens in een minuutje van de Firmian gewonnen", meldde hij vrolijk. Kuijf was toen al lang gedesillusioneerd verdwenen.

Piket, die zaterdag Goerevitsj treft, kwam tegen Nijboer met wit wat beter uit de opening, een Torre-aanval. De jongste Nederlandse grootmeester bleef het initiatief houden tot de 26e zet.

Toen koos Piket, wat meegetrokken door de tijdnood van Nijboer, niet de beste voortzetting. Zwart had echter te weinig bedenktijd om het remisegaatje te vinden en ging in het vluggeren tegen de klok alsnog ten onder.

De met een verkoudheid kampende John van der Wiel hield met zwart remise over aan het treffen met de Amerikaanse debutant Dlugy. In een Konings-Indiër pleegde Van de Wiel op de zesde zet een bekend pionoffer, denkend aan een partij Dlugy -Gelfand (0-1).

Op de vijftiende zet sloeg Van der Wiel eerst een remise-aanbod af om daar drie zetten later toch mee akkoord te gaan. Deling van het punt was ook het geval bij Dokojan - Portisch en Nunn - Petursson.

De uitslagen van de eerste ronde zijn:

Kortsjnoi (Zwi) - Andersson (Zwe) 1/2-1/2, Piket (Ned) - Nijboer (Ned) 1-0, Dokojan (Sov) - Portisch (Hon) 1/2-1/2, Kuijf (ned) -Anand (India) 0-1, Nunn (GBR) - Petursson (IJsl) 1/2-1/2, Dlugy (Vst) -Van der Wiel (Ned) 1/2-1/2, Short (GBR) - Goerevitsj (Sov) 1-0.

VOETBAL /LUTON -Luton heeft Jim Ryan aangesteld als opvolger van de vertrokken coach Terry Mancini. De 40-jarige Ryan was assistent-trainer bij de met degradatie bedreigde Engelse club.

Door blessure slechts zes basisspelers

Twente kan geen representatief elftal tegen Ajax opstellen

ENSCHEDE - FC Twente heeft de KNVB laten weten in de bekerwedstrijd tegen Ajax, zondag in het Dickmanstadion, geen representatief elftal te kunnen opstellen. De Enschedese club beschikt nog slechts over zes contractspelers, die volledig fit zijn. Aan de toch al omvangrijke lijst van blessures en afmeldingen werden donderdag twee namen toegevoegd. Onderzoek in het ziekenhuis wees uit dat Claus Nielsen in de oefenwedstrijd tegen AZ een scheurtje in het kuitbeen heeft opgelopen. De Zweedse aanvaller is drie weken uitgeschakeld.

Daarnaast bereikte de clubleiding het bericht, dat de vriendin van Marcel Peper bij een auto-ongeluk om het leven was gekomen. De oud Haarlemmer zal daardoor vrijwel zeker niet spelen tegen ajax.

Bovendien heeft het trieste voorval, volgens manager Jan Kasper, een "schok" in de groep teweeg gebracht.

Aanvoerder Fred Rutten, overigens ook geschorst, staat nog enkele weken buitenspel met een dijbeenspierblessure. Neijenhuis, Paus, Gaasbeek (allen knie), Huistra (liesbreuk) zijn recentelijk geopereerd.

VERSNELDE RENTREE

Gedwongen door de omstandigheden zal mogelijk Gaasbeek een versnelde rentree maken. Paus speelt wellicht een deel van de wedstrijd. Zeker is dit alles nog niet.

Doelman Hans de Koning is eveneens geblesseerd. Hij verrekte het vorige weekeinde in de oefenwedstrijd tegen Go Ahead Eagles een spier. Aan zijn inzetbaarheid wordt getwijfeld.

Twente zal tegen Ajax, ijs en weder dienende, hoe dan ook moeten spelen. Manager ad interim Jan Kasper: "De KNVB heeft ons laten weten dat blessures nooit een oorzaak kunnen zijn voor het uitstellen van een wedstrijd. Het is niet anders. Van een normaal duel is wat ons betreft echter absoluut geen sprake meer."

Fc Twente kan geen oorzaak noemen voor de tegenslagen. "Het heeft niets met de training te maken", aldus Kasper. "Het zijn allemaal contactblessures of meniscusletsels. Een kwestie van overmacht, denk ik."

*****

VOETBAL /LOS ANGELES - Het nationale voetbalelftal van Colombia bereidt zich op het WK voor door ondermeer een toernooi in Los Angeles. De Colombianen, die in Italië bij de Bondsrepubliek zijn ingedeeld, spelen op 20 februari tegen de Sovjetunie. Diezelfde dag treft Costa Rica, ook van de partij in Italië, de Mexicaanse vereniging Chivas Guadelajara.

SOLDAAT GEWOND IN NAGORY-KARABACH

Litouwen sceptisch over beloofde afscheidingsrecht

Georgia reageert op Gorbatsjov's uitspraken met golf stakingen

VILNIUS - Nationalistische Litouwers hebben zich vrijdag sceptisch uitgelaten over het voorstel dat Sovjetleider Gorbatsjov donderdag op de eerste dag van zijn bezoek aan Litouwen deed voor een wet op afscheiding, waarover zal worden besloten door middel van een referendum in de hele Sovjetunie. Binnen uren na zijn uitspraak stroomden uit de zuidelijke republiek Georgie berichten binnen over stakingen van industrie-arbeiders, die onafhankelijkheid van Georgie eisen. In Azerbajdzjan kwam een Sovjet- militair bij ongeregeldheden om het leven.

Volgens het voorstel van Gorbatsjov zal afscheiding pas mogelijk zijn, als de centrale regering en alle overige republieken ermee instemmen. De Sovjetleider maande vrijdag in de Litouwse hoofdstad Vilnius de Litouwse partij, die zich in december afscheidde van de centrale partij in Moskou, tot eenheid. Vervolgens bezocht hij op de tweede dag van zijn bezoek de tweehonderd kilometer noordwestelijke van Vilnius gelegen industriestad Siauliai, een verboden stad wegens het militaire vliegveld dat zich daar bevindt.

VAAG

Maar een hoge functionaris van de Litouwse communistische partij Algis Cekuolis noemde Gorbatsjovs voorstel intussen niet meer dan 'een vage belofte om tijd te winnen'. 'Dit is een goedkope leugen, een leugen voor naieve mensen in het Westen', zei de voorzitter van het Litouwse volksfront Sajudis, Vytautas Landsbergis. Ook een juridisch expert van het parlement in Moskou zei niet te verwachten dat het nu spoedig tot afscheidingen kan komen. Naar zijn oordeel zal het wetsontwerp dat het Sovjetparlement in Moskou volgens Gorbatsjov aan het voorbereiden is zich eerder bezighouden met het regelen van de betrekkingen tussen de republieken van de Sovjetunie dan met afscheiding.

"Het pad naar politieke, sociale en economische onafhankelijkheid loopt via verder lid blijven van de Sovjetunie. Vandaag ben ik Uw vriend, maar als U het andere pad kiest, zal ik er alles aan doen om U te tonen dat U Uw volk naar een doodlopende weg leidt". Zo verklaarde Gorbatsjov vrijdag voor een gehoor van intellectuelen. Hij zei bij die gelegenheid ook het pad van de zelfbeschikking mee te kunnen gaan tot op de afscheiding.

GEVECHTEN

In Nagorny-Karabach, dat onder Azerbajdzjaans bestuur staat, is tijdens een vuurgevecht donderdagavond een luitenant van het Sovjetleger gedood en een soldaat verwond. De vechtpartij brak uit in de stad Achoelloe. Het Sovjetpersbureau TASS meldde slechts dat de officieren geraakt werden toen zij "de orde trachtten te herstellen". De stad Manashid in Azerbajdzjan, aan de grens met Nagorny-Karabach, werd vrijdag aangevallen door Azerbajdzjaanse militanten, uitgerust met automatische wapens. In Manashid wonen voornamelijk Armeniërs. Bij de gevechten die uitbraken tussen Azerbajdzjanen en Armeniërs vielen aan beide kanten slachtoffers, maar Tass gaf geen verdere bijzonderheden.

NEW YORK - De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York zijn vrijdag diep weggezakt. De Dow Jones-index van de dertig industriële fondsen zakte met 71,45 punten tot 2689,22 punten, het laagste peil van de afgelopen drie weken. Al kort na het begin van de handel zorgde Wall Street voor een schrikreactie in de financiële wereld, waarvan de beurzen in West-Europa ook een flinke tik meekregen. Over de hele week is de beursindex met 84 punten omlaag gegaan.

NOG FELLE STRIJD IN LIBANON

KFAR MELKI - *Twee Palestijnse strijders patrouilleren in de Shi'itsche plaats Kfar Melki. Daar deed zich eerder een incident voor waarbij een Palestijn en drie andere strijders gewond raakten tijdens gevechten tussen de pro-Syrische AMAL- militie en de door Iran gesteunde Hezbollah.* *(AFP-satellietfoto)*

Omdat Nagorny-Karabach onder hoede van Azerbajdzjan is geplaatst

Armeens parlement stoort zich niet aan Sovjet-wetten

MOSKOU - Het Armeense parlement, dat woedend is over het besluit van Moskou de enclave Nagorny-Karabach weer onder bestuur van Azerbajdzjan te plaatsen, heeft besloten zichzelf het recht te geven Sovjet-wetten te negeren. Het parlement kan nu weigeren Sovjet-wetten na te leven, die het tegen het belang van de republiek acht, aldus een journalist van het Armeense persbureau Armenpess.

De maatregel is een direct antwoord op de uitspraak van het Kremlin dat wetten die zowel door Armenië als Azerbajdzjan voor Nagorny-Karabach werden aangenomen, ongrondwettelijk zijn."Het is ons directe antwoord op de resolutie van Moskou", aldus de journalist.

De enclave in Azerbajdzjan, die onder het bestuur valt van deze republiek, wordt voornamelijk bewoond door Armeniërs die streven naar aansluiting bij Armenië. Azerbajdzjan is daar fel tegen. Bij etnische rellen zijn de afgelopen twee jaar zeker 120 doden en honderden gewonden gevallen.

Het Kremlin besloot in november al dat Nagorny-Karabach, dat als gevolg van het etnische geweld elf maanden vanuit Moskou werd bestuurd, niet bij Armenië kon worden gevoegd, door het gebied weer volledig onder controle van Azerbajdzjan te laten vallen.

De kwestie van Nagorny-Karabach zorgde in de naburige republiek Azerbajdzjan weer voor ongeregeldheden. In de stad Lenkoran, aan de Kaspische Zee, omsingelden nationalisten enkele uren lang officiële gebouwen. Zij eisten dat sneller een oplossing wordt gevonden voor het conflict rond de enclave. De Sovjet televisie onthulde dat granaten en raketten vanuit Armenië naar de omstreden enclave worden gesmokkeld. Een grote hoeveelheid wapens werd gevonden tussen een lading bouwmateriaal. Het wapentuig zou zijn meegekomen met een vracht vanuit Armenië. Ook zou er weer een brug zijn opgeblazen die Azerbajdzjaanse dorpen in de enclave met Azerbajdzjan verbond.

Ook zijn de afgelopen dagen tientallen Azerbajdzjanen en Armeniërs over en weer gegijzeld in Nagorny-Karabach. In het district Sjaumjan werden Armeense functionarissen door Azerbajdzjanen ontvoerd. De dag erop ontvoerden Armeniërs een groep Azerbajdzjanen in hetzelfde district, met het voorstel dezen uit te wisselen tegen de functionarissen.

WASHINGTON - De Amerikaanse luchtmacht heeft voorgesteld om alle 450 minuteman-II raketten te schrapPen om kosten te besparen. Aldus de Washington Post.

In Egypte:

Omstreden minister ontslagen

CAIRO - De president van Egypte, Hosni Mubarak, heeft de omstreden minister van Binnenlandse zaken Zaki Badr van zijn functie ontheven. Dit heeft het nationale persbureau Mena gemeld.

Mubarak benoemde direct Mohammed Abdel-Halim Moussa, een hoge officier bij de Egyptische politie, tot opvolger van de 53-jarige Badr. Het ontslag van Badr volgt op een felle campagne van de oppositie waarbij zijn ontslag werd geeist omdat hij prominente Egyptenaren in het openbaar zou hebben beledigd. Het weekblad Il-Shaab, orgaan van de oppositionele Socialistische arbeiderspartij, publiceerde een artikel waarin werd gesteld dat Badr oppositie-politici, schrijvers, advocaten, journalisten en Moslim-geestelijken had beledigd. Badr ontsnapte vorige maand ongedeerd aan een aanslag die op hem werd gepleegd in Cairo.

Kredietwaardigheid van Argentië verder aangetast

WASHINGTON - De banken in de Verenigde Staten hebben van de federale autoriteiten opdracht gekregen hun reserves voor leningen aan Argentinië te verdubbelen van twintig procent tot veertig procent van het uitstaande bedrag. Dit is meegedeeld door een woordvoerder van de Federal Deposit Insurance Corporation.

De maatregel betekent een nieuwe klap voor de kredietwaardigheid van Argentinië. Vorig jaar mei werd de Amerikaanse banken gelast voorzieningen te treffen voor twintig procent van de leningen. Argentinië heeft sinds april 1988 geen rente meer betaald over zijn buitenlandse schuld van 62 miljard dollar, waarvan 48 miljard aan commerciële banken.

De Amerikaanse banken zullen de nieuwe voorzieningen vermoedelijk ten laste brengen van het resultaat over het vierde kwartaal van 1989. Het is niet duidelijk om welk bedrag het gaat. De banken in de VS hadden eind juni 6,5 miljard dollar in Argentinië uitstaan. Veel instellingen hebben inmiddels al grotere voorzieningen voor kredietenverliezen getroffen dan de autoriteiten eisen.

De Amerikaanse banken met de grootste vorderingen op Argentinië zijn Manufacturers Hanover, Citibank, Chase Manhattan bank, J.P. Morgan en Chemical bank.

ADVOCAAT: BEWIJZEN SCHULD CLIENT ONVOLDOENDE

Advocaat generaal in zaak Antilliaanse carnavalsmoord:

Ook geen vrijlating als schuldbekentenis halfbroer juist is

DEN HAAG - De wegens de "Antilliaanse carnavalsmoord" veroordeelde S. H. kan niet worden vrijgelaten omdat zijn halfbroer bekend heeft dat hij die moord heeft begaan. Dat betoogde landsadvocaat mr E. Daalder vrijdag voor de president van de rechtbank in Den Haag, mr R. Portheine.

H. spande eind vorig jaar een kort geding aan om zijn vrijlating te bewerkstelligen. De president besloot, bij tussenvonnis op 22 december, het Openbaar Ministerie tot vrijdag te tijd te geven de bekentenis van de halfbroer te controleren. Deze zit in Arnhem opgesloten vanwege een overval.

PSYCHOTISCH

Van zijn bekentenis is van alles af te dingen, zo betoogde Daalder vrijdag. H. is volgens Daalder ook al op grond van vele bewijsmiddelen veroordeeld. Bovendien heeft psychiater dr J. Eizinga verklaard dat de halfbroer psychotisch is en obsessief bezig met de zaak. Verder lijdt hij aan paranoidie en aan bewustzijnsvernauwing, aldus de psychiater.

Als de bekentenis echter toch zou kloppen, dan betekent dat volgens Daalder nog steeds niet dat H. vrijuit gaat. De tot twaalf jaar cel veroordeelde man had immers wel degelijk een conflict met het slachtoffer, I. Mambre. "Deze en andere bewijsmiddelen maken in ieder geval duidelijk dat H. in zeer sterke mate bij de zaak betrokken is." Het zou uiteindelijk best zo kunnen zijn dat de halfbroer heeft geschoten, maar in dat geval zou H. nog best aan medeplegING schuldig kunnen zijn. De Hoge Raad neemt dat vrijwel net zo ernstig op als het plegen zelf, aldus Daalder.

TE KORT

Mr. V. Korvinus, de advocaat van H., betoogde dat de halfbroer zeven keer dezelfde bekentenis heeft afgelegd. Hij plaatste er overigens vraagtekens bij dat die verhoren voor een deel werden afgenomen nadat de psychiater had gezegd dat de man in de war was. De psychiater heeft de man volgens Korvinus trouwens veel te kort onderzocht.

Verder zouden er ook vier getuigen die de halfbroer hebben zien schieten en zijn er tal van details die zijn bekentenis staven. Korvinus wees er nogmaals op dat de bewijzen voor de schuld van H. sowieso onvoldoende zijn: zo werden op zijn handen geen kruitsporen aangetroffen. De uitspraak is op 19 januari.

■ ...De overblijfselen van de wagen waarmee het slachtoffer tegen een lantaarnpaal reed....

'Kadootjes' van Inderson

■ *WILLEMSTAD — Donderdag heeft minister van Arbeid en Sociale Zaken drs Stanley Inderson persoonlijk zijn wetsvoorstel tot verhoging van de minimumlonen voor het winkelpersoneel en voor de werknemers bij banquaire en financiële instellingen overhandigd aan de griffier van de Staten van de Nederlandse Antillen, mr Carl Grüning. De griffier heeft, zo zei Inderson, beloofd er persoonlijk voor te zorgen dat het voorstel Statenvoorzitter Betto Thomas zo spoedig mogelijk zal bereiken. Tevens zou de griffier de wens van de bewindsman overbrengen om het voorstel binnen de kortst mogelijke termijn te laten behandelen in een openbare vergadering van de Staten.*

Inderson heeft tijdens zijn bezoek aan de griffier ook het wetsvoorstel tot verlaging van het minimumloon in te trekken. Dat wetsvoorstel lag sinds 1985 bij de Staten, die er inmiddels ook al positief over hadden geadviseerd. 'Die verlaging van de minimumlonen hing als een Zwaard van Damocles boven onze gemeenschap. Ik heb dat nu weggenomen', aldus Inderson.

De minister voegde eraan toe: 'Toen, in 1985 hadden de Staten geen enkele moeite met een verlaging van de minimumlonen. In die tijd maakte Frente geen deel uit van de coalitie'.

Dat wetsvoorstel betekende indertijd een verlaging van 925 gulden per maand tot 686 gulden.

Foto: Inderson met zijn pakketten voor het Statengebouw. 'Ik speel hier niet voor Sinterklaas voor de Statenleden', zo zei de minister. 'U kunt het beter zien als het afleveren van verdiende kadootjes voor het winkelpersoneel en voor het personeel in het bank- en verzekeringswezen'.

Bridgeclub Baranca

WILLEMSTAD — Bij bridgeclub Baranca werd op woensdag 10 januari de tweede ronde verspeeld van het Nieuwjaars toernooi. De uitslagen van deze zitting waren als volgt:

1. heren Schril/De Haseth 63,07%; 2. mw Valkenburg/hr Pais 61,93; 3. mw De Vries/hr Van Opstal 57,39; 4. mw Cheis/hr Moenir-Alam 54,17; 5. mw Geenen/hr Brown 53,98; 6. dames Vd Jagt/Van Silfhout 53,41; 7. echtpaar Van Bochove 53,22; 8. mw Pegtel/hr De Vries 52,08; 9. echtpaar Bergsma en dames Pijl/Van Wittmarchen 51,52; 11. heren Groot/Cloose 51,33; 12. echtpaar Kruisheer 51,14; 13. echtpaar Van Beek 50,57; 14. heren Maas jr/Nijhoff.

De overige 10 paren scoorden onder het gemiddelde.

KARNAVAL CURAÇAO

VANAVOND gaat ons karnavalsseizoen van start met de openingsoptocht in de straten van Otrabanda. Om acht uur zal gezaghebber drs. Elmer Wilsoe, die tevens de peetvader van ons karnavalsfeest is, een kleine toespraak houden. Ter hoogte van het Brionplein zal de stoet even stoppen, want de karnavalscommissie zal onze Emmabrug bewieroken. De reden hiervoor is dat onze Emmabrug elk jaar tijdens het karnavalsseizoen te kampen heeft met technische problemen. Met deze bewierokING hoopt men dat de zgn. 'boze geesten' worden weggejaagd. Tijdens deze kleine ceremonie op het Brionplein zal de tambugroep 'Zojojo' optreden.

* * * * * * * *

BIJ aankomst in het Coney Island, dat gedurende dit karnavalsseizoen is omgedoopt tot Carnival City zal iedereen worden verrast met een enorm schouwspel van vuurwerk. De kosten voor dit vuurwerk bedragen tienduizend gulden en worden geheel door Pepsi Cola betaald.

* * * * * * * *

MORGENMIDDAG om drie uur wordt de optocht voor de kinderen geopend met een toespraak van gedeputeerde van Cultuur, Dito Mendes de Gouveia. De route blijft dezelfde als die van vanavond en de kinderen moeten uiterlijk om half drie in het Rifstadion aanwezig zijn. Men hoeft niet persé met de beste en mooiste kostuums te komen, deelnemen is het belangrijkste. De muziekgroepen O.K., Champ en ERA zullen in deze optocht optreden.

* * * * * * * *

SWEET SUGAR, de bekende karnavalsgroep die vorig jaar in de kinderoptocht afwezig was, doet dit jaar wel mee. Morgenavond heeft deze groep onder leiding van Mily Hart een belangrijke vergadering voor alle ouders van de kinderen die met deze groep zullen meedoen. Tevens maakt deze groep bekend dat er nog plaats is voor enkele kinderen.

* * * * * * * *

Broertje Janga van POB:

Ellis bereikte niets als lid der Staten

KRALENDIJK — De partijleider van de Bonaireaanse Arbeiderspartij Broertje Janga vraagt zich af, waarom de huidige gedeputeerde Rudi Ellis zijn Statenlidmaatschap heeft opgegeven, als hij de functie als nummer één van de UPB lijst toch weer ambieert. 'De UPB is specialist in het gebruiken van mensen tijdens de verkiezingscampagne' aldus POB-leider Janga.

Evenmin zegt Janga te begrijpen waarom een raadslid die van beroep leerkracht is niet gedeputeerde van Onderwijs is geworden in plaats van Cai Marsera. Janga: 'Ellis is vijftien jaar lang vertegenwoordigd geweest in de Staten, maar hij heeft in die tijd niet weten te bereiken dat de grondbelastingen geïnd werden en dat de zaken op het Kadaster werden geregeld. In werkelijkheid heeft hij niets geregeld voor de decentralisatie, maar geeft daarvan wel Curaçao de schuld'.

Evenmin gelooft Janga dat Rudi Ellis bij zijn terugkeer in de Staten iets zal weten te bereiken. Janga: 'Hij vindt dat ook niet belangrijk. Wat voor Ellis telt is zijn zetel in de Staten. Het spelletje om weer gedeputeerde te worden was louter om zijn zaken te regelen, zodat hij net als Ramoncito Booi in zaken kan gaan'.

Volgens Janga zal het na de verkiezingen weer afgelopen zijn: 'Dan gaat Ellis naar de Staten of wordt hij misschien wel minister. Het ligt er maar net aan of de bevolking blind blijft en Ellis een handje helpt zodat hij aan de zeekant kan wonen'.

Little League

WILLEMSTAD — Het bestuur van de Curaçaose Little League Bond wil alle teamleiders langs deze weg er aan herrinneren dat de spelerslijsten aanstaande zondag 14 januari ingeleverd moeten worden. Tussen 11.00 u en 13.00 u is daarvoor gelegenheid in het Ballpark te Suffisant.

Vlooienmarkt

WILLEMSTAD — Zondag 14 januari organiseert Tennispark Julianadorp een vlooienmarkt. Van 11.00 u 's morgens kan men op de parkeerplaats van de tennisclub aan de St Michielsweg deze vlooienmarkt/braderie bezoeken. Voor degenen die geïnteresseerd zijn in een stand of wat willen verkopen is het aan te raden even contact op te nemen met Peter of Anita (tel 86408).

Er zal ondermeer een BBQ aanwezig zijn en de bar in het tennishuisje is tevens geopend.

Bevreemding in Chili over ontslag rechter

SANTIAGO - Het ontslag door het Chileense hooggerechtshof van de 71-jarige rechter Rene Garcia Villegas is met bevreemding ontvangen in mensenrechten-kringen in Chili.

Garcia Villegas was namelijk een van de weinige rechters die de moed hadden onderzoek te doen naar schendingen van mensenrechten door het leger. De Chileense mensenrechtencommissie zei in een verklaring dat "het besluit van het hooggerechtshof gericht is tegen iemand die een ferme wil heeft getoond om het recht te laten zegevieren." Garcia Villegas is verschillende keren met de dood bedreigd. Hij heeft onder meer onderzoek gedaan naar personen die beschuldigd werden van een moordaanslag op generaal Pinochet in 1986 en die vreselijk gemarteld zouden zijn.

Consumentenstichting heeft nieuw onderkomen

WILLEMSTAD — Vrijdagmiddag is onder aanzienlijke belangstelling in het gebouw van Initiativa Partikular Korsou te Otrobanda de nieuwe kantoorruimte van Fundashon pa Kosumidó officieel in gebruik genomen. De consumentenorganisatie van Ana Alcantara verruilde Scharlooweg 64 voor de Consientiesteeg nummer 2.

De stichting viert dit jaar haar derde lustrum en heeft 1990 uitgeroepen tot Jaar van de Consument. Maandelijks wil de FpK in samenwerking met de openbare bibliotheek een onderwerp bij de kop pakken waarmee de consument moeite heeft. Het gaat om een informatie- en formatiecampagne. Onderwerpen die aan de orde zullen komen zijn onder andere: Wat doet de hygiënische dienst; goedkoop en gezond eten; hoe moet je een belastingformulier invullen;, gezond leven; de jeugd als de consument van morgen; wat doet de consumentenorganisatie en wat doen de nutsbedrijven.

Verscheidene sprekers voerden gisteren kort het woord. Onder hen waren minister Chucho Smits, gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia, FpK-voorzitter Hubert Evertsz, Juancho Evertsz, Neville de Haseth en FpK-directrice Ana Alcantara. Zij stonden stil bij de wenselijkheid van een organisatie die opkomt voor de rechten van de ver- en gebruiker. De gedeputeerde in het bijzonder prees FdK voor haar moed, objectivitit en consistentie in het verdedigen van de rechten van het algemeen publiek.

Dode in het verkeer

WILLEMSTAD — Op de nacht van vrijdag op zaterdag vond er op de Sta Rosaweg ter hoogte van Nieuwpoort een verkeersongeval plaats. Hierbij raakte de bestuurder van een personenwagen dusdanig gewond dat hij vrijwel direct na het ongeval overleed. Elvis Eleuterio Polonius (29) is hiermee het tweede verkeersslachtoffer van dit jaar geworden. Over de toedracht van het ongeval was vanmorgen nog niet al te veel duidelijkheid, omdat de politie bij aankomst de auto van het slachtoffer tegen een lantaarnpaal aantrof waar deze vermoedelijk tegenaan is gereden. Personeel van de brandweer moest assistentie verlenen om het slachtoffer uit het wrak te halen.

Peres:Iedere gekozen Palestijn aanvaardbaar

TEL AVIV - De voorzitter van de Israëlische Arbeiderspartij, de minister van Financien Shimon Peres, is bereid te gaan onderhandelen met iedere door de Palestijnen benoemde delegatie over een oplossing van het conflict in het Midden-Oosten.

Peres verklaarde donderdagavond in Tel Aviv dat hij niets heeft tegen gekozen vertegenwoordigers uit de bezette gebieden die zich zouden ontpoppen als aanhangers van de PLO. Zijn enige voorwaarde is "dat zij politiek bedrijven en niet terreur". De vice-premier riep de Palestijnse zijde op in te stemmen met de bemiddelingsvoorstellen van de Amerikaanse minister James Baker, die hij "de enig beschikbare optie" noemde. "Op de dag dat dit gebeurt" zei Peres bereid te zijn te beginnen met de voorbereidingen voor verkiezingen in de bezette gebieden om daarna "met volle kracht" onderhandelingen aan te gaan met gekozen vertegenwoordigers van de Palestijnen.

MENSEN

Longkanker

Het aantal sterfgevallen tengevolge van **longkanker** is in de periode 1970-1987 met ruim 60 procent gestegen tot 8.474. Vanaf 1980 heeft de sterfte aan longkanker bij mannen zich gestabiliseerd, maar bij vrouwen blijven de aantallen toenemen, zo meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek.

De stijgingspercentages liggen lager als rekening wordt gehouden met de invloed van veranderingen in de leeftijdsopbouw. Zo nam tussen 1970 en 1987 de gestandaardiseerde sterfte aan longkanker bij mannen toe van 75'6 tot 92'2 per 100.000 van de gemiddelde mannelijke bevolking (22 procent) en bij vrouwen van 5'1 tot 11'8 (131 procent).

De sterfte aan longkanker maakte in 1987 bijna 25 procent van de totale sterfte aan kanker uit: voor mannen (met 7.437 sterfgevallen) 36'9 procent en voor vrouwen (1.037 sterfgevallen) 6'9 procent. Binnen de totale kankersterfte staat longkanker bij mannen op de eerste plaats en bij vrouwen, na borst- en darmkanker, op de derde. In 1970 kwam longkanker voor vrouwen nog niet voor bij de vijf meest voorkomende soorten kanker.

De grootste stijging van de sterfte aan longkanker sinds 1970 heeft zich bij mannen vooral voorgedaan in de leeftijdsgroepen vanaf 75 jaar. Bij vrouwen is in alle leeftijdscategorieën boven de 35 jaar sprake van een stijging.

Johnny Jordaan

Op 12 februari vindt in het koninklijk theater Carré in Amsterdam een benefietvoorstelling plaats voor een borstbeeld van de vorig jaar overleden zanger **Johnny Jordaan**. Dit heeft Carré in Amsterdam bevestigd.

Organisator van de voorstelling is Joop de Knegt. Een keur van artiesten heeft toegezegd belangeloos te zullen optreden. Verwacht worden Willeke Alberti, Albert Mol, Andre Hazes, Ria Valk, Carry Tefsen, Marco Bakker, Imca Marina en Harry Slinger.

Het borstbeeld krijgt een plaats in de Jordaan, de Amsterdamse wijk waar Johannes Hendricus van Musscher, zoals Johnny Jordaan eigenlijk heette, in 1924 werd geboren.

Radar in vuilnisbak

De afdeling verkeer van de Rijkspolitie in het district Dordrecht past wel een heel bijzondere werkwijze toe om snelheidsovertreders te betrappen: **radar-apparatuur** verstopt in onder meer een vuilcontainer, zoals deze week gebeurt in Hendrik-Ido-Ambacht. Deze manier van controleren valt bij veel automobilisten niet in goede aarde. Volgens Alex Dekker, de coördinator van de afdeling verkeer, is het echter niet de bedoeling om automobilisten te 'pesten'.

'Wij vertellen in alle openheid dat we onopvallender gaan controleren. Notoire hardrijders denken nu nog: daar staat een Volvo, die is van de Rijkspolitie, en dan weten ze dat het om een controle gaat. Ze minderen snelheid en geven later weer volop gas. Ook merk je dat automobilisten naar elkaar seinen", aldus Dekker.

Het project is van start gegaan omdat vooral ouders van kleine kinderen klaagden over te hard rijdende auto's. Ambacht is de eerste gemeente in het district die met de bijzondere radarcontroles te maken krijgt, maar andere plaatsen volgen. "misschien dat de radarapparatuur dan in een oude tractor of op een boerenkar wordt verstopt. Je moet een beetje creatief zijn" zegt Dekker.

Zangeres La Toya Jackson voert de ranglijst aan van de **slechtst-geklede vrouwen** die jaarlijks wordt opgesteld door de Amerikaanse modeontwerper Richard Blackwell. De toptien van Blackwell is:

1. La Toya Jackson -"Meer fashion-freak dan motor chic...gekleed in leer en kettingen is zij de Cher voor de jaren negentig".
2. Komedienne Roseanne Barr - "De lachwekkende Barr, deze voor de kegelbaan afgekeurde figuur is een echter modetragedie".
3. De actrice Demi Moore -"Een nachtmerrie gekleed in spandex op Willisstraat".
4. De actrice Kim Basinger - "Deze wandelende peepshow zou verbannen moeten worden naar het achterste gedeelte van de grot".
5. Princess Anne - "Klonterig, propperig en lomp, zij is de saaie zwerver van Buckingham Palace.

De zesde plaats wordt ingenomen door de nog jonge Britse actrice Emily Lloyd -"Een truienmeisje voor velden en stromen".

Op 7 een bekende op de lijst: Cher - "Indien zij de tijd echt zou kunnen terugdraaien zou ze het liefst een zak met getatoeeerde botten willen zijn gekleed in een met lovertjes versierde tanga".

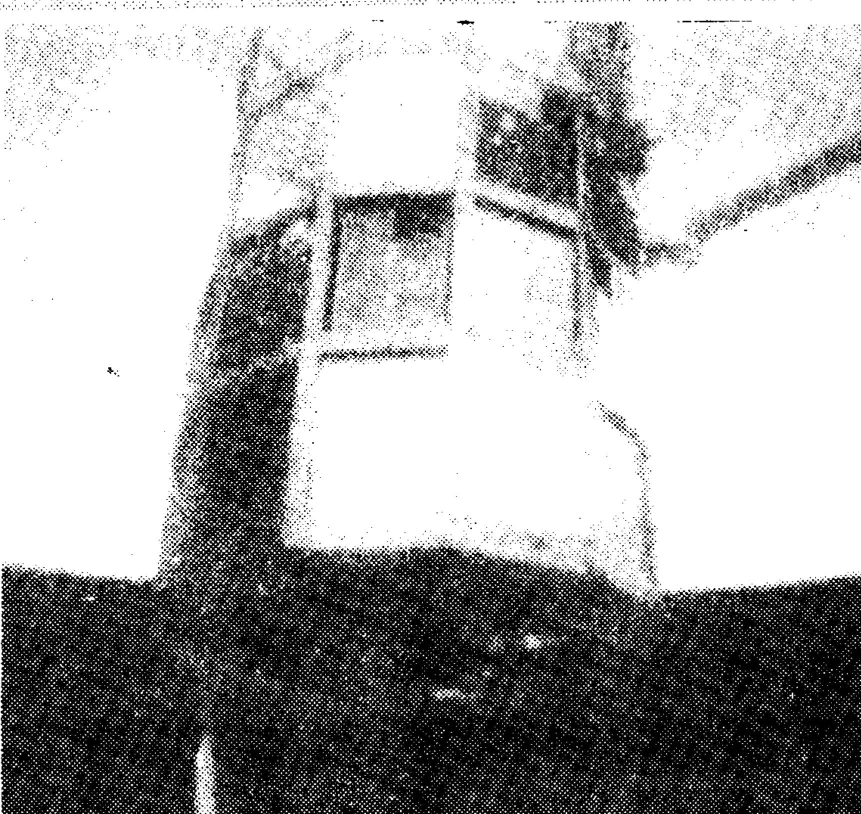
8. De actrice Daryl Hannah - "De vrolijke gouden reus van het zilveren doek die er uitziet als een aan steroiden verslaafde Venus uit Las Vegas".
9. Popster Paulu Abdul -"Deze modezigeunerin danst in het licht, maar kleedt zich in het donker".

Op de tiende plaats staan zusterlijk naast elkaar Madonna en haar komedienne-vriend Sandra Bernhard - "De 'Mounties' van M-TV, femme fataalachtig, sletterig en overdreven theatraal.

Volgens Blackwell, die zijn lijst al 30 jaar publiceert, was rockzangeres Graces Jones het "Modefiasco van het jaar". Zij is de "Sadomasochistische fantasie van Darth vader (de schurk uit Starwars) gekleed in een vogelkooi van Mars".

Prinses Diana, die in 1982 de ranglijst aanvoerde haalde dit jaar de lijst van zijn prachtige mode-onafhankelijken. "Zij is een van de best geklede vrouwen ter wereld", aldus Blackwell.

SATELLIET BINNENGEHAALD

■ JOHNSON SPACE CENTER - De bemanning van het ruimteschip Columbia heeft met zijn robotarm kans gezien de wetenschaps-satelliet uit de ruimte te plukken welke zich geleidelijk in de richting van de aarde begaf. Dit was een moeilijke opdracht gezien de omvang van het gevaarte van zo'n tien ton en tien meter lengte. De satelliet was sinds 1984 in de ruimte en op zijn buitenkant bevonden zich talrijke artikelen zoals tomatenzaad. (AF)-satellietfoto)

BUKAREST - Onder wijlen president Ceausescu golden voor de Roemeense weerkundigen speciale regels voor het bepalen van de minimumtemperatuur. Het mocht nooit kouder zijn dan vijftien graden onder nul. Dit zegt Mihau Barbulescu, een directielid van het staatsweerbureau in de Britse Times.

Deze instructie gaf de president af in de zeer strenge winter van 1985/86, toen het twee maanden achtereen vrijwel steeds -20 graden of nog kouder was. De mededeling dat het ten hoogste vijftien graden vroor, moest er toe bijdragen dat de Roemeense bevolking niet al te boos werd over de beperkte hoeveelheden energie die beschikbaar waren voor het verwarmen van huizen, kantoren en fabrieken. In het kader van zijn streven de buitenlandse schuld geforceerd af te lossen, voerde Ceausescu stroom uit, dan wel zo weinig mogelijk in.

Blaasorkesten

De musicus, componist en dirigent Johan de Meij (36) uit Amsterdam heeft de internationale prijsvraag voor composities voor **blaasorkesten** die in Chicago is gehouden, gewonnen. Hij krijgt de prijs van 10.000 dollar op 11 april in het Kennedy Centre in Washington. Bij die gelegenheid brengt de Amerikaanse marinierskapel (the president's own) het winnende stuk, een symfonie, in wereldpremiere.

De Meij is de eerste Europeaan die met de prestigieuze onderscheiding is bekroond. Hij was tot de opheffing op 1 november vorig jaar lid van de Amsterdamse **politiekapel en speelt** nu in verschillende ensembles in diverse enkele harmonie- en fanfaregezelschappen.

Voor de prijsvraag stuurde de Meij zijn symfonie no 1 in die hij de titel "The lord of the rings" heeft meegegeven. Het is een muziekstuk van 45 minuten, geïnspireerd op het gelijknamige boek van Tolkien. Het is tamelijk zeldzaam dat een symfonie wordt geschreven voor een blaasorkest.

Voor de internationale wedstrijd, officieel De Louis and Virginia International Wind Band Composition Competition 1989 geheten, waren in totaal 149 composities ingezonden. Het werk van de Meij werd uitgekozen door een jury onder voorzitterschap van de beroemde Engelse dirigent Sir Georg Solti, die met vrijwel alle grote orkesten is opgetreden, waaronder het concertgebouworkest.

AMIGOE — Fax: 674524 — Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hervers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresses), Izaak Moenirslam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isaak (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der School
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der School, Dijkie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der School en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O.Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel. 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

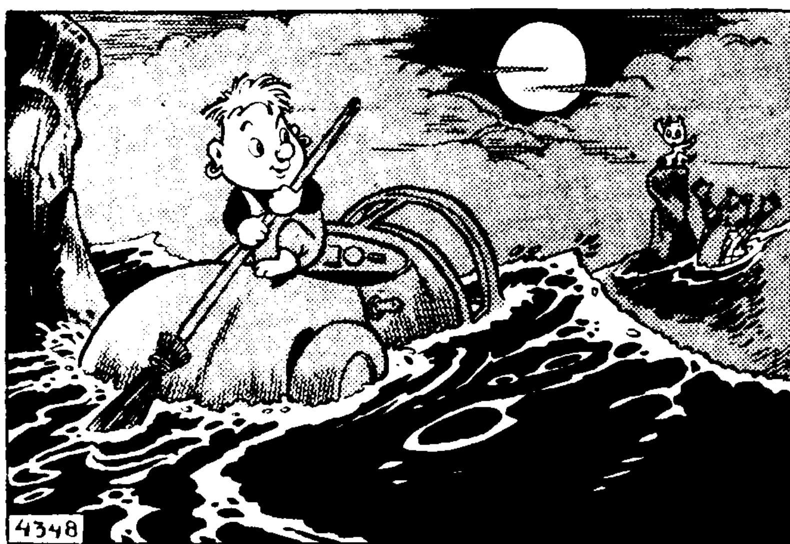
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.628
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

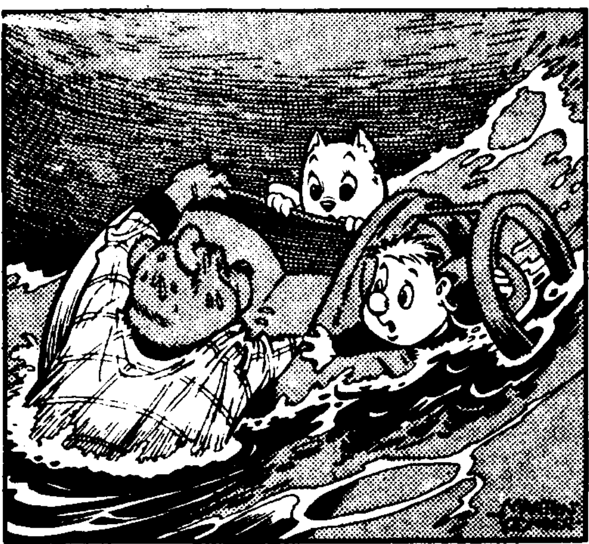
Losse nummers 60 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en het ontstoffen

door Marten Toonder

4348 — Over de woeste baren dreef een vreemd vaartuig nader. Het werd door middel van een bezem bestuurd door Oole de War en een oppervlakkig waarnemer zou het misschien voor een soort boot hebben gehouden. Heer Ollie herkende het hulkje echter onmiddellijk.

'Daar komt de Oude Schicht aan', sprak hij met trillende stem. 'Het is toch een wonderlijke wagen, jonge vriend, dat zal je moeten toegeven!'

En ja hoor. Het was heer Bommels automobiel, doch zonder pan, strijkijzer of andere vastgeschreveIde elementen. Alleen de oude, vertrouwde carosserie was nog over, want dat was de enige gelaste en geklonken vastkoeking op het eiland- en daarom was hij niet uit elkaar gevallen.

De cigenaar waadde ontroerd door de elementen en klom, gevolgd door Tom Poes, achter het dashboard. Daar zaten ze nu. Om hen heen woedde de zeebeving en achter hen zonk de vulkaan in rook en sulfuur in de golven weg.

'Hoe lang zal de wagen ons kunnen houden?' zo vroeg Tom Poes zich bezorgd af. 'Direct loopt hij vol- en dan is er niets meer waar we op kunnen drijven'. 'Duurt nog wel even,' verklaarde Oole. 'Drijven op vastgekoekte elasticringen waar lucht in zit. Maar moet niet te lang duren- dat niet'.

'Nee, dat niet', prevelde heer Ollie. 'We zijn haast aan het eind van onze krachten, de Schicht en ik....'

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL (tel.: 54300): dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633/625634/625635.
Punda
Wilhelmina, Hendrikplein 13, tel.: 612380/613078.
zondag
Otrobanda
Sta Maria, Winston Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda
Juliana, Julianaplein 6, tel.: 54500.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
13 januari: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
14 januari: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

*****

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
13 januari 1990 vanaf 08.00 uur tot 15 januari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
12 januari 1990 vanaf 17.00 uur tot 13 januari 1990 om 24.00 uur.
Dokter Braakman-Bonder, Sentro Mediko Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 89266/89337.
14 januari 1990 vanaf 00.00 uur tot 15 januari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Goilo, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615958 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
12 januari 1990 vanaf 17.00 uur tot 15 januari 1990 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Sentro Mediko Tera Kórà, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 86294 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Schellens, Lucacius en Spong).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

WIT GELE KRUIS voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Alberto, tel.: 74949.

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN CURAÇAO
DE TAMARIJN (hoek Mahaaiweg/Jasmijnweg): 09.30 uur ds H. Gilhuis.
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed Anthony): 09.30 uur ds G.J. Schüssler.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): 09.30 uur ds H. v/d Steen.

*****

GEREFORMEERDE KERK
SERU FORTUNA (Seru Fortuna 208-A): 10.00 uur ds J. Klapwijk; 19.30 uur ds J. Glas.
BUENA VISTA (Cubaweg 100): 10.00 uur ds J. Glas; 19.00 uur ds J. Klapwijk.
GROOT KWARTIER (Arowakenweg 28): 08.30 uur ds J. Klapwijk; 17.00 uur ds J.J. Schreuder (HC 42).
SANTA ROSA (Marakaweg 1): 10.00 uur br. G. Lai; 19.00 uur ds J.J. Schreuder.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini; iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.00 uur op de Openbare basisschool Jo Corsen te Brievengat.
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac (achter Kooyman).
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

IGLESIA PENTECOSTES DI MOVIMIENTO MISIONERO MUNDIAL: 19.30 uur eerste evangelische bijeenkomst - Sentro di Bario Santa Maria.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
BIBLIOTEKA PUBLIKO KORSOU (A.M. Chumaceiro Bulevar, tel.: 617055): 10.30 uur onthulling bronzen borstbeeld van Elis Juliana.

LANDHUIS DANIEL (Weg naar Westpunt z/n): **t/m 31 januari** van 09.00-20.00 uur gelegenheid tot bezichtiging mini-expositie van fotomodellen.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM (Van Leeuwenhoekstraat z/n, tel.: 623777): openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag gesloten.
t/m 11 februari foto-expositie van de 'Snip'.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
LANDHUIS DANIEL (Weg naar Westpunt z/n): **t/m 31 januari** van 09.00-20.00 uur gelegenheid tot bezichtiging mini-expositie van fotomodellen.

TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (S.J.).

*****

Huwelijk in Japanse keizerlijke familie

Prins trouwt met "meisje uit volk"

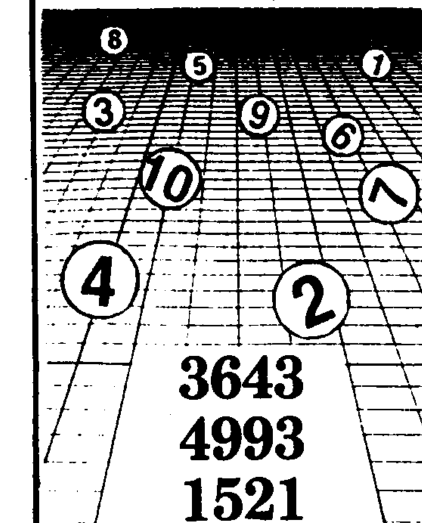
TOKYO - Met de symbolische overhandiging van een paar vissen is vrijdag in Tokyo officieel de verloving bevestigd van de Japanse prins Aya. Het vooruitzicht van een huwelijk in de keizerlijke familie houdt de Japanse media al maanden in de ban.

De vissen - een mannelijke en vrouwelijke Zeebrasem die volgens de Japanse traditie voorspoed brengen - waren onder de talloze geschenken die een keizerlijke gezant tijdens een plechtigheid formeel overhandigde aan een diep buigende 23-jarige Kiko Kawashima. De bruid, dochter van een hoogleraar economie aan de universiteit van Tokyo, en bruidegom kwamen elkaar daarbij niet onder ogen. De gezant bracht verder als traditionele geschenken zes flessen Sake en drie balen zijde mee. Onder veel diepe buigingen werden lijsten met de geschenken uitgewisseld, zodat de bruid de vissen niet hoefde aanvatten.

De verloving was in augustus al officieus bekendgemaakt, maar wegens de een-jarige rouwperiode voor de op 7 januari 1989 gestorven keizer Hirohito konden geen feestelijkheden worden gehouden.

Kawashima krijgt de komende maanden een opleiding om haar voor te bereiden op de toetreding tot de keizerlijke familie na het voor eind juni vastgestelde huwelijk. De Japanse bladen volgen tot in de kleinste details de verloving, vooral omdat Aya in "Kiko-San" een vrouw uit het volk trouwt. Daarmee volgt hij zijn vader, de huidige keizer Akihito, die oude tradities doorbrak en als eerste met de niet-adellijke Michiko Shoda huwde.

Wega di Number Kòrsou

3643
4993
1521

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.30 Going great; 19.00 Cocktail Turístiko met captain Sterling; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Karta di Oro; 21.45 Special: 'Me and Mrs Tanner'; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 Estreno: 'Geisha'; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 14.00 Matinee; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Special: 'Openingstocht karnaval 1990'; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Best seller: 'Internal Affairs' (deel 2); 22.00 Starting from scratch; 22.30 Santo Domingo invita; 23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

******

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 184.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

(14 januari)
UNION FOLKLORIKO BONERIANO
10.00 uur start optocht van [illegible] groep vanuit Rincon.

SPORT
VOETBAL
(Copa Antiano)
[illegible].00 uur Juventus vs Undeba (Cur) - Kralendijkstadion.

KERKDIENSTEN
[illegible]
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Seromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Aquaspeed open house

KRALENDIJK — Zondag zal Aquaspeed Bonaire Windsurfers (ABW) te Sorobon een 'Open house' organiseren. Om negen uur 's morgens begint dat al en de activiteiten zullen duren tot in de namiddag. Uiteraard is er een demonstratie met surfplanken, maar eveneens wordt er aan beginnende surfers instructie gegeven hoe de beste resultaten te behalen zijn.
De bekende windsurfer en kampioen van Bonaire Elvis Martines — voorzitter van ABW — zal zelf ook op de plank staan tijdens een wedstrijd van de leden van de club. Behalve de typische watersport, zal er ook een beach volleybal wedstrijd worden georganiseerd. Natuurlijk wordt het een en ander met muziek opgeluisterd. Daarvoor is [illegible] Trax aangetrokken.

Partij heeft 'te veel kandidaten'

Paboso kiest zondag lijsttrekker

KRALENDIJK — Zondag zullen de kandidaten van de nieuwe politieke partij Partido Boneriano Sosial (Paboso) aan de leden van de partij worden voorgesteld. Dan zal ook bepaald worden wie de lijsttrekker van de partij zal zijn voor de komende Statenverkiezingen, althans als de verantwoordelijkheid daarvoor geambieerd en aanvaard wordt door de potentiële lijsttrekker.

Volgens Paboso-voorzitter Nochi Willem zullen elf kandidaten gepresenteerd worden. Vrijwel allen zijn nieuw in de politiek en slechts een van de elf heeft al eerder op een politieke lijst gestaan. Willem: 'Aan kandidaten hebben we geen gebrek, we zouden wel twee lijsten kunnen indienen. De leden zullen de lijst moeten samenstellen. Vanuit het partijbestuur wordt daarop geen druk uitgeoefend'.
Desgevraagd beaamde Willem, dat de partij naar buiten toe de laatste weken niet actief is geweest. Behalve enkele dierenverhalen, personificaties van bestaande toestanden waarin honden als politieke partijen en krabben als Statenleden optraden, uitgegeven door partijsecretaris mr Michiel Bijkerk, zijn er ook geen communiques verschenen. Dat wil volgens Willem overigens niet zeggen dat er binnenskamers niet is gewerkt.
Willem: 'Dat is wel degelijk gebeurd. Wij hebben ons partijprogramma klaar. Ook dat wordt zondag voorgelegd aan de partijleden ter goedkeuring'. Een standpunt hebben zij echter als partijbestuur reeds ingenomen: zij zullen niet met een gecombineerde lijst aan de verkiezingen deelnemen.

Conferentie ambassadeurs op Bonaire

KRALENDIJK — Onder voorzitterschap van de Nederlandse minister van Buitenlandse zaken mr Hans van den Broek zal op 14 en 15 januari op Bonaire een conferentie worden gehouden van Nederlandse ambassadeurs. De Nederlandse bewindsman en zijn adviseurs zijn vandaag reeds aangekomen en blijven tot 16 januari op het eiland.
De tweedaagse conferentie zal geleid worden door minister Van den Broek. Daaraan zullen ambassadeurs en zaakgelastigen deelnemen die door het Koninkrijk der Nederlanden zijn gedetacheerd bij posten vanaf Washington tot Buenos Aires. Voorts wordt de conferentie bijgewoond door een driemans-delegatie van het ministerie van Economische zaken onder wie drs Engesing die directeur is van Buitenlandse Economische Betrekkingen. Ook de directeur en adjunct-directeur van het BBB van de Nederlandse Antillen en de directie van de gelijknamige afdeling van Aruba zullen deelnemen.
Hoofddoel van de conferentie is een bespreking van een buitenlandse [illegible] zien van de Latijnsamerikaanse en de Caribische regio. Zowel de Antilliaanse minister-president Maria Liberia Peters als de minister president van Aruba Nelson Oduber zullen een toespraak houden. De conferentie wordt geopend door gezaghebber mr George Soliana. Dat gebeurt dus zondag.

Verhoging subsidie niet bekend bij schoolbesturen

KRALENDIJK — De in de laatste vergadering van de Eilandsraad aangekondigde verhoging van de subsidie van leermiddelen is nog niet ter kennis gebracht aan de schoolbesturen. Het merendeel van de basisscholen op Bonaire valt onder een stichting. Zij worden door de overheid gesubsidieerd. Van de verhoging van de leerlingenvergoeding van de basisschool van f27,00 naar zeventig gulden per jaar is nog geen bericht ontvangen.

De gedeputeerde van Onderwijs zal trouwens niet alleen de subsidie voor de basisscholen optrekken, maar ook voor de andere vormen van onderwijs. Op advies van de dienst SEF (Servisio di Enseñansa i Formashon) zullen de bedragen voor het kleuteronderwijs van 20 op 40 gulden gebracht worden, het speciaal onderwijs van vijftig op 80 gulden, MAVO, HAVO en ETAO wordt verhoogd van 55 gulden naar 80,00 terwijl het huishoudonderwijs een subsidie zal krijgen van 200 gulden per leerling per jaar. Dat was f.150.00.
Merkwaardig genoeg wordt de subsidie voor de technische school teruggebracht van f.300,-- tot f.250,--.
De kosten van de subsidie voor het onderwijs worden daarmee vermeerderd met bijna f.75.000,-- hetgeen het [illegible] f.2[illegible].
Ook de vergoeding voor de lokaliteiten zal verbeterd worden, aangezien ook daar de laatste jaren een schrijnend tekort aan financiële middelen was. Het totaal van de vergoeding voor de lokaliteiten zal f.172.150,-- zijn.
Daarnaast ligt het in de bedoeling van de gedeputeerde, dat met ingang van 15 januari een totale inventarisatie gemaakt wordt van de toestand van de scholen. Die zullen dan geheel gerenoveerd worden. Deze kosten zijn echter niet opgenomen in de genoemde bedragen.
Naar de Amigoe uit betrouwbare bron heeft vernomen, heeft het BC de beslissing tot verhoging genomen zonder dat de bedragen op de begroting staan vermeld. Dat betekent dus, dat het geld via andere maatregelen van het BC gereserveerd zal moeten worden. De vernieuwde subsidies gaan met terugwerkende kracht in tot 1 januari 1990, aldus het advies van de SEF aan de gedeputeerde van Onderwijs.

'Optrekken minimum-lonen een goed idee'

Lof van Bijkerk voor Inderson

KRALENDIJK — In een open brief aan de minister van Arbeid en Sociale Zaken drs Stanley Inderson spreekt de geschorste advocaat mr Michiel Bijkerk zijn waardering uit voor het werk dat Inderson verricht. 'Langzamerhand begin ik wat respect voor je te krijgen. Het optrekken van het minimum salaris is een goed begin', aldus Bijkerk die in het midden laat of hij als politicus, als burger of als advocaat schrijft.

Bijkerk is er echter niet erg gelukkig mee, dat minister Inderson zijn voorgestelde wet tot verhoging van de minima weer in de ijskast zet. Bijkerk vraagt zich af of de minister gek is geworden. Hij vindt dat vis vers gegeten moet worden. Hij vindt dan ook, dat minister Inderson de wet wel degelijk in de Staten moet brengen.

Bijkerk: 'Daar kan jullie partij veel stemmen mee vergaren, want de wet is goed. Het zijn de andere partijen die niet willen dat Frente met deze wet komt'.
De Paboso secretaris merkt op, dat de Antillen een grote hoeveelheid humanitaire maatregelen nodig hebben. Hij wil het minimum salaris dan ook verhogen tot f.925,40 per maand. 'Dat zal in ieders voordeel zijn want de rijken zullen het immers moeten betalen' aldus Bijkerk, die er wel aan toevoegt, dat ook die groepering voordelen zal trekken, aangezien de verhoging van de minima voor de nodige rust zal zorgen.
Bijkerk: 'Ik druk me heel voorzichtig uit, want ik wil niet degene zijn die de vonk in de zee van benzine slaat. Het zijn de vonken 'solidariteit' en 'liefde' die zo graag gebruikt worden door leden van de stichting 'Een beter mens voor een beter Curaçao'. Steeds meer mensen gaan begrijpen dat er drastische veranderingen moeten komen. Maar het zal wel op een vreedzame wijze moeten gebeuren. In het kader daarvan wil ik zeker Defensa Ambiental noemen'.
Bijkerk zegt dat de Antillen aan de vooravond van een nieuw tijdperk staan. Hij denkt dat dit niet meer te stoppen is, maar zegt wel dat het doel nooit de methode zal kunnen rechtvaardigen. Bijkerk ziet als doel 'de vrede' en daarom zal er slechts gebruik gemaakt mogen worden van vreedzame methoden. Tenslotte zegt hij te hopen dat minister Inderson op de ingeslagen weg zal voortgaan en hij wenst hem daarbij alle succes toe.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM JANUARY 12, 1990

AKZO	133,30	NAT.NEDERL.	73,20
AMRO BANK	78,30	PHILIPS GLOEIL.	44,90
BOLS LUCAS	173,00	ROBECO	105,80
GIST BROCADES	28,70	RODAMCO	78,00
HAGEMEYER	115,50	ROLINCO	103,80
HEINEKEN NV	124,20	ROMENTO	58,80
KLM	[illegible]	ROYAL DUTCH	140,00
KON.NED.PAP.	49,20	UNILEVER	156,00

NEW YORK STOCK EXCHANGE JANUARY 12, 1990

ABBOTT LABS.	67 1/8	- 1	HOMESTAKE MNG.	21 5/8	- 1/8
ALCAN	22 7/8	- 5/8	IBM	98	- 1 7/8
AMER. BRANDS	65	- 1	ITT	55 6/8	- 7/8
AMERICAN EXP.	33 1/8	- 5/8	JOHNSON & J.	57 3/8	- 1 1/4
APACHE	16 1/4	- 3/8	KELLOGG	65 5/8	- 3/8
AM.TEL.& TEL.	43 1/2	- 7/8	MERCK & CO	75 1/8	- 1 1/2
AMOCO	52 1/4	- 3/8	MINNESOTA MNG.	81 1/4	- 1 3/4
ANHEUSER B.	37 3/8	- 1/4	MOBIL CORP.	58 5/8	- 1 1/4
BELTON DICK.	80 1/4	- 1	MONSANTO	117	- 2 3/4
BORDEN	34 5/8	- 3/8	NCR CORP.	61 1/4	- 1 3/8
CAMPBELL S.	49 1/2	- 3/8	NORF.SOUTH	38 1/4	- 1 1/8
CHRYSLER	18 1/4	- 1/2	NORTHROP CORP.	17 5/8	- 3/8
CITICORP	27	- 1/2	PARAMOUNT COM.	46 3/8	- 1 5/8
COCACOLA	74 1/4	- 2 1/8	PLACER D.M.	20 1/8	- 3/4
DIGITAL EQ.	86 1/2	- 2 3/4	PFIZER	68 3/4	- 1 5/8
DUPONT	124	- 1 1/4	PHELPS DODGE	66 3/8	- 1 7/8
EAST. KODAK	40 3/4	- 1 1/4	PHILIP MORIS	38 7/8	- 1 1/8
EXXON	48 1/8	- 7/8	POLAROID	44 7/8	- 1 1/4
FORD	44 1/8	- 7/8	QUAKER	56 4/8	- 3/4
GENL. ELECTR.	63 1/4	- 1 1/2	RALSTON P.	82	- 1 1/4
GENL. MOTORS	42 1/4	- 1 1/8	SARA LEE	30 3/8	- 1/4
GILLETTE	46 1/8	- 1 1/2	SHELL TRP.TR.	45 3/4	- 1
HEINZ	32 1/4	- 7/8	UPJOHN	36 1/2	- 1
HILTON	81	- 2	UNOCAL	27 1/4	- 7/8

DOW JONES
INDUSTRIALS 2694.53 - 46.13
TRANSPORTATION 1[illegible] - 24.48

MARKET COMMENT JANUARY 12, 1990:
THE MARKET HAD A STEEP FALL. THIS FOLLOWED SELL OFFS IN THE TOKYO AND LONDON MARKETS. DECLINES WERE 7 TO 1 OVER ADVANCES ON ACTIVE VOLUME.

TE KOOP GEVRAAGD

WOONHUIS

bij voorkeur Juliana Dorp.
Koopprijs tot NAf.150.000,-.
Overname huurkontrakt geen bezwaar.

Tel.: 79996.

Landhuis

Jan Kock

Restaurant Foenchipot

Elke zondag: verschillende krioyo gerechten
Hollandse Pannekoeken.
Live-Music van 3-6 uur met Eddy Mar op zondagmiddag.
* BAR elke dag open van 11.00 - 20.00 uur.
* Voor rondleidingen bellen: 648087

TE HUUR GEVRAAGD

ongemeubileerde

3 slaapkamer-woning

in goede buurt.
Inf.: Tel. 672000 toestel 37

Rijschool Gomez

Mevr. Gomez, rij-instructrice met jarenlange ervaring is gespecialiseerd in

rijlessen voor dames

Veilig en Professioneel.
Informatie:

Tel.: 675459
Kaya Dal Pega 3

---

van der Valk Plaza
Hotel, Restaurant & Casino

Uitslag v/d Valk
kleur-plakwedstrijd (kinderen)

Hoofdprijs
Nathalie van Sermondt

10 troostprijzen
* Annemiek Veldhuis
* Inette Pijl
* Johanneke Schelling
* Pearl Lopez Ramirez
* Quincy Marselia
* Ariela Stoffer
* Marselia Mitchell
* Lidwina Lovert
* Pharell Leito
* Ramses van Col.

De 10 troostprijzen kunnen a.s. maandag 15 januari afgehaald worden op de 1e etage, afd. Administratie.

TE KOOP

Orgn. Berber tapijt
3 x 4 m., z.g.a.n.
Rieten tweezits bankje

Telf.: 371233

GEVESTIGD

Accountantskantoor:
Drs. Mr. E.I. Wawoe
Register accountant
Adres: Hanchi Snoa nr. 1
Telefoon : nr. 616414
Telefax : nr. 616410

Iedere zondag
LEKKER SURINAAMS ETEN

o.a.: pom - pastei, nasi, bamie, Chinese kip, kerrikip, Javaanse kip, etc.

Adres: Cassandraweg 26
Telf.: 72860

BELONING

Voor de vinder van een geliefd erfstuk.
Op zaterdag 6 januari een
GOUDEN ARMBAND MET 3 BLAUWE STENEN
verloren in de omgeving Zuikertuintje (Pet Care), Salinja of Punda.
Bellen naar 73426.

WANTED

A 3 - BEDROOM FURNISHED HOUSE FOR RENT

in a decent locality.
Interested parties, please contact:
The New India Assurance Co. Ltd.
Tel.: 612611

E GRAN KAMBIO

Radio Curaçao F.M. 101,1 mHz.
10.15'or anochi despues wega di number

Skucha kon Dios a kambia e bida di hende ku ta kere den Jesus komo e uniko Salbador i Rei binidero.
Skucha i siña lokual ta bai sosodé den e ultimo tempunan.

INTERNATIONAL TRADING COMPANY WANTED AS SOON AS POSSIBLE:

FAMILY HOME FOR RENT

FOR OUR

MANAGING DIRECTOR
AND
GENERAL MANAGER

REQUIREMENTS:
MINIMUM 4 LARGE BEDROOMS WITH 2 BATHROOMS AND ALL OTHER FACILITIES.
PLEASANT AREA PREFERRED: SPANISH WATER, JANSOFAT, FRANCIA, MAHAAI, ROOI CATOOTJE, CAS CORA.
CONTACT:

WORKOUT N.V.
TEL.: 61.63.30/31
61.79.45
MISS: RUTH COFFIE.

ADVANCE BIOFACTURES OF CURACAO, N.V.

Pharmaceutisch bedrijf roept sollicitanten op voor de functie van:

LEERLING LABORANT (MNL.)

Vereisten:
Mavo-diploma met exacte vakkenpakket (wiskunde, schelkund en/of natuurkunde).
Leeftijd: Bij voorkeur 20 jaar of ouder.

GEBODEN WORDT:
— prettige werkkring
— zelfstandig werk
— goed beginsalaris.

Sollicitaties met Curriculum Vitae te versturen naar ons kantoor:
Industrie Park Brievengat,
Kavel 1 - 5.

TE KOOP

INVENTARIS VIDEOTHEEK

Vraagprijs
NAfl.25.000,-

Informatie voor serieuze gegadigden.

Brieven onder nummer 4 aan het bureau van dit blad, Curaçao.

DE STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

kondigt leden en niet leden aan dat met ingang van februari 1990 de diensten van Consultatie Bureau worden uitgebreid met een

Consultatie Bureau voor Peuters van 1 t/m 4 jaar

Voor verdere inlichtingen kunt U bellen:
Tel.: 44510 - 43838 tijdens kantooruren.

De lekkerste

ROTIE'S,

pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen.

kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te
Koraal Partir Kav. 87
Tel.: 674163

ST. ELISABETH HOSPITAAL - CURAÇAO

Op enkele verpleegafdelingen hebben wij momenteel vakatures voor:

Verpleegkundigen en ziekenverzorgenden met somatische ervaring

in fulltime dienstverband.

Ook kunnen wij U een deeltijd-dienstverband van 4 dagen of 3 dagen per week (alle diensten volgens rooster) aanbieden.
Bij een dienstverband van 3 dagen per week geldt echter een inwerkperiode van 4 maanden op full-time basis.

Bent U geïnteresseerd, de heer W.L. Philips, Hoofd Verplegingsdienst is gaarne bereid U meer informatie te verstrekken.
Bel voor inlichtingen of afspraak tel.: 624900 toestel 393/399.
Schriftelijke sollicitaties gaarne richten aan het St. Elisabeth Hospitaal t.a.v. Hoofd Personeelszaken, Breedestraat 193 (Otr.).

ZONDAG 14 januari vanaf 12.00 uur af te halen de echte

INDONESISCHE RIJSTTAFEL

Met Sajor Lodeh, sambal goreng [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gereng [illegible]
voor slechts [illegible]
Ook hebben wij Indische Bami.
Canadaweg 9 - Telf.: 83459

MEDEDELING

Tengevolge van een verhoging van de prijzen van brandstof Marine Gasoil en Marine Fuel dienen de brandstoftoeslag voor electriciteit en water te worden aangepast.
Per 28 december 1989 bedraagt de brandstoftoeslag voor electriciteit [illegible] cent per kWh en voor water [illegible] gulden per m³.
Bij Ministeriële Beschikking is bepaald dat deze brandstoftoeslag m.i.v. 1 januari 1990 als hoogst toelaatbare brandstoftoeslag voor de levering van electriciteit en water aan de consument in rekening mag worden gebracht.

Ata'ki algun datos di Sangura ......

— Un sangura ta infektabo ku malesa na momentu ku e ta pikabo, dor ku e ta spuit un líkido den bo sanger pa e sirkulashon sigui normal (pa e sanger no stòl). Si e sangura ta infektá ku viro o bakteria di un malesa, e ta pasa esaki na ora e ta spuit e líkido el pabo.

HULP in NOOD

Voor alle soorten
KLEINE REPARATIES
op elk gebied, staan wij vanaf heden voor U klaar.
Bel 7[illegible]
of kom even langs.
Hereweg 2.

KNIP DIT UIT.

Awe anochi

Minister di Enseñansa i Kultura di Antias Hulandes,

señor E.A. Woodley,

lo tene un charla na TeleCuraçao en kadena ku radio emisoranan lokal.
Tópiko lo ta

Aña Internashonal di Alfabetisashon

Dia : djasabra 13 di yanüari 1990.
Ora : 8.45'or di anochi.

Een financiële instelling zoekt voor één van haar medewerkers

EEN WOONHUIS

in goede buurt

Tijdens kantooruren opbellen 8:00 A.M. - 17:00 P.M.
Tel.: 78011 - 78546, na 17:00 P.M. 371729.

VOETBAL / MILAAN - Marco van Basten en de Argentijn Diego Maradona zijn uitgenodigd in februari in Zuid-amerika twee wedstrijden te komen spelen. De eerste is in Punta del Este in Uruguay. De tweede, enkele dagen later in het Maracana-stadion van Rio de Janeiro in Brazilië, is een erewedstrijd voor de scheidende Braziliaanse international Zico.

IT'S NEVER TOO LATE TO CHANGE YOUR JOB

[illegible] Get your Career Diploma, or Degree [illegible]
Now it's easy to train for a money-making career...or get your Degree...to help you get a better job. Find out what you need to know about any one of these programs with no obligation.
No need to attend classes. Study at home to get your Degree or Diploma. Compare your present salary with the kind of money you could be making in any one of the careers listed below. Check over the business and technical programs [illegible] a new, great-paying career or help you advance [illegible].
[illegible] You need no previous experience for any of the programs listed below. No need to change your daily routine or take time from family or job. Our staff of educators, consultants, administrators, authors and [illegible] instructors are specialists in home-study training. You'll be a "class of one" with your exams graded by experts who offer comments [illegible] whenever needed. Get the facts at no cost. [illegible]
CHOOSE [illegible] OPPORTUNITIES. [illegible]

[illegible] Schools, Dept. [illegible]
[illegible], Pennsylvania 18501, U.S.A.

CAREER [illegible]

01 U.S. High School Diploma — 02 Electronics
[illegible] Gourmet Cooking — 21 Secretary
[illegible] Medical/Dental Office [illegible]
57 Microcomputer Repair — 29 Police Sciences
[illegible] Hotel Restaurant Mgmt. — 32 Art
14 Air Conditioning & Refrig. — 09 Legal Secretary
12 Interior Decorating — [illegible] Mechanics
51 Fashion Merchandising — 87 TV/CB Repair
[illegible] Motorcycle Repair — [illegible] Child Day Care
52 Surveying & Mapping — [illegible] Drafting
[illegible] Fitness & Nutrition — 35 Travel Agent
[illegible] Small Engine Repair — [illegible] Architecture
[illegible] Veterinary Assistant — [illegible]
[illegible] TV Radio Servicing — 161 Engineering
[illegible] Building Trades — 41 Journalism/Short Story Writing
[illegible] General [illegible]
[illegible] Practical English — 40 Photography
04 Auto Mechanics — 42 Dressmaking & Design
16 Bookkeeping — 38 Computer Programming

[illegible] TODAY!
[illegible]
PLEASE PRINT
NAME
ADDRESS
CITY/COUNTRY

FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

Gedurende de periode 15 januari t/m 8 februari 1990 zal telkens op maandag, dinsdag en donderdag van 19.00 - 21.00 uur aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid in het kader van de Doctoraalopleiding, het keuzevak gedoceerd worden:

KEUZEVAK "GEZONDHEIDSRECHT"

door

Prof.dr. H.J.J. Leenen, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam.

De colleges zijn toegankelijk voor alle aan de UNA ingeschreven studenten. Overige belangstellenden voor deze cursus kunnen zich inschrijven tegen betaling van NAf 250,-.
Betaling kan geschieden via Maduro & Curiel's Bank N.V. rekening no. [illegible], Algemene Bank Nederland N.V. rekening no. 12-30-[illegible] of de Giro rekening no. [illegible].

Aan hen die [illegible] Nederlands recht bezitten zal door de Universiteit een getuigschrift worden verleend indien met goed gevolg aan het tentamen is deelgenomen.

dr. A.F. Paula
Decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

UNA
Universiteit [illegible]

EILANDGEBIED CURAÇAO

AFDELING FINANCIEN

Het Hoofd van de Afdeling Financiën van het Eilandgebied Curaçao maakt hierbij bekend dat de Dienst Administratie Ontwikkelingsplan (D.A.O.) gelegen te Scharlooweg 100 per 1 januari 1990 de facto met de Afdeling Financiën [illegible] is.
In verband met bovengenoemde klustering komen alle D.A.O. - deklaratie formulieren te vervallen.
De D.A.O. wordt een Sektie van de Afdeling Financiën onder de naam Sektie Administratie Ontwikkelingsprojekten afgekort S.A.O.
Aan een ieder die werkzaamheden uitvoert ten behoeve van de Meerjarenplan projekten wordt verzocht voortaan zijn deklaratie op te stellen op deklaratie-formulieren van het Eilandgebied Curaçao welke verkrijgbaar zijn bij voornoemde sektie.
Het adres van de Sektie Administratie Ontwikkelingsprojekten (S.A.O.) blijft voorlopig Scharlooweg 100.

Het Hoofd voornoemd,
Drs. I Kuster.

Adv. P.K.

ÑAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 13 JANUARI 1990 PAGINA 1

WILLEMSTAD — In een tijd dat zowel de overheid als het particuliere bedrijfsleven druk bezig zijn met reorganisaties, is de behoefte ontstaan aan managers die in staat en bereid zijn dit soort processen in goede banen te leiden. Geen gemakkelijke opdracht waar het gaat om vergaande ingrepen in bestaande organisaties, die structureel veranderd moeten worden en in vele gevallen een geheel andere koers moeten gaan varen. Het vereist vakmanschap, doorzettingsvermogen, tact om met personeel om te gaan, maar vooral totale onafhankelijkheid van allerlei emotionele argumenten.
Waar vindt men dit soort managers?
Karel Waagenaar, van huisuit bouwkundige maar later afgestudeerd in business-management, heeft jarenlang voor het Bureau Berenschot- een bekende naam op de Antillen - gewerkt en was verantwoordelijk voor een adviesgroep in het Middenlandse Zeegebied in landen als Griekenland en Israël.

-door Norbert Hendrikse-

KAREL WAGENAAR *...nieuw systeem...*

Karel Waagenaar: "Streven naar topkwaliteit"

Interimmanager zit maar korte tijd op directeursstoel

Het feit dat veelal reorganisatieadviezen in principe wel geaccepteerd werden door opdrachtgevers, maar slechts gedeeltelijk of helemaal niet werden geïmplementeerd, leidde ertoe dat gunstige resultaten vaak uitbleven.
Men besloot daarom een methode te gaan bedenken om de opdrachtgevers te helpen een reorganisatie daadwerkelijk tot een goed resultaat te brengen. Een van de manieren was om zelf op de stoel van de directie te gaan zitten tijdens de reorganisatie. Daar heeft Waagenaar in de praktijk mee geëxperimenteerd, zoals in de eindjaren zeventig toen hij ad interim directeur Onderwijs is geweest in Amsterdam, waar in die jaren grote problemen waren.
Een van de conclusies na deze experimenten was dat, wil je werkelijk tot resultaten komen bij een reorganisatie, dit vanuit een totaal onafhankelijke positie moet gebeuren.

NIET GEBONDEN

Dus aan niemand anders dan je opdrachtgever met een beschreven opdracht verantwoordelijk zijn, geen vriendjes erbij hoeven te halen, de vrijheid behouden om financiering te zoeken welke de opdrachtgever het best past en adviseurs erbij te halen, maatregelen te nemen, niet altijd gebonden te zijn aan morele verplichtingen uit het verleden. Kortom een geheel nieuwe systematiek die nog ontwikkeld moest worden en die ook een nieuwe benaming kreeg: interim-management.
Waagenaar besloot voor zichzelf te beginnen en richtte in 1983 het bureau W & S Interim- en projectmanagement b.v. op. 'Vanaf dat moment heeft W en S een heel nauw corset van maatregelen die de kwaliteit verzekeren aangetrokken, waarbij onder meer besloten werd ons toe te leggen op twee hoofdmoten: in de eerste plaats om voor de helft voor de overheid en voor de andere helft voor het bedrijfsleven te gaan werken. Dat vult elkaar goed aan en het zijn eigenlijk geen opponenten. En slaat goed aan bij de wens van de overheid om bedrijfsmatig te willen functioneren.
Als je naar de grote concerns kijkt dan zouden sommige van hun best hun vingers kunnen likken aan bepaalde overheidsorganisaties'.
'Op de tweede plaats werd besloten te streven naar topkwaliteit en daarvoor werden ook een hele reeks spelregels geformuleerd. Bijvoorbeeld dat de interimmanager niet mag blijven na een reorganisatie, want anders zou je het idee krijgen van een uitzendbureau, wat niet de bedoeling is. Bovendien kom je binnen met het aureooltje van de man die het even komt opknappen, waardoor je heel veel extra pushing power hebt, terwijl als je daarna blijft het wellicht tegenvalt, want je bent per slot van rekening maar een normaal mens'.
Om die reden is er ook een maximum tijdsduur vastgesteld voor de interim-management periode. Waagenaar: 'Wij hebben die niet contractueel vastgelegd, maar de ervaring is dat je echt iets wil veranderen, je minimaal negen maanden nodig hebt en langer dan anderhalf jaar tijd is bij ons niet voorgekomen.
Dat laatste komt alleen bij hoge uitzondering voor als er niet meteen een opvolger te vinden is voor de interim-manager.
W & S werkt bij bedrijven in diverse branches en men zou kunnen veronderstellen dat bij de aantrekking van kandidaat interim-managers daar rekening mee gehouden moet worden.
Waagenaar: 'Toch niet zozeer. De enige know-how die wij immers aanbieden is management in het algemeen en niet persé vakgericht. Het is natuurlijk meegenomen dat de interim-manager goed thuis is in de branche, maar noodzakelijk is het niet. Waar wij wel heel goed opletten is de 'match' tussen de type manager met zijn ervaring en de omgeving waarin hij moet gaan functioneren. Dat vinden wij eigenlijk het belangrijkste. Meestal hebben wij ook een beperkte taak en richten wij ons op hoofdzaken.
Als wij iets moeten doen dan proberen wij dat samen met de opdrachtgever te formuleren en dan bepalen wij ook de termijn, waarbij ook toetsen worden ingebouwd, zodat zowel wij als onze opdrachtgever kunnen zien welke resultaten er worden geboekt. Uit een honderd procent functie van een directeur, worden die elementen gehaald waarvoor men ons inhuurt en daar richten wij al onze aandacht op'.

MOEILIJK

Waagenaar geeft toe dat het heel moeilijk is aan de juiste personen te komen en dat hijzelf meer dan de helft van de tijd bezig is met het selecteren van kandidaten. Zij moeten minstens zeven tot acht jaar management-ervaring hebben; gewerkt hebben in meer dan één organisatie zodat ze niet te bedrijfsgebonden zijn. 'Het klinkt raar, maar wij denken dat mensen die niet alleen maar succes-stories hebben, beter in aanmerking komen, omdat zij in staat zijn situaties te onderkennen waarin mislukking dreigt en ook meer begrip hebben voor andere mensen die weleens een misser hebben.
Wij zijn dus echt niet op zoek naar 'brilliant guys', niet omdat die misschien te vinden zouden zijn, want juist die mensen zijn er schijnbaar een heleboel', zegt Waagenaar.
Het menselijke aspect speelt dus een belangrijke rol. Binnen zijn organisatie belegt Waagenaar minstens een keer per maand bureau- bijeenkomsten met de interim-managers die - ongebruikelijk in deze branche - bij hem in vaste dienst zijn. Daarnaast zijn er werkvergaderingen van groepjes die zich op een bepaald vakgebied specialiseren, b.v. in de gezondheidszorg, automatisering e.a.
Iedere collega heeft binnen de organisatie een counterpart waarmee hij geregeld gesprekken voert, een soort 'schaduwmanagement'. Dit biedt de opdrachtgever meer zekerheid voor de continuïteit, mocht de eerste interim-manager iets overkomen. Bovendien biedt het de interim-manager zelf een bepaalde steun.
Waagenaar: het gebeurt vaak dat bij een reorganisatie de mensen van beneden af niet meteen willen meewerken en dat ook het bestuur, dus de commissarissen, bang zijn om hun vingers te branden. Dan sta je als manager helemaal alleen en heb je vaak behoefte om overleg te kunnen plegen met iemand die je kan vertrouwen'.

BEPERKTE AFSTAND

Waagenaar heeft bij de oprichting van zijn organisatie besloten voorlopig de afstanden tussen het hoofdkantoor en het werkterrein van de interim-managers te beperken (maximaal drie uur reizen), hetgeen erop neerkomt dat men zich voornamelijk toelegt op bedrijven binnen Europa.
'Op grotere afstand wordt het geregelde contact moeilijker. Mentaliteitsverschillen zijn volgens Waagenaar ook binnen Europa erg groot. De mentaliteit op Curaçao en Aruba ligt wat dat betreft misschien zelfs dichter bij de Nederlandse dan bij die in b.v. de Zuideuropese landen'.
Curaçao vormt - voor wat betreft de afstand - een uitzondering. Het Nederlandse bureau is hier bezig met het ombouwen van de Dienst Administratieve Automatisering van het Eilandgebied, in een Dienst Informatieverzorging van een D.A.A. naar een D.I.V. dus.
Men is daarvoor aangetrokken door het Bestuurscollege in een periode dat ook in Nederland veel opdrachten werden uitgevoerd voor de overheid. Het feit dat ook Berenschot hier bezig was, werd beschouwd als een positieve factor. 'Dat zijn in ieder geval mensen die onze werkwijze kennen en waarop wij terug kunnen vallen als dat nodig mocht blijken', aldus Waagenaar die eraan toevoegt dat er één keer in de drie maanden iemand van het hoofdkantoor in Nederland overkomt voor de begeleiding en ter evaluatie van de gang van zaken.

NIEUW VAK

Over het onstaan van het vak vertelt Waagenaar dat in de eindjaren zeventig toen het idee opkwam er maar heel weinig gedaan werd op dit gebied. Er waren hoogstens één of twee andere bureaus die ongeveer dezelfde werkzaamheden deden, maar iedereen interpreteerde het een beetje anders. Het bleek erg belangrijk een soort branche-organisatie te ontwikkelen.
Er bestond al een Orde van organisatie-adviseurs, een Raad van Organisatie Adviesbureaus (ROA), maar nog geen organisatie van interim-managers. Waagenaar is gaan kijken binnen de Orde van organisatie-adviseurs wie hier belangstelling voor had en dat bleken er in principe een heleboel. Er waren geen adviseurs bereid het advieswerk volledig in te leveren ten gunste van het interim-management.
Maar in 1985 kon toch een Raad voor de interimmanagement worden opgericht, waarvan die bureaus lid zijn die zich aan de regels willen en kunnen houden die zijn vastgesteld. Regels die in de eerste plaats het doel hebben het vak en de klant te beschermen. Momenteel zijn er in Nederland zeven leden, trouwens het is echt een Nederlands vak dat men in de rest van Europa nog maar sporadisch tegenkomt.
Heeft het onstaan van dit vak te maken gehad met de toenemende behoefte om te privatiseren van de Nederlandse overheid? Waagenaar: 'niet direkt, maar het is wel zo dat W & S betrokken is geweest en nog is bij diverse privatiseringen'.
Over de verschillen tussen overheidsorganisaties en privé-ondernemingen merkt Waagenaar in dit verband op dat deze in de laatste tien jaar erg verkleind zijn. De (Nederlandse) overheid is veel meer gaan werken met mensen op kontraktbasis, ze heeft moeten afslanken - vijf keer een 'vier procents operatie' in de jaren zeventig/ tachtig - en nog steeds is het zo dat de verschillende departementnen quotas krijgen voor afslanking.
'Als je een heel grote bedrijfsorganisatie in Nederland neemt van een paar duizend man en dat vergelijkt met de overheid, dan is er wat betreft rechtszekerheid en organisatorisch maar weinig verschil. Men denkt vaak dat er wel onderscheid is in efficiency, maar ik heb geconstateerd dat verrassend genoeg dit dikwijls in het voordeel is van de overheid'.
Als positief voorbeeld neemt Waagenaar het departement van Milieuhygiene dat nu zo'n vijftien jaar bestaat. 'Er is daar sprake van een leuke uitdaging; veel mensen zijn met dat werk geëngageerd en gemotiveerd, daar wordt gewerkt en met plezier'.
Voor wat betreft motivatie verwijst Waagenaar naar het gezegde 'de vis begint te stinken bij z'n kop'. Als er bij de leiding iets mis is en de motivatie ontbreekt, dan lukt dat bij de rest ook niet.
Hij is van mening dat een manager in het bedrijfsleven zowel bij kleine als grotere bedrijven, het doorgaans gemakkelijker heeft dan bij de overheid. De directeur van een particulier bedrijf heeft veel meer mogelijkheden en speelruimte. Hij kan ook belonen naar prestatie, waardoor hij motivatie kan bevorderen.
Een van de leuke dingen die het bureau voor interim-management van Waagenaar overhoudt aan het werk wat gedaan wordt, is volgens hem een groot aantal goede kennissen en vrienden. 'Juist uit de strijd hou je goede vrienden over. Een van mijn medewerkers was als directeur verbonden aan een overheidsorganisatie die ik moest helpen reorganiseren. Wij hebben elkaar dus eigenlijk als 'tegenspelers' leren kennen, maar juist daaruit is een hele goede band ontstaan'.
Overigens komen de interim-managers persé niet meer terug in de bedrijven of organisaties die zij hebben helpen reorganiseren. Iedere opdracht beëindigd met de benoeming van hun opvolger, hoewel er wel vaak heel goede kontakten met de opdrachtgevers blijven bestaan.
Het bureau van Waagenaar heeft momenteel zo'n dertig man in dienst en er is een groei van 25 tot 30 procent per jaar, hetgeen de behoefte aan interim-management bewijst. Zowel in de overeenkomsten met de medewerkers als in die met de opdrachtgevers, wordt uitgesloten dat zij bij een bedrijf dat zij gereorganiseerd hebben blijven werken.
'De mensen werken immers met een interim-manager die een bedrijf binnenkomt mee op grond van de afspraak dat hij weer weggaat als de opdracht uitgevoerd is. Logisch ook. Het kan best zijn dat er mensen in de organisatie zijn die zichzelf op de managersstoel zien zitten. Dan zouden ze zich misleid voelen wanneer blijkt dat de interim-manager blijft. Bovendien gaat het benoemen van een direkteur bij een grote organisatie toch gepaard met een aantal procedures en inspraak. Bij een interim-management opdracht wordt dat meestal niet gedaan.
Terugkomend op het systeem van 'schaduwmanagement' zegt Waagenaar dat ook hijzelf als algemeen-direkteur van W & S bij het uitvoeren van een opdracht een schaduwmanager heeft. Als er bovendien een bijzonder probleem is wordt er een groepje stafleden bij elkaar geroepen om dit te bespreken en naar een oplossing te zoeken.
'Een belangrijk uitgangspunt is dat wij meestal niet 'fulltime' ergens zitten. Wij maken dus geen volledige dagen en weken en willen minstens één dag in de week openhouden om ons over andere dingen te bezinnen. Ik heb op die manier een boek geschreven over privatisering terwijl een andere collega heeft geschreven over de milieuwetgeving.
Voor wat betreft het project op Curaçao vertelt Waagenaar dat dit onlangs is afgerond. Dit project is in twee fasen verdeeld. Eerst een fase waarin er leiding werd gegeven aan de Dienst Administratieve Automatisering, gelijktijdig een implementatieplan werd gemaakt en met alle afnemers van de dienst overleg werd gepleegd.
Daarna kwam de implementatiefase o.l.v. Martin Zwart als interim-manager, waarbij aandacht werd besteed aan de organisatievorm, het aantrekken van nieuwe medewerkers, de vernieuwing van het machinepark, het opleidingsprogramma, een meer klantengeorienteerde instelling, een bedrijfsmatige aanpak, een betere interne communicatie en het aantrekken van een nieuw hoofd van dienst.
Of W & S ook bij de wervingsprocedure betrokken is geweest? Waagenaar: 'Wij doen, spastisch zou ik haast zeggen, praktisch niets wat aanpalend is bij ons eigenlijke werk. Als iemand aangetrokken moet worden dan openen wij een normale sollicitatieprocedure of wij gaan naar een professionele 'headhunter' die het verdere werk moet doen.
Welke job hij het liefste zou willen doen als interim-manager? Waagenaar: 'Bij een luchtvaartmaatschappij, dat lijkt mij reuze interessant, vooral de logistieke kant'. Wie weet iets voor de toekomst....

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse

LAYOUT: Solange Isselt

Boeren als god in Brazilië

Uitbuiten van een ontwikkelingsland, of profiteren van Nederlands vakmanschap?

- door Kees den Exter -

RIO DE JANEIRO- Vanaf het midden van de vorige eeuw zochten arme, uitgebuite Westeuropese boeren ten einde raad hun heil in het verre, onmetelijk grote Brazilië. Inmiddels woont en werkt nu alweer de vijfde, zesde generatie in de buurt van Sao Paolo, in de staat Espirito Santo met de hoofdstad Vitoria, wat Overwinning betekent.

Onlangs stak er een protest op tegen een nieuw, in alles eigentijds emigratieplan. Want reisden midden 19de eeuw Nederlanders uit ellende en op de bonnefooi af naar Zuid Amerika, ditmaal worden vermogende Nederlandse boeren uitgenodigd al gereserveerde stukken jungle aan te kopen in het Braziliaanse Amazonegebied. Milieu-organisaties staan op hun achterste benen: om dit plan van de emigratie-reisorganisatie 'Wij komen' en de Nederlandse Management Associatie ruim baan te geven, moet 150.000 ha ecologisch kostbaar regenwoud ontbost worden. 'Volstrekt ontoelaatbaar', vinden ze.
Ook de vijf al bestaande landbouwvestigingen in Brazilië, waar veel Nederlandse boren zijn neergestreken, hebben hun bedenkingen. Niet zozeer vanwege het milieu, maar omdat het project niet is ingebed in coöperatief verband, 'in een omgeving waar ook vrouwen en kinderen kunnen gedijen'.

Boeren als god in Brazilië. Die variant op een **bekend** gezegde is voluit van toepassing op de honderden gezinnen van Nederlandse komaf die wonen en werken in de voedselschuur van de Braziliaanse metropolen Rio de Janeiro en Sao Paolo.
Goedkope arbeidskrachten, relatief goedkope grond en een regering die er niet over peinst om begrippen als melkquotering en meststoffenwet op de rails te zetten. Nederlandse agrariërs, getergd door de Haagse en Brusselse regelzucht en een neerwaartse inkomensspiraal, moeten desalnietemin niet direct scheep maken naar 'Brasil'. Voor iedere Nederlander daar zit er ook weer eentje hier die, berooid dan wel verstikt door heimwee, rap teruggekeerd is naar het land van melk en honing.
En het is even wennen aan een inflatie van anderhalf procent per dag, vijfhonderd procent per jaar. 'Rekenen is in dit land een nutteloos tijdverdrijf', zegt Joan de Winter, jong akkerbouwer en fruitteler, nog maar een paar jaar geleden woonachtig in Zeeland.

EXPANSIE

Wie er zit en het gemaakt heeft, praat bijna achteloos over een akkerbouwbedrijf van vele honderden, soms wel duizend hectare, over tientallen vaste personeelsleden, over honderden seizoen-arbeiders. Succesvolle bedrijven expanderen in een voor Nederlandse begrippen ongekend tempo: vandaag arriveren als stagaire of werknemer bij een Nederlands bedrijf, morgen eigen baas, overmorgen grootgrond-bezitter.
Het is moeilijk om een eensluidend oordeel te vellen over de Nederlandse landbouw in Brazilië. Is het uitbuiting en de ongekende mogelijkheden van een ontwikkelingsland, neo-kolonialisme in zijn puurste vorm? Of vormt juist die Nederlandse inbreng- vakmanschap, doorzettingsvermogen- een onmisbare bijdrage voor een land in ontwikkeling?
Wie rondreist langs de Nederlandse kolonies, zal het antwoord niet achterhalen. In tal van opzichten moet Brazilië een kolfje zijn naar de hand van de Nederlandse boer. Akkerbouwgrond kost er drieduizend gulden per hectare, de qua ligging en kwaliteit allerbeste tuinbouwgrond 'slechts' het tienvoudige.
Het arbeidsloon is er zo laag dat het bijvoorbeeld voor de arbeidsintensieve katoenpluk in vele gevallen niet loont om er machines voor in te zetten. Van enige overheidsbemoeienis is absoluut geen sprake: wie vandaag brood ziet in de varkensmesterij begint vandaag met de bouw van een varkensstal. Zonder ook maar enige vergunning.
De inkomstenbelasting is in Brazilië te verwaarlozen. Daar staat tegenover dat de Braziliaanse overheid niets of vrijwel niets doet aan bijvoorbeeld de aanleg van wegen en nutsvoorzieningen en aan een infrastructuur voor land- en tuinbouw. Ook onderwijs en gezondheidszorg worden goeddeels overgelaten aan het particulier initiatief.
Guus Serrarens, uit het Zeeuwse Ossenisse en thans agrariër in Brazilië en voorzitter van de coöperatie Holambra II: 'Dergelijke dingen moeten we zelf betalen. Tel je dat op bij het Braziliaanse belastingniveau, dan kom je uiteindelijk weer uit op het Nederlandse belastingniveau'.

Of er sprake is van Nederlandse uitbuiting van het land en zijn bevolking valt moeilijk te achterhalen. Afgaand op een aantal uiterlijkheden valt voorzichtig te concluderen dat dat niet het geval is. De Nederlandse ondernemers betalen hun vast personeel vier-, vijf-, zesmaal het wettelijk minimumloon dat op 120 cruzado per maand, ongeveer vijftig gulden ligt.
Bij het maandsalaris komen vaak gratis huisvesting in een bedrijfswoning, stookhout en gratis gbruik van de produkten van het bedrijf. Ook de eigen sport-, gezondheids- en gemeenschapsvoorzieningen van de Nederlandse kolonies staan ter beschikking van de Braziliaanse werknemers. De Nederlanders houden zich bezig met kinderopvang van diezelfde Braziliaanse werknemers en de arbeiderswoningen zijn vaak voorzien van een televisie-antenne en een carport.
Dat minstens het viervoudige van het minimumloon betaald wordt heeft ook een praktische achtergrond. Het enkelvoudige minimumloon, daar is iedereen het over eens, is absoluut onvoldoende om een gezin in leven te houden. Bovendien houdt men met hogere lonen het personeel vast en daarmee de ervaring.
Dat de Nederlandse boeren leven als oude planters met bedienden en badend in luxe en comfort valt al evenmin te constateren. Vrijwel zonder uitzondering ze in ruime vrijstaande huizen, maar rijtjesbouw zoals in Nederland is sowieso onbekend in het weidse Braziliaanse platteland. Wie echter in en rond de huizen zoekt naar Dallasachtige toestanden komt bedrogen uit: geen zwembaden, amper parkachtige tuinen en geen protserige autoparken.

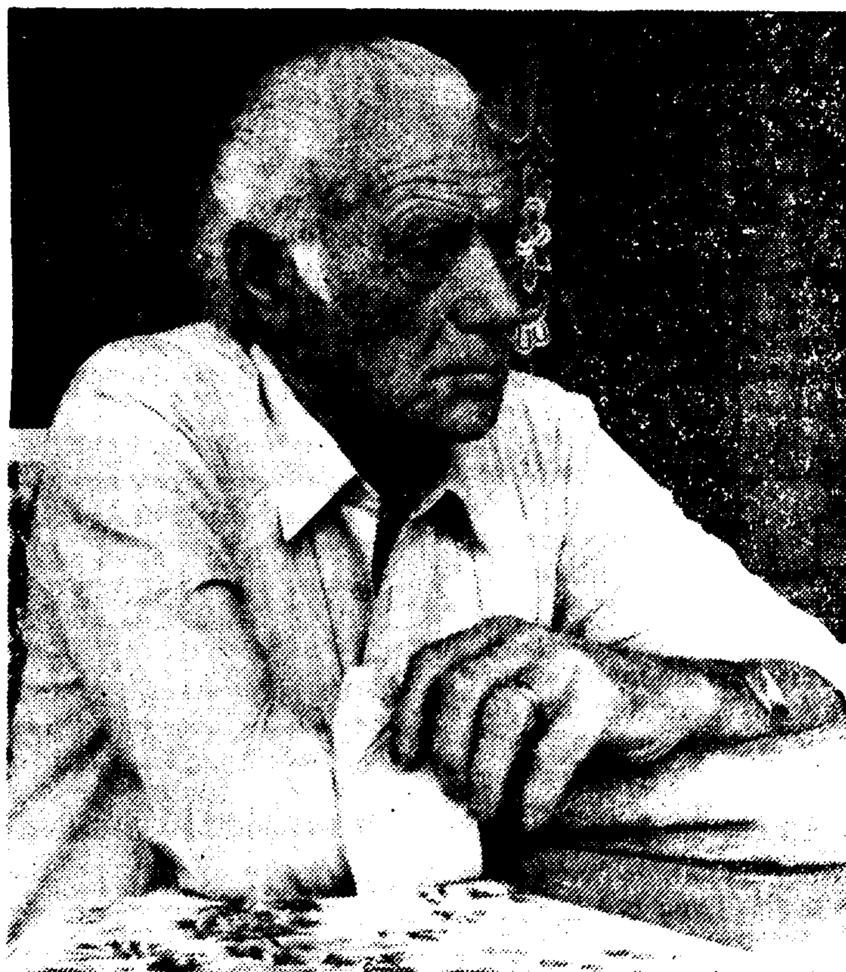
COOPERATIE

Dat op dit moment jonge bedrijven razendsnel kunnen expanderen heeft veel ,zo niet alles te maken met de goede infrastructuur die de afgelopen jaren door de Nederlandse kolonisten ploeterend is opgebouwd. Centraal in die infrastructuur staat de coöperatie: samen inkopen, samen verkopen.
Feitelijk is het geen andere organisatie dan die op het Nederlandse platteland. Kenmerkend verschil is dat de Nederlandse coöperatie in Brazilië zuivel, akkerbouw, veeteelt, tuinbouw, bloementeelt, maar ook onderwijs, financiering, belangenbehartiging, onderzoek en telecommunicatie onder één paraplu herbergt. De kolonie is de coöperatie, en omgekeerd. Op vaak niet meer dan honderd agrarische ondernemingen is de coöperatie een bedrijf met een enorme accomodatie, een omzet van honderden miljoenen guldens en honderden werknemers.
Nemen we als voorbeeld de Coöperativa Agropecuaria Holambra van de kolonie Holambra I. Die kolonie, ruim 150 km ten noorden van Sao Paolo is gesticht in 1948. Er wonen vijfduizend mensen van wie duizend van Nederlandse afkomst.
De kolonie telt honderd landbouwbedrijven in oppervlakte variërend van 3 tot 3000 hectare. Het areaal van de kolonie omvat 15.000 hectare, maar veel bedrijven hebben, vaak op honderden kilometers afstand, nog landerijen van vele honderden hectaren. De jaaromzet van de coöperatie is 120 miljoen gulden.
Holambra I is oorspronkelijk opgezet als melkvee-kolonie, maar daar is nu nog maar weinig van te merken. Bloemen en planten vormen twintig procent van de omzet; rundvee, maar voornamelijk varkens en kippen samen 35 procent; akkerbouw (soja, maïs, katoen) is fruitteelt (citrus) samen ook 20 procent. De rest van de omzet komt uit de verkoop van zaad en kunstmest.

EXPANSIE

Om de expansie-honger van de leden te stillen heeft de coöperatie voor zijn leden onlangs een suikerrietplantage van 1600 hectare in de directe omgeving gekocht. Die expansiehonger is er niet van de ene op de andere dag gekomen. Al enige jaren kopen individuele ondernemers grond bij. Vorig jaar was dat achthonderd hectare, tot op vijftig kilometer van Holambra I. Henk de Wit, direkteur van de coöperatie: 'En dat is een ontwikkeling die we nou net niet moeten hebben. Braziliaanse grootgrondbezitters drijven hun prijs op als er een individuele boer aanklopt. 20Koop je gezamenlijk en in het groot, dan ben jij degene die de voorwaarden stelt.'
Een wezenlijk verschil met die andere Nederlandse emigranten, die boeren in Canada, Australië en de Verenigde Staten is, dat de Braziliaanse Nederlanders zich niet alleen coöperatief hebben georganiseerd, maar ook samen wonen, op een kluitje. De voortuintjes hebben biljartgladde gazons, met molentjes. 'De Club', het gemeenschapshuis is het ontmoetingspunt en iedereen weet alles van iedereen.
Mevrouw Salomonse van de pas in 1960 gestichte kolonie Castrolanda: 'In zo'n kleine gemeenschap is iedereen familie van iedereen. Jouw zoon trouwt met de dochter van de buurman. Die kleine kring is soms heel benauwend: alles ligt op straat. Aan de andere kant moet gezegd worden dat we elkaar altijd helpen. En als je elkaar kent, betekent dat ook dat je rekening kunt houden met elkaars eigenaardigheden. De een is lui, de andere is misschien wat gauwer moe. Dat weten wij van elkaar.'
Rechtstreeks gevolg van dat aan elkaar hangen is ook dat de Nederlandse taal ver van huis zeer goed geconserveerd is, inclusief het dialect. De ouderen spreken (veel) beter Nederlands dan Portugees, bij de middengroep zijn beide talen in gelijke mate ontwikkeld en pas de nu opgroeiende generatie- voor wie Nederland niet meer of minder is dan het land waar hun ouders of grootouders geboren zijn- heeft moeite om een zin in het Nederlands te formuleren.
In gelijke mate evolueert ook de band met Nederland. De oudste generatie krijgt de vraag nog wel eens voorgelegd of men terug zou willen naar Nederland: 'Onzin, hier wonen onze kinderen en kleinkinderen.' De jongeren hopen in elk geval dat Brazilië dit jaar wereldkampioen voetbal wordt in Italië. Niettemin willen zij van Nederlands bezoek 'alles' weten over Nederland.
Die ijzersterke band met Nederland komt ook tot uitdrukking tijdens de Expo Flora, de traditionele bloemententoonstelling annex jaarmarkt: overal kraampjes met typisch Nederlandse souvenirs, kraampjes die zijn opgetrokken achter bordkartonnen Nederlandse geveltjes, klompendansers, een boerenkapel en als specialiteit zoute haring die voor de gelegenheid is overgevlogen. Een stukje Holland in Brazilië.

"Nu ik eraan gewend ben, bevalt het me"

MET DERTIEN kinderen- de jongste elf maanden en de oudste zestien jaar- trokken Klaas Schoenmaker en zijn vrouw dertig jaar geleden vanuit Nederland naar Brazilië. Schoenmaker had een bollenbedrijf van zes hectare, maar zocht een andere toekomst. Die vond hij in Holambra I. Het bedrijf waaruit hij zich drie jaar geleden terugtrok, omvat 5000 hectare. Noem het maar op en de bedrijven van Schoenmaker telen het: aardappelen, bruine bonen, katoen, uien, knoflook, bloemen, bloembollen en -stekken, varkens. Hij exporteert veertig miljoen gladiolenbollen naar Nederland (!). Hij heeft maar van één ding spijt: 'De Portugese taal ben ik nooit machtig geworden en dat is verdomd jammer.'
Op de boot naar Brazilië zaten naast de familie Schoemaker o.m. ook dertien Franciscaner missionarissen. Klaas Schoenmaker: 'Die keken echt de ogen uit toen ze ons gezin zagen. Wij hadden een bedrijf van zes hectare in Nederland. Daarom snapte ze niet dat ik weg wilde. In hun ogen was ik een grote.'
Toch had Schoenmaker voldoende redenen om op te stappen: 'Ik zocht het avontuur. Drie zoons hadden al laten weten later een eigen bedrijf in de land- of tuinbouw te willen. In Nederland zou dat teveel geld hebben gekost. Maar het meest hinderde het mij nog dat in Nederland alles aan regeltjes en wetten gebonden was. Vooral daarom wilde ik emigreren.'

OVER DE STREEP

De laatste hindernis die genomen moest worden had zijn vrouw opgeworpen: 'Zij wist heel zeker dat ze haar familie niet zou kunnenmissen. Het feit dat we in Brazilië in een Nederlandse kolonie zouden kunnen gaan wonen, haalde haar uiteindelijk over de streep. Bovendien had ze stiekum de hoop dat ik 'savonds wat vaker thuis zou zijn. Hier in Nederland zat ik iedere avond op een vergadering.'
'Het was een hele optocht op de kade van Santos. Mijn huidige buurman Bart Flipsen stond er ook. Die had twaalf kinderen.'

In de eerste weken die het gezin Schoenmaker doorbracht in Brazilië in 1959 stapelde de ene teleurstelling zich op de andere. 'Holambra was nog heel achterlijk, afgesloten. Financieel-economisch ging het de kolonie niet best. Alleen de hoognodige dagelijkse levensbehoeften waren te koop.
Klaas Schoenmaker zegt langzamerhand gewend te zijn aan de Braziliaanse mañana mentaliteit: alles is pas morgen klaar. 'Als ik pech heb aan de auto en de garagehouder zegt dat-ie morgen klaar is, dan valt het mij mij als ik binnen twee weken weer kan rijden.
Op een dag meldde een van mijn werknemers zich ziek. Twee uur later zag ik hem: hij zat lekker te vissen. Daar moet je je niet over verbazen, laat staan kwaad over maken. Als die man zich niet bekwaam voelt om te werken, dan kan-ie zich nog best bekwaam voelen om te gaan vissen. Die nuance-verschillen moet je kunnen aanvoelen. Anders heb je hier geen leven. Nu ik er aan gewend ben bevalt het me wel. Nu verbaast het me als ik in Europa ben en iedereen kwaad wordt als de bus een paar minuten vertraging heeft.'

Mevr. Merkies begon tien jaar geleden met clubje

Jeugdfilatelisten zoeken het vooral in thema's

-door Nel Casimiri-

WILLEMSTAD.- Deze maand bestaat de afdeling jeugdfilatelie van de Curacaose Postzegel Vereniging (CPV) tien jaar. Al tien jaar lang verzamelt mevrouw Tini Merkies één zaterdagochtend in de maand in het jeugdhuis De Tamarijn de Curacaose jeugd om haar heen, om ze weer wat wijzer te maken op het gebied van het postzegelverzamelen. De Curacaose Postzegel Vereniging zelf, bestond het afgelopen jaar vijftig jaar. In haar geschiedenis heeft men vaker gestimuleerd dat leden van de vereniging een groep voor jeugdfilatelie zouden opzetten. Dat verzoek ging meestal uit naar de onderwijzers onder de leden. Die begonnen daar ook aan, maar na een kortere of langere periode liep zo'n jeugdafdeling weer dood.

Tien jaar geleden vroeg frater Regis, de bezielende kracht achter de Curacaose Postzegel Vereniging, aan mevrouw Merkies die pas lid van de Vereniging was geworden, of zij niet samen met een paar andere dames wat voor de jeugd wilde doen. Tini Merkies protesteerde: 'Maar ik heb geen idee wat dat inhoudt, jeugdfilatelie.' Maar de frater had zijn antwoord klaar: 'Ik geef je wat schriften en wat dozen met postzegels en dan lukt het wel.' En hij kreeg gelijk. De afdeling jeugdfilatelie is een bloeiende afdeling binnen de Curacaose Postzegel Vereniging met enthousiaste leden en fanatieke verzamelaars.

GEWOON GESTART

Mevrouw Merkies- zoals ze door de kinderen wordt genoemd- begon samen met 'tante' Bea van der Jagt en Claartje van der Planck wat jeugd om zich heen te verzamelen en zijn toen gewoon van start gegaan. En na tien jaren komt mevrouw Merkies nog steeds één keer in de maand met een grote groep jopngens en meisjes op zaterdagochtend bij elkaar in het jeugdhuis 'De Tamarijn'. Daar krijgen zij van haar eerst een lesje over postzegels, waarvan zij na afloop de tekst meekrijgen, die zij kunnen verzamelen in een map, om thuis nog eens rustig over te lezen. Die les wordt afgesloten met een puzzel, die natuurlijk weer te maken heeft met postzegels en de bedoeling heeft de jongeren spelenderwijs wegwijs te maken in de wereld van de filatelie. Meestal moeten de oplossingen opgezocht worden in bijvoorbeeld een catalogus of soms in een atlas of encyclopedie. Na het puzzelen is er dan tijd om postzegels te ruilen met elkaar of om postzegels te kopen van elkaar of van de vereniging. Om het een en ander te vertellen over de jeugdfilatelie nodigde de afgelopen zaterdag Tiny Merkies een aantal van de trouwste leden bij haar thuis uit. Dat was in de eerste plaats Sandra van der Meulen. Sandra hoorde bij de eerste leden en helpt mevrouw Merkies nu met de leiding over de jeugdfilatelie. Ook een andere leider, Bart de Boer, kwam mee om te vertellen.

THEMATISCH

Mevrouw Merkies: 'Wat we doen is thematisch verzamelen. Vroeger was het mogelijk postzegels van een bepaald land te sparen, maar dat is nu voor beginners bijna niet meer bij elkaar te krijgen. Wel raad ik kinderen nog aan om te proberen het land van hun vader of familie te verzamelen vanaf hun eigen geboortedatum en proberen dit tijdvak volledig te krijgen. Zo is het nog mogelijk een mooi aaneengesloten geheel te krijgen. Het is praktisch ondoenlijk om een nieuwe wereld- of landenverzameling aan te leggen, daarom sparen we thematisch. Dan is het niet erg als je je verzameling niet volledig hebt. Frater Regis heeft bijvoorbeeld een enorme vogelverzameling. Die heeft hij gerangschikt naar orde, familie, soort, enz. Een ander themavoorbeeld is Milieu. Dat is zeer actueel. Er zijn veel milieuzegels uitgekomen in veel verschillende landen. Je hoeft er ook niet zo ver voor terug te gaan. Het is wel jammer dat veel kinderen voor de zelfde thema's kiezen. Veel dieren, bloemen, e.d.'

Als daarna de kinderen vertellen wat voor postzegels zij sparen, blijkt het toch nog wel mee te vallen. Zo spaart Blanche Pieter zegels over Milieu, Sprookjes en Dieren; Bernice Pieter zegels over Muziek of over Schilderijen; Ilona Brandt spaart Walt Disneypostzegels en zegels over Vogels of Paarden; Karin Dijkhuizen zegels over Landen of Paarden. Cecile Fritz spaart ook zegels over Paarden en over Walt Disney, maar heeft als derde keus Legers, Arlinda Montroos spaart Dieren, Landen, de N.A. en de U.S.A.; Xavier Rico alle landen die je maar kunt krijgen en Kersten Bronstein Bloemen, Vogels en Vlinders. Zuwena Fraai kiest voor Vlaggen, Vogels, Honden, Katten en Bloemen; Zulay Rico spaart Vlinders en de N.A.; Natalie Canters spaart Planten en Dieren; Rashida Aster spaarde vroeger koninginnen en nu Walt Disney zegels; Tamara Aster spaart Paarden en Terence Kanters doet de woorden van mevrouw Merkies meteen geweld aan, want hij spaart alles, gewoonweg alles.

BERNICE: *'Mijn opa spaarde postzegels en mijn vader ook. Daarom ben ik op het idee gekomen ook te gaan sparen. Op het postkantoor hebben ze toen verteld van de jeugdfilatelie en toen zei ik: 'Dat wil ik ook'.*

VARIATIES

Ook de leiders zelf hebben gekozen voor thematisch verzamelen. Zo spaart Sandra van der Meulen zegels over Dieren en over Sprookjes, Bart de Boer Dieren van het Caribisch gebied, Indiaanse kunst en Orchideeën en tenslotte mevrouw Merkies zelf: Muziek, Vogels, Nederland en de Nederlandse Antillen.

Hoe komen de leden nu aan zegels uit andere landen?

Mevrouw Merkies: 'Er zijn leden van de Vereniging die veel reizen en die kopen zegels in. Ook wordt er ingekocht via de postzegelhandels. Er zijn ook mensen die postzegels verzamelen en er na een poosje geen zin meer in hebben. Die geven hun zegels aan de club of willen hun verzameling verkopen. Dikwijls zijn die zegels mooi en niet duur. En ik zit ook niet stil. Ik bedel overal. Elke maand heb ik een aantal prijzen en die verloot ik onder de kinderen. Daar zitten ook zakjes zegels bij. Kinderen kunnen niet veel kopen, dus die moeten geholpen worden. Vroeger kregen we van allerlei bedrijven zakken met postzegels, maar de meeste bedrijven hebben nu van die stempelmachines. Toch houden we ons aanbevolen voor bedrijven die nog postzegels krijgen. Postzegels verzamelen is heel educatief. Dat leg ik ook uit aan anderen, zodat die helpen willen. Er zijn ook bedrijven die ons sponseren. We hebben ook een boek met zegels van de club. Een hobby kost geld en dat leren de kinderen hier. We hebben zegels te koop van 5 cent, van 10 cent, 20 cent, enz. Ook het postkantoor geeft wat zegels om te verloten.'

Hoe groot is de afdeling jeugdfilatelie?

Mevrouw Merkies: 'De club is eigenlijk te groot geworden. Dat maakt het moeilijk. We hebben altijd zo ongeveer dertig leden gehad. Nu staan er ongeveer 100 ingeschreven. Dat betekent dat er zo'n 70 tot 80 per keer komen. Ik denk dat we nu gaan splitsen: de junioren en de groteren apart laten komen. Dan kunnen we ook de lessen aanpassen. Nu is het vaak wat te moeilijk voor de kleinsten en te makkelijk voor de groten. Ik wilde wat meer leden werven en besloot daarom lezingen te geven op scholen. De eerste school was de Albert Schweitzer School. Daar kwamen echter zoveel enthousiaste reacties op en ook zoveel nieuwe leden van dat ik maar even gestopt ben met lezingen houden. De jeugdfilatelie is officieel voor jeugdigen van 8 tot 18 jaar, maar we zijn niet zo heel streng. We hebben bijvoorbeeld een meisje van 19 die zich niet goed thuis voelde bij de bij de 'oude' mensen van de CPV. Ze studeert ook nog en kan 's avonds, wanneer de clubbijeenkomst van de CPV wordt gehouden, niet goed weg. Wel op zaterdagochtend. Ook zijn er kinderen die nog jonger zijn dan 8 jaar, maar die komen met hun oudere broertjes en zusjes mee en worden zo zelf ook enthousiast.'

Wat kost het lidmaatschap de kinderen?

Mevrouw Merkies: 'Ieder kind betaalt een gulden contributie. Dat is nu 1,50 geworden. Ik wist in het begin helemaal niet wat ik met de kinderen moest doen. Ik vertelde wat over een postzegelonderwerp. Daarna verlootten we wat zegels, een album of iets dergelijks. Na verloop van tijd had ik ook meer mensen nodig. Ik kreeg hulp van mensen van de Curacaose Postzegel Vereniging. Zo is Bart erbij gekomen en ook Karel Aster. En frater Regis komt altijd.

Vorig jaar was ik in Nederland bij de Internationale Postzegeltentoonstelling in Den Haag. Daar ben ik speciaal op zoek gegaan naar de jeugdfilatelie. In Nederland is er een speciale opleiding voor leiders van jeugdfilatelie. Die bestaat hier niet. Maar het bleek achteraf dat het hier bijna net zo gaat als in Nederland, alleen hebben ze daar niet zoveel prijzen om te verloten.'

Er is ook een tijdschrift voor jeugdfilatelie?

Mevrouw Merkies: 'In Nederland, ja, 'De Posthoorn'. Daar hebben we een paar abonnementen op genomen. Het bleek dat de kinderen ook diploma's konden halen, net als met zwemmen, een A-, B-, en C-diploma. We hebben daarvoor aan bedrijven subsidie gevraagd en de CITCO heeft ons geholpen aan 20 series lesboeken en ook nog 50 abonnementen op De Posthoorn. Nu gaan we proberen onze trouwste leden klaar te maken voor zo'n diploma.'

ILONA: *'Mijn oma spaarde van heel vroeger al postzegels. Ik mocht er naar kijken en vond het mooi. Toen vroeg oma, waarom ik niet ging sparen. Daar moest ik eerst over nadenken. Toen heb ik van haar mijn eerste serie paarden gekregen. Mijn oma is ook leidster bij de jeugdfilatelie geweest. Ze heeft nog steeds een kamer vol albums'.*

ONTWERP

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Curacaose Postzegel Vereniging heeft de Posterijen een serie zegels uitgegeven. Daarbij was een zegel speciaal over de jeugdfilatelie. Ook is er onder de leden van de jeugdfilatelie een tekenwedstrijd gehouden, die gewonnen werd door Xavier Rico (12 jr.). Hij bedacht de twee voeten van een kind dat met een pincet een postzegel van de grond opraapt. Die serie is uitgegeven als 'doorloper', d.w.z. het zijn drie zegels die aan elkaar vast zitten als een doorlopend verhaaltje. Het ontwerp is van Pim Elisabeth.

Mevrouw Merkies: 'We wilden zo graag ook frater Regis erbij, maar een portret mocht niet. Daarom is het die uil geworden met een postzegelalbum en aan de andere kant de twee postzegels met een vergrootglas.'(de familienaam van fr.Regis is Van Kerkoerle hetgeen zoveel betekent als 'Kerkuil' red.)

TINI MERKIES
....toevallig begonnen....

Toch leeft er ook kritiek bij mevrouw Merkies en haar hulpleiders. Ze hebben er wel moeite mee om die te spuien want ze worden ook weer geholpen door de posterijen waar hun kritiek naar uitgaat. Uiteindelijk zeggen ze het wel, maar verzachten alles meteen. En ook achteraf vraagt mevrouw Merkies zich af of het niet beter is dat maar niet in de krant te zetten. Maar Bart de Boer steunt haar: 'Het gaat toch om de kinderen?'

Wat is dan het probleem ?

'Het is jammer voor de kinderen dat er de laatste tijd zo'n dure zegels uitgegeven worden op de Nederlandse Antillen. Die zegels zijn te duur voor de kinderen. Zo is er ter gelegenheid van de Internationale Postzegel Tentoonstelling in Washington een souvenirvel van de Ned. Antillen uitgekomen van drie zegels, die al eerder waren uitgegeven, maar deze keer in andere kleuren en met een andere waarde. Daarvan worden Eerste dag enveloppen gemaakt, als blok, maar ook met de zegels apart. Dat gebeurde enkele jaren geleden ook met de bridgezegels voor een tentoonstelling in Amsterdam. Die zegels zijn hier zelfs nooit te koop geweest. Het probleem is dat er Eerste Dag enveloppen komen van de serie als blok en ook nog van de zegels apart, wat het voor de kinderen extra duur maakt, vooral omdat ook de zegels zelf hoge waardes hebben. Aruba geeft ook veel zegels uit, maar meestal mindere dure.'

...het thema 'kinderspelen' op zegels afgebeeld...

Over postzegels kan veel gepraat worden. De kinderen vertellen hoe ze er toe gekomen waren om postzegels te gaan verzamelen en ook mevrouw Merkies heeft veel anecdotes over haar hobby zoals deze: 'Om de zoveel tijd komt er een cruiseschip uit de U.S.A. met filatelisten. Twee jaar geleden kwam er in december zo'n boot binnen. Wij verzorgden een tentoonstelling. Er was een verzamelaar die spaarde muziek op postzegels. Ik liet hem mijn verzameling zien. Wij hebben mooie muziekzegels op de Antillen. Toen pakte hij een zakmuziekrecordertje en vroeg me de liedjes die op de zegels stonden, te zingen. Hij spaarde de postzegels, maar met de muziek erbij !'

Helaas kwamen de ouders de kinderen al weer vroeg halen. Hun enthousiasme toont echter dat het postzegels verzamelen nog een lang leven beschoren is. En al maakt mevrouw Merkies zich af en toe zorgen over haar opvolging, de hobby zelf zal niet vlug verloren gaan.

TAMARA: *'Ik weet niet hoeveel jaar ik was. Ik denk 6. We woonden nog in ons oude huis. Mijn vader ging elke week, of elke maand, dat weet ik niet. Ik vroeg of het leuk was en hij vroeg: 'Wil je ook?' Nu heb ik drie albums vol paarden. Maar op een keer gebeurde er iets ergs met mijn paardenzegels. Mijn vader was op reis naar Nederland. Ik sliep bij mijn moeder. Mijn albums lagen op de grond. Toen begon het te regenen en de regen kwam onder de deur door. Alle zegels waren nat geworden en beschadigd. Dat merkte ik pas een paar weken geleden'.*

Alternatieve Energie moet ons voor ramp gaan behoeden

Grootste gevaar schuilt in "broeikaseffect"

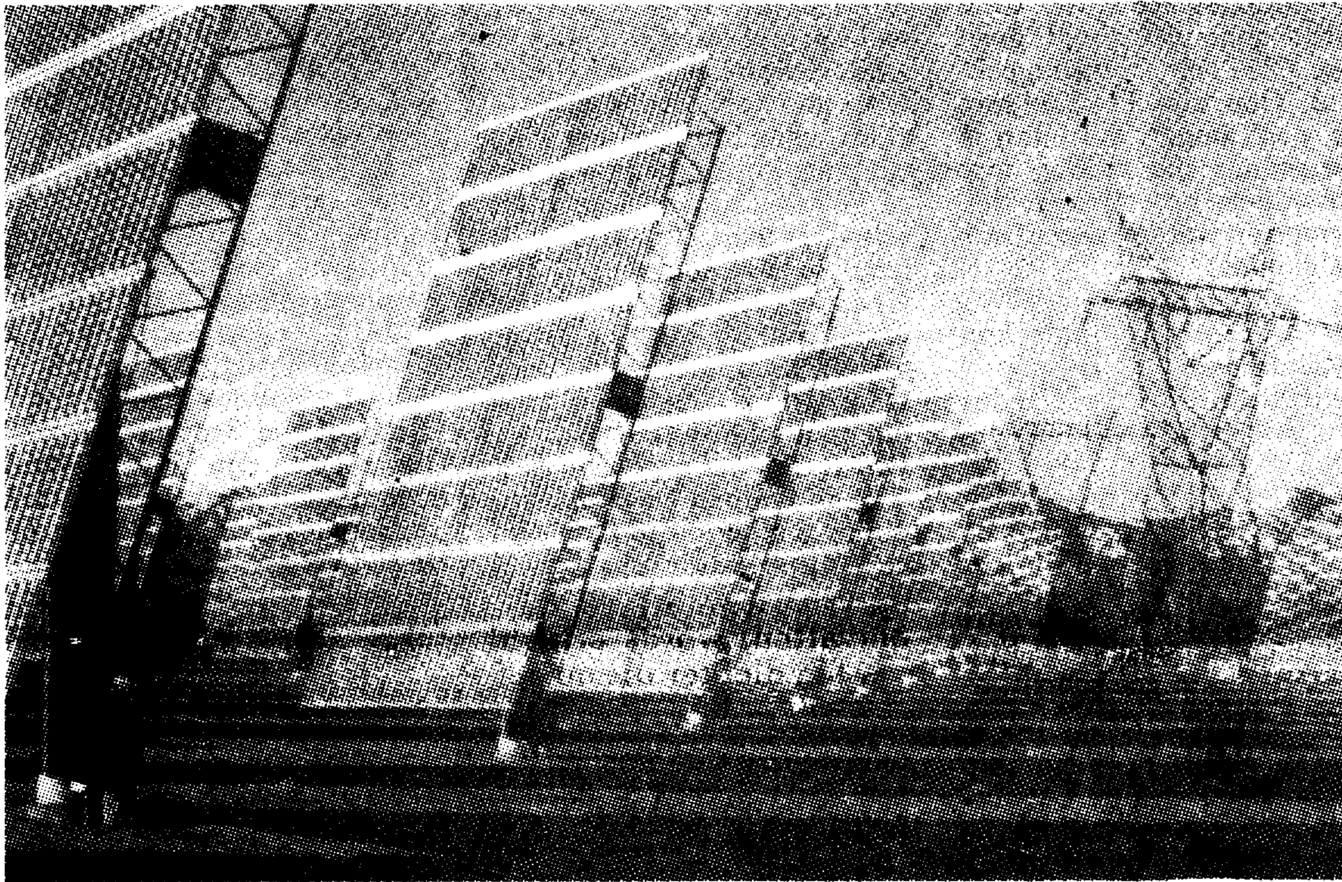
= door Mario Kleinmoedig =

WILLEMSTAD — De wijze waarop de wereld haar energie produceert heeft ernstige gevolgen voor het milieu en het erfgoed van de komende generaties. De afhankelijkheid van enorme hoeveelheden olie heeft niet alleen geleid tot scheve economische verhoudingen, maar ook tot olierampen die hun weerga niet kennen. Het meest recente voorbeeld is de olieramp met een iraanse tanker voor de kust van Noord Afrika enige weken geleden.

De verslaving van de geïndustrialiseerde wereld aan fossiele brandstoffen is verantwoordelijk voor de ernstige luchtvervuiling in de steden. Maar ook is ze verantwoordelijk voor de zure regen die de noordelijke wouden aantast, en voor de stikstofvervuiling in de mondingen van de grote rivieren. In feite berokkenen de brandstofsystemen van de wereld meer schade aan het milieu, dan welke industriële sector dan ook.

Het grootste gevaar schuilt echter in de gevolgen van het zogenaamde 'broeikaseffect'. De langzame stijging van de temperatuur van de aarde. Het gebruik van fossiele brandstoffen zoals olie en steenkool is voor meer dan de helft verantwoordelijk voor de uitstoot van gassen die het broeikaseffect veroorzaken. De grootste boosdoener is kooldioxide, het gas dat ook de mens uitademt.

Grote zonne-elektriciteitscentrales zijn in de toekomst haalbaar.

De grootste productie van kooldioxidegas vindt plaats in de Verenigde Staten. Dit land produceert jaarlijks anderhalf miljard ton kooldioxide, één vijfde van de wereldproductie. Men wordt zich nu steeds meer bewust van het feit dat de grenzen van de energieconsumptie niet bepaald worden door beperkte brandstofvoorraden, maar eerder door de bedreiging van de leefbaarheid van het milieu. Een stijging van het gebruik van fossiele brandstoffen zal de geïndustrialiseerde landen onleefbaar maken, lang voordat de voorraden van fossiele brandstof uitgeput zijn.

Toch stijgt het energieverbruik nog steeds aanzienlijk. Zo ook de uitstoot van vervuilende stoffen waaronder kooldioxide. Daarmee neemt ook het broeikaseffect gestaag in omvang toe. Om te voorkomen dat deze geleidelijke stijging van de wereldtemperatuur leidt tot rampzalige veranderingen in het klimaat, moet het energiebeleid van de geïndustrialiseerde en de industrialiserende landen omgebogen worden. Omdat de verwijdering van koolstof gedurende het verbrandingsproces niet haalbaar is, is de enige oplossing een daling van het gebruik van fossiele brandstoffen.

ALTERNATIEVEN

De alternatieven zijn in feite tweeledig. Aan de ene kant is er een efficienter gebruik van de energie, waardoor er minder energie benodigd is voor dezelfde hoeveelheid arbeid. Aan de andere kant is er het gebruik van alternatieve energiebronnen. In feite zou met deze twee instrumenten in de hand, een snelle wending in het energiebeleid van veel landen bewerkstelligd kunnen worden, op weg naar een milieuvriendelijk en duurzaam energiegebruik.

Opiniepeilingen bijvoorbeeld in de Verenigde Staten tonen aan dat de publieke opinie hieraan de voorkeur geeft. De overheden en het bedrijfsleven zijn echter nog steeds niet echt bereid zich aan een dergelijk beleid te binden.

Volgens de laatste gegevens is de wereldtemperatuur deze eeuw met meer dan een halve graad Celcius gestegen. Hierdoor was de gemiddelde wereldtemperatuur gedurende de jaren tachtig hoger dan ooit. Wetenschappers betwisten nog steeds de vraag of deze temperatuurstijging te wijten is aan het broeikaseffect, maar velen zijn daarvan ondertussen wel overtuigd.

Er zijn wetenschappelijke prognoses die voor het midden van de volgende eeuw gemiddelde temperatuurstijgingen van 1,5 tot 5,5 graden Celcius voorspellen. Zulke stijgingen zullen de wereldvoedselproductie verstoren, kustgebieden en steden onder water zetten, en miljarden aan investeringen vergen om de veranderingen het hoofd te bieden. Eigenlijk houdt de wetenschap zich meer bezig met de mogelijke regionale consequenties van het broeikaseffect. Men is ondertussen wel overtuigd van de noodzaak van het ondernemen van stappen op wereldniveau om de te verwachten snelle klimaatsveranderingen tegen te gaan.

EFFICIENTE ENERGIE

Aan de ene kant staat de publieke opinie in een land als de Verenigde Staten achter het idee van een efficiënter energiegebruik, en alternatieve energie. Echter marktbarrières, en achterhaalde economische systemen die de milieu- en sociale kosten van het fossiele brandstofverbruik nog steeds negeren, houden een gunstiger ontwikkeling tegen.

Als men in korte tijd een aanzienlijke afname van de uitstoot van kooldioxidegas wil bewerkstelligen, dan is een efficiënter gebruik van energie de aangewezen weg. Dat dit wel degelijk mogelijk is, kan men zien aan de drastische verhoging van de effectiviteit van het energieverbruik van de Verenigde Staten met 35 procent tussen 1973 en 1988. Zonder deze ontwikkeling zouden de Verenigde Staten twee keer zoveel olie moeten verbruiken dan dat ze nu doen.

Dit betekent tevens dat de uitstoot van kooldioxide die normaal 1800 miljoen ton per jaar moest zijn, nu beperkt is tot 1400 miljoen ton. Dit is echter nog steeds te veel. Er zijn nog een enorm aantal sectoren waarin vooruitgang geboekt zou kunnen worden met het effectief energieverbruik, van auto's tot verlichting en huishoudelijke apparaten. Door effectieve investeringnen zou volgens een recent onderzoek het electriciteitsverbruik van de Verenigde Staten met nog eens de helft teruggebracht kunnen worden.

ALTERNATIEVE ENERGIE

Ook het belang van alternatieve energiebronnen en de bijbehorende technologie neemt gestaag toe. Zonne-energie, windkracht, waterkracht, bio-energie en geothermische energie, produceren geen van allen kooldioxide, en zouden zo een effectief deel kunnen vormen van een economie gebaseerd op efficient energieverbruik. Al weer in de Verenigde Staten wordt nu al meer gebruik gemaakt van waterkracht en bio-energie, dan van kernenergie met al zijn risico's, zo'n 7,5 procent van het nationaal energieverbruik.

In Denemarken en Californië staan duizenden windturbines die hele steden van electriciteit voorzien. Naar gelang deze sector zich uitbreidt dalen de kosten van bouw en installatie van deze windturbines beduidend. Bio-energie uit landbouwafval en alcohol wordt steeds belangrijker, vooral voor de electriciteitsproductie en als energiebron voor auto's.

Een voorbeeld hiervan is de toepassing van ethanol als brandstof voor auto's en motoren in Brazilië. Ook het gebruik van zonnewarmte-energie neemt toe. In de Californische woestijn staat reeds een particuliere plant met een vermogen van 200 megawatt, terwijl men spoedig dit vermogen wil verdriedvoudigen. Zonnecellen zijn nog steeds duur, maar de kosten zijn in de jaren tachtig met 90 procent gedaald. In calculators en andere kleine electronische apparaten is het reeds een concurrerende technologie terwijl in de nabije toekomst installatie van zonnecellen als dakbedekking en de bouw van grote zonne-elektriciteitscentrales economisch aantrekkelijk zullen worden.

De ontwikkeling van deze nieuwe technologieën vereist wel visie en onderzoek. En omdat dat geld kost, is een derde vereiste dat men de noodzaak en haalbaarheid van de ontwikkeling van alternatieve technologieën overtuigd is.

Zo hebben Deense onderzoekers en industriëlen zich geworpen op de ontwikkeling van windturbines, met als gevolg dat Denemarken een belangrijk deel van de markt beheerst. Japan en de Bondsrepubliek lopen vooraan voor wat betreft het onderzoek en de ontwikkeling van zonnecellen. De Verenigde Staten hebben daarentegen gedurende het bewind van Ronald Reagan in de jaren tachtig de financiering van het onderzoek naar toepassingen van alternatieve energiebronnen met zo'n 80 procent verlaagd.

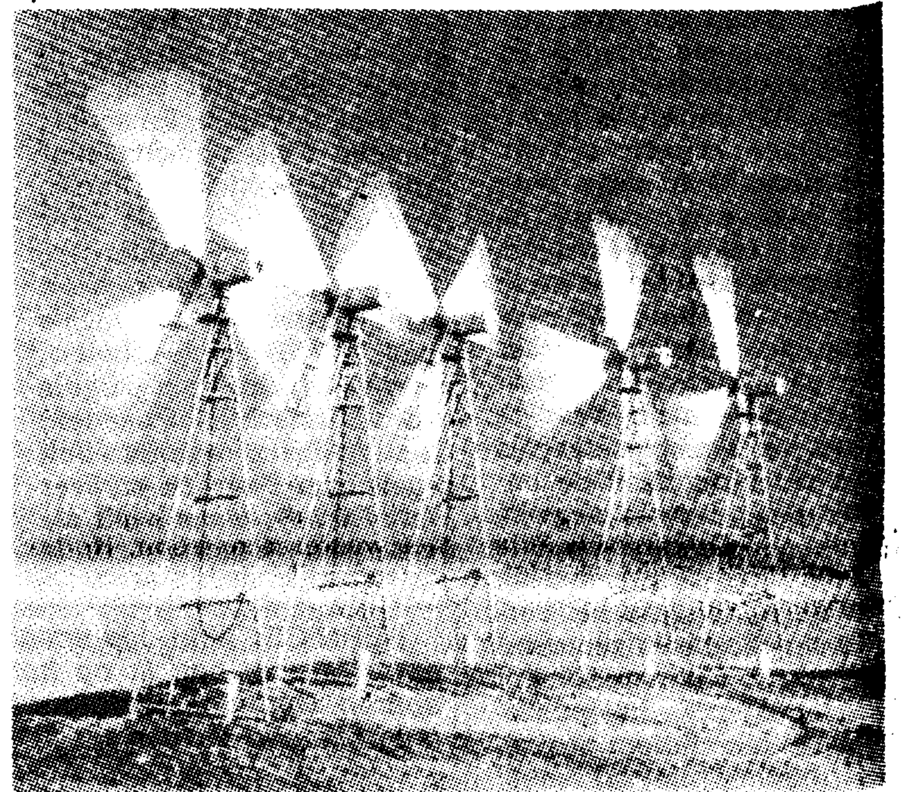
Dit terwijl de subsidiëring van de ontwikkeling van centrales gebaseerd op verbranding van steenkool en aardolie onverminderd gehandhaafd werd. Het feit dat de Verenigde Staten nu voor wat onderzoek en ontwikkeling van technologie betreft, achterloopt bij Europa en Japan is een bewijs dat het beleid van de jaren tachtig kortzichtig was. De ontwikkeling van alternatieve energiebronnen op Aarde is in feite al niet meer tegen te houden.

DE TOEKOMST

Nu men zich goed bewust begint te worden van de dreiging van het broeikaseffect streeft men in de geïndustrialiseerde landen steeds meer naar een terugdringen van de uitstoot van kooldioxide. In de Verenigde Staten liggen wetsvoorstellen op tafel die een reductie van de uitstoot met 20 procent in het jaar 2000 beogen. Het is ondertussen duidelijk geworden dat een nog efficiënter energieverbruik niet genoeg is om dit doel te bereiken.

Het inschakelen van alternatieve energiebronnen blijkt nu meer dan ooit noodzakelijk. Zou men alles op alles zetten en zonder reserves kiezen voor de invoering van alternatieve energiebronnen, samen met een zo efficiënt mogelijk gebruik van de energie, dan zou men volgens experts het doel ruimschoots bereiken terwijl rond 2010 de uitstoot van kooldioxide naar de helft zou zijn teruggebracht.

En deze weg is duidelijk veiliger dan het alternatief dat men nog steeds in een aantal landen voorstaat, namelijk kernenergie. Het vereist wel een nauwe samenwerking tussen internationale organisaties, overheden en internationale en nationale bedrijfssectoren. Bovendien vereist het extra hulp aan armere landen die in een industrialiseringsproces gewikkeld zijn, en voor hun energie afhankelijk zijn van oudere, en per definitie meer vervuilende energiebronnen en technologieën. Maar het vereist vooral een toekomstvisie voor de hele aarde.

Windenergieturbines worden door de grote vraag en afzet steeds goedkoper.

Wat schreef de Amigoe?

Reclame

-door Ron Polak- **WE WORDEN ERMEE doodgegooid. In de krant, op de radio en t.v. aanplakbiljetten, stickers noem maar op: Reclame-uitingen in allerlei soorten en maten. Zonder voor een bepaald product reclame te maken is er ook geen verkoop. Zonder verkoop geen winst en daar draait het in het bedrijfsleven nu eenmaal om. In de reclame-industrie worden jaarlijks miljarden omgezet. Psychologen, sociologen en allerlei andere logen houden zich dagelijks bezig met de vraag hoe ze het publiek ertoe kunnen verleiden om een bepaald product te kopen. In principe maakt het niet uit of dit produkt nu een bepaald merk sigaretten is of dat er politieke ideeën verkocht moeten worden.**

Wat mij persoonlijk stoort is vaak de stompzinnigheid waarmee het publiek benaderd wordt. Men doet vaak alsof de mensen niet in staat zijn om zelf na te denken. Soms zijn reclameacties rond-uit discriminerend. Het eind van vorig schooljaar konden kinderen die naar een volgende klas waren overgegaan bij een plaatselijk kip-restaurant met hun rapport als bewijs een gratis maaltijd afhalen. Ik ken genoeg kinderen die een heel jaar hard gewerkt hebben, maar het op het einde toch net niet haalden. Die arme kindertjes kregen niets. Ik vond dat niet alleen discriminerend maar tevens zielig en oneerlijk.

VROEGER

In 1940 was de reclameindustrie nog niet zo ver als vandaag. Als je de reclame's in de kranten uit de jaren veertig doorbladert dan zie je een verklaarbare verschuiving van Nederlandse (of in ieder geval Europese) produkten naar Amerikaanse produkten. De invloed van de oorlog is hier duidelijk zichtbaar geworden. Laten we eens gaan kijken wat de reclame-makers in die dagen ons te vertellen hebben. Wat te denken van 'verrukkelijke Canadezen' een reclame-uiting die in het Nederland van direct na de oorlog niet misstaan zou hebben. In dit geval ging het om een of ander soort gebakje.

'Neen, de spiegel liegt niet, iets waar is me helaas elke morgen weer opnieuw van bewust ben'. Het ging om een middel dat je een frisse adem beloofde. Hetzelfde middel werd overigens in een andere vorm aangeprezen tegen allerlei pijnen en als een desinfecterend middel.

Heeft u wel eens last van uw kinderen? De oplossing werd u aangeboden: 'Moeder houdt me altijd zoet met Feen a mint'. Dat het hier om een laxeermiddel ging die ook heerlijk als kauwgum te gebruiken was, riep wel enige vraagtekens op.

Er zijn toch wel andere manieren om je kinderen rustig te houden dan er voor te zorgen dat ze de gehele dag op het kleinste kamertje vertoeven. Pedagogisch zijn hier wel wat opmerkingen over te maken denk ik zo. Was je doof dan was er hoop, want 'Doofheid is binnen 24 uur te genezen'. Met één of andere crème die je in je oren moest smeren. Dezelfde crème werkte overigens voor heel veel enge kwalen. Jammer dat er tegenwoordig niet meer zo'n wondermiddel bestaat.

De Hollandse Bank Unie adverteerde met een aantal verschillende koppen. Een tweetal die in opeenvolgende edities verschenen luidden: 'Waar blijft toch mijn geld', en 'abnormale tijden'. Als ik deze twee zo achter elkaar zie staan dan bekruipt me toch een gevoel van onbehagen.

Natuurlijk bestaat er een andere wijze dan welke ik hier heb aangegeven om naar reclame's te kijken. Het is echter wel zo dat als de tegenwoordige reclame's u mochten storen u er het beste het komische van kunt proberen in te zien. Op deze wijze brengen ze geen irritatie, maar een glimlach.

Teleurstellende studie van Rutgers

1 + 1 = ?

Eén plus één is niet altijd twee bij recensies

= door Jos de Roo =

IN ZIJN doctoraalscriptie 'De selectieve waardering van de Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse literatuur,' onderzockt Wim Rutgers hoe Antilliaanse literatuur werd ontvangen. In de Amigoe heeft hij in een aantal artikelen een samenvatting van deze scriptie gegeven. Ook in deze samenvatting legde hij het accent op tellingen waardoor hij bepaalt wat de meest geciteerde en besproken werken zijn, welke verschuivingen in de waardering optraden en door dit alles bevestigt hij zijn stelling dat er een selectieve waardering voor de Antilliaanse literatuur is. Werk dat in de Antillen wordt uitgegeven, wordt in Nederland niet besproken, werk dat op de Bovenwinden verschijnt, krijgt nauwelijks aandacht op Curaçao.

In zijn laatste hoofdstuk, dat niet in de Amigoe stond, zegt Rutgers dat hij zich in zijn scriptie niet heeft ingelaten met de vraag waarom dit allemaal zo was. Dat zou voorwerp van een nieuwe studie moeten zijn. Die nieuwe studie kan ik in een paar regels alvast samenvatten: werk dat in de Antillen verschijnt, wordt in de Nederlandse media niet besproken, omdat het de Nederlandse media niet wordt toegestuurd. Werk dat op de Bovenwinden verschijnt, wordt door de Curaçaose media meestal niet besproken, omdat het meestal niet wordt toegestuurd aan de Curaçaose media. Zo simpel is dat.

RECEPTIE

Rutgers' studie is teleurstellend voor wie zijn eerdere werk kent. Hij blijkt zijn ziel opeens verkocht te hebben aan een totaal andere literatuurbenadering, het zogenaamde receptie-onderzoek dat aan de Universiteit van Utrecht in de mode is. Het onderwerp van studie zijn daarbij niet de literaire werken, noch de schrijvers, maar de ontvangst van literaire werken door de lezer. De redenering is daarbij als volgt: lezen van een literair werk is een subjectieve bezigheid, daar kan de wetenschap zich dus niet mee bezig houden.

Om boven het subjectieve uit te stijgen, moeten er meer meningen bij elkaar worden opgeteld, zodat er een intersubjectief beeld van het literaire werk ontstaat. Ideaal zou het zijn om alle lezers van bijvoorbeeld 'Dubbelspel' op te sporen, maar dat kost ons literatuuronderzoekers een beetje teveel tijd, dus beperken we ons voorlopig tot het optellen en delen van de meningen die intussen op papier zijn verschenen en gebruiken we wat recensenten en overzichtschrijvers tot nog toe hebben geschreven.

Het resultaat van deze boekhoudkundige operaties is dan wetenschap, want het is verifieerbaar en intersubjectief. Denk niet door de badinerende toon waarmee ik de receptie-esthetica samenvatte, dat ik in principe afwijzend er tegenover sta, integendeel. In een artikel over Pierre Lauffer heb ik op dezelfde manier geprobeerd te achterhalen welke beoordelingscriteria bij Antillianen een rol spelen, als ze literatuur lezen en zo kwam een uiterst boeiend normen- en waardenpatroon naar voren, eentje dat afwijkt van het westerse patroon. In die **zin gebruikt, is het een ware receptie-*esthetica*,** maar van een esthetica is op de manier waarop deze methode tegenwoordig wordt gebruikt niets meer terug te vinden, ook niet bij Rutgers.

Rutgers telt en telt en komt in de meeste gevallen uit bij wat al bekend was, en hij geeft dat in persoonlijke gesprekken gelukkig ook ronduit toe.

INTERESSANT

Rutgers lijkt een interessante vondst te doen als hij stelt dat er op de Antillen een andere manier van lezersontvangst is als in Nederland. Hij noemt dit de orale ontvangst en denkt daarbij aan radioprogramma's, boekpresentaties, symposia en dergelijke. Maar is dat wel zo? In de eerste plaats komen al deze manieren van ontvangst ook in Nederland en andere landen voor. In de tweede plaats zijn deze vormen niet oraal, zodat je niet van een orale ontvangst kunt spreken.

Een boekbespreking voor de radio wordt wel uitgesproken, maar is eerst opgeschreven, hetzelfde geldt meestal ook voor wat bij boekpresentaties en op symposia wordt gezegd. In de derde plaats kan je je afvragen of het nu allemaal wel zo betrouwbaar is wat over een werk bij een boekpresentatie wordt gezegd.

Ik moet de eerste presentatie nog bijwonen waarop wordt gezegd dat het werk maar weinig kwaliteit heeft dat wordt ten doop gehouden. Gelukkig maar, want wie is zo hard dat hij een boreling in aanwezigheid van de moeder zijn lelijkheid meteen verwijt? Maar dit inzicht moet de onderzoeker terughoudend maken om deze uitingen als studiemateriaal te gebruiken. Zelfs het toekennen van een prijs is nog geen garantie.

Ik weet bijvoorbeeld dat een belangrijke Antilliaanse prijs aan iemand werd toegekend, maar een jurylid zei tegen me dat hij dat hele werk niet had gelezen. Dat is de ware orale ontvangst: nergens opgeschreven, blijk gevend van een negatieve mening en degene tegen wie de mening werd gegeven, wacht zich er wel voor om deze verder te documenteren.

Uit het voorgaande blijkt een principieel bezwaar tegen de methode die Rutgers gebruikt. Het receptie-onderzoek gaat ervan uit dat een recensent ook werkelijk opschrijft wat hij denkt. Dat is - helaas - niet altijd zo. Ik ken een recensent, die eens een negatieve bespreking niet naar de Amigoe opstuurde, omdat er in Nederland een paar positieve recensies over het werk waren verschenen. In plaats daarvan stuurde hij een nietszeggend verhaal op, waarin hij een waarde-oordeel zorgvuldig vermeed. Betrouwbaar receptie-onderzoek zou op een of andere manier de betrouwbaarheid van zijn bronnen moeten nagaan. Dat doet Rutgers niet.

Jurylid had bekroond werk niet eens gelezen

INTERPRETATIE

Een tweede principiële bezwaar tegen de methode die Rutgers gebruikt, geldt de redenatie die het receptie-onderzoek volgt. Literaire werken zijn volgens deze methode geen object van onderzoek, omdat het lezen van deze werken maar een kwestie van interpreteren is. Maar geldt dat niet ook bij het lezen van recensies? Als de ene recensent het heeft over 'een aardig werkje', is dat niet hetzelfde als wanneer een andere recensent dat ook doet.

Eén en één is twee, zo redeneert een boekhouder. Maar één aardig werkje volgens de ene recensent en één aardig werkje volgens de andere recensent, zijn nog geen twee aardige werkjes, zo weet de literair ingevoerde.

De zuiverheid van Rutgers' onderzoek is ook niet gediend door het feit dat hij zijn eigen recensies in zijn onderzoek betrekt. Hij moet deze wel op een andere manier lezen dan zijn andere bronnen, omdat hij het ideaalbeeld van zijn eigen recensies wel in zijn hoofd heeft; voor recensies van anderen moet hij dat beeld maar reconstrueren. Hier raken we het bekende verschijnsel dat mensen teksten anders interpreteren dan ze zijn bedoeld, en in het geval van Rutgers ben ik er extra beducht voor geworden, als ik in de samenvatting van zijn scriptie in de Amigoe lees over het werk van Edward de Jongh: 'meer dan tien overwegend heel positieve dagbladrecensies en latere beschouwingen'.

Maar in de scriptie heet het over hetzelfde werk: 'Als ik positief en negatief optel, kom ik tot een sterk overwicht van het negatieve: 13 tegen 18', en: 'Zowel in de Antillen als in Nederland waren de meningen over de literaire kwaliteit ervan verdeeld en varieerden van lovend-positief tot kritisch-negatief'.

Het is een onverklaarbare discrepantie tussen wat Rutgers in de Amigoe schrijft en wat hij in zijn studie beweerde. Toch is de studie van Rutgers niet geheel zonder zin. In een hoofdstuk gaat hij na hoe in de loop der tijden 'Mijn zuster de negerin' van Cola Debrot is ontvangen en geïnterpreteerd. Zijn nauwkeurige benadering levert een interessant overzicht van de verschuivingen die daarbij hebben plaats gevonden, maar het zou nog interessanter zijn geweest als hij een verklaring voor deze verschuivingen had gegeven.

Waarom werd 'Mijn zuster de negerin' eerst niet en later wel in een Caribische context geïnterpreteerd? Dat is de interessante vraag in mijn ogen en het is nog maar de vraag of het receptie-onderzoek daar een antwoord op kan geven.

TELEURSTELLING

Dit brengt me op het gevoel van teleurstelling dat de scriptie van Rutgers mij heeft gegeven. Terecht pleit Rutgers herhaaldelijk voor een academische bestudering van de literatuurwetenschap op de Antillen en Aruba, maar ik hoop dat dat een academische bestudering van de literatuur zal worden en niet van recensies. Deze manier van literatuur bestuderen legt niet de bronnen van een volk bloot, omdat het de bronnen van het denken van de schrijvers bloot legt en laat zien hoe een schrijver een eigen wereld met esthetische middelen schept, een wereld die verband heeft met de wereld die hem omringt en die er toch ook van verschiet. Deze manier van literatuur bestuderen legt, als het goed gedaan wordt, de bronnen van een recensent bloot en laat, zolang er op de Antillen niet opnieuw systematisch Antilliaanse literatuur wordt besproken, Nederlandse recensenten aan het woord die in Nederlandse kranten voor een Nederlands publiek schrijven. Op deze manier komen we weer terug bij het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse kritiek.

Staring's "huwelijksreis naar Aruba":

Geologie en archeologie voor vakantiegangers

ONDER auspicieën van de Stichting Integraal (W.I.W.) in Nijmegen, verscheen onlangs het boekje 'Huwelijksreis naar Aruba', geschreven door Jeroen Staring (broer van oud-medewerker van de Amigoe Mike Staring).

De Stichting Integrerende Wetenschapsbeoefening heeft naar aanleiding van de viering van haar driejarig bestaan Staring, een van de leden, gepolst om een kort verhaal te schrijven. Er werden daarbij geen andere voorwaarden gesteld dan het 'integrerend karakter' van het onderwerp in woord en geschrift zo duidelijk mogelijk te presenteren.

Staring heeft aan deze opdracht voldaan door in zijn boek verscheidene aspecten van de Arubaanse gemeenschap naar voren te laten komen, niet door deze akademisch te benaderen, maar zodanig te beschrijven dat zij begrijpelijk worden voor degenen die Aruba nog niet kennen.

Hij begint met een kort geografisch en historisch overzichtje, besteedt daarna aandacht aan de geologie, daarbij wijzend op het typisch eigen karakter van de Arubaanse bodem dat zich onderscheidt van de Zuidamerikaanse 'plaat'.

Tussen de bedrijven door komt Aruba als vakantiebestemming aan de orde met een verhandeling over cactussen, ratelslangen en 'archeoloogje spelen'.

Al bij al is het een leuk samenraapsel van Arubaanse gegevens geworden, opgetekend door een geïntereseerde bezoeker die in zijn slotwoord laat weten genoten te hebben van zijn vakantie.

Voor belangstellenden: het boekje 'Huwelijksreis naar Aruba' is bij de boekhandel verkrijgbaar onder ISBN 90-5092-010-1.

N.H.

HANS M.ENZENSBERGER
.....Gedichten voor mensen die niet lezen....

Hans Enzensberger: Polemische auteur

Gedichten voor mensen die geen gedichten lezen

-door Meinolf Ellers-

BONN.- Hans Magnus Enzensberger, die in november j.l. zestig jaar is geworden, mag gerekend worden tot een van West Duitsland's meest invloedrijke intellectuelen gedurende de twee afgelopen decennia.

Enzensberger, wiens briljante essays het voornaamste deel van zijn oeuvre omvatten, wordt erkend als een dichter die op een bijzondere manier gebruik maakt van de Duitse taal en die op scherpe en tegelijk geestige wijze commentaar levert op de ontwikkelingen in zijn land.

Door zijn polemische opmerkingen is de auteur, die zichzelf vergelijkt met de grote dichter Heinrich Heine (1797-1856), er in geslaagd zowel linkse als rechtse kringen in West Duitsland tegen zich in het harnas te jagen.

'Ik schrijf essays omdat ik in staat wil zijn te begrijpen wat er zowel hier als elders aan de hand is. En ik vrees dat ik geen rekening kan houden met het feit of anderen dat nu wel zo leuk vinden of niet', zei Enzensberger onlangs in een vraaggesprek.

Enzensberger is geboren in het Beierse stadje Kaufbeuren. In 1944 werd hij ingelijfd bij de Volkssturm, Hitler's laatste militaire bolwerk bestaande uit jonge knapen.

Nadat hij Duitse taal en letterkunde had gestudeerd in Freiburg, Hamburg en aan de universiteit van Sorbonne in Parijs, werkte hij als schrijver en redacteur bij uitgeverijen in de Verenigde Staten, Mexico, Italië, Noorwegen en Cuba. Tussen de bedrijven door woonde hij korte periodes in Frankfurt, West Berlijn, Hamburg en München.

Enzensberger was een van de voortrekkers van de Gruppe-47, een groep jonge en vooruitstrevende Duitse schrijvers na de Tweede Wereldoorlog.

In tegenstelling tot anderen in de Gruppe-47, met inbegrip van de bekende Heinrich Böll (1917-1985), Günter Grass en Martin Walser, heeft Enzensberger geen belangrijke romans en zeker geen bestsellers geschreven.

DISCREPANTIE

Burkhardt Lindner, een van West Duitslands bekendste literaire critici schreef hierover: 'Bij Enzensberger was er altijd een opmerkelijke discrepantie tussen zijn publieke status en de verdeelde ontvangst van zijn werken'

Enzensberger verwierf voor het eerst bekendheid in de jaren zestig met twee bundels poezie : Landessprache en Blindenschrift (vertaald als 'Gedichten voor mensen die geen gedichten lezen') In 1972 publiceerde hij een roman over de Spaanse burgeroorlog 'Der kurze Sommer der Anarchie', het levensverhaal van een anarchist.

Later volgden succesvolle publicaties zoals het gedicht 'De ondergang van de Titanic' in 1978 en 'Verhoor in Havana', een bundel reportages van Cubaanse verzetstrijders woonachtig in de Verenigde Staten, die waren betrokken bij de mislukte invasie in 1961 bij de Varkensbaai.

Sinds de jaren vijftig verwierf Enzensberger ook internationale vermaardheid met zijn kritische essays gericht tegen de 'cultuurindustrie', de starheid van academische structuren en manipulaties met de taal door politici als journalisten.

In zijn bundel essays over Europese landen ('Ach Europa) uitgegeven in 1987 , gaf hij een overzicht van de atmosfeer en houding in West Europa.

Sinds 1985 gaf hij zijn eigen 'Andere Bibliotheek' uit, een serie boeken van jonge auteurs en tevens lang vergeten literatuur uit het verleden.

MIDDELMATIG

Enzensberger is van mening dat West Duitsland een middelmatig land is geworden sinds de christen-democraat Helmut Kohl in 1982 aan het bewind kwam. De intellectuele elite heeft volgens hem niets meer te vertellen, terwijl de heersende middenstand de overheid uitsluitend beschouwt als een 'reparatiewerkplaats' waar allerlei problemen moeten worden opgelost.

Politieke partijen hebben geen invloed meer op de Duitse kiezers die gewend waren volledig te vetrouwen op de autoriteiten. Inplaats daarvan zijn nu allerlei 'grass roots' bewegingen zoals Greenpeace e.a. de nieuwe morele scheidsrechters geworden.

'Wij kunnen de geest van onze maatschappij niet meer localiseren. En zeker niet in Bonn', meent Elzensberger.

De auteur heeft voldoende zelfkritiek om zijn eigen werk afstandelijk te bekijken en zijn standpunt te wijzigen als daar reden voor is. Als gevolg hiervan hebben inmiddels alle politieke kringen zijn uitspraken weleens gehanteerd om hun eigen stellingen te ondersteunen, maar kan geen enkele groep hem volledig claimen. 'Je weet nooit wat je aan hem hebt, maar dat is juist zijn kracht', zei zijn collega-auteur Peter Weiss (1916-1982) eens over Enzensberger. En dat is ook de bedoeling van de Duitse dichter met de scherpe pen.

NAPA
KERK & WERELD
ZATERDAG 13 JANUARI 1990

"Er is iets heiligs in bevrijdingsproces van de mens"

Feministische theologie kan nooit bedreigend zijn

= door Elisabeth Hollander =

WILLEMSTAD — Op het einde van de jaren '60 gingen over de hele wereld stemmen op, om te protesteren tegen de ongelijkheid tussen man en vrouw. Dit culmineerde in 1975 in 'Het Internationale Jaar van de vrouw' uitgeroepen door de Verenigde Naties, wat later uitgebreid werd tot het Decennium van de Vrouw 1976 — 1985.
In 1985 werd dit decennium van de vrouw afgesloten met een grote internationale conferentie in Nairobi (Kenya) waaraan ook werd deelgenomen door vertegenwoordigsters van de vrouwenbeweging op Curaçao.
Tijdens de evaluatie kwamen twee punten duidelijk naar voren: In de jaren 1975 — 1985 verbeterde in bijna alle landen de positie van de vrouw op een manier die daar tien jaar geleden niet voor mogelijk werd gehouden.
De georganiseerde vrouwenbeweging werd nu geaccepteerd; ook door diegenen die dit voorheen hadden afgewezen als zijnde 'tegen de wil van God'. Gaudium et Spes no. 29. Volgens de Concilieverklaring.

'Toch moet elke vorm van discriminatie ten opzichte van de fundamentele rechten van de persoon, hetzij in de maatschappelijk, hetzij in cultureel opzicht, vanwege geslacht, ras, huidskleur, maatschappelijke situatie, taal of godsdienst worden overwonnen en terzijde gesteld, als tegengesteld aan de bedoelingen van God. Zoals men bijvoorbeeld aan de vrouw soms het recht ontzegt om vrij haar echtgenoot te kiezen en een eigen levensstaat te omhelzen, of het recht om dezelfde graad van opvoeding en cultuur te bereiken die men aan de man toekent'.

Deze acceptatie op het maatschappelijk vlak betekende echter nog niet automatisch eenzelfde acceptatie op religieus gebied. Hierdoor werd het noodzakelijk om het H. Evangelie en de Christelijke traditie te doordenken vanuit feministische perspectief.
Botweg gezegd: Is de emancipatie van de vrouw in overeenstemming met Gods wil ja of nee?
Volgens de bevrijdingstheoloog Juan Segundo moet je als volgt te werk gaan: Kritische bestudering van de nieuwe overtuigingen, standpunten en leefpatronen. Kritische bestudering van de eigen traditionele theologische opvattingen. De kritiek uitbreiden naar de gangbare uitleg van de H. Schrift. Om zo te komen tot een nieuwe uitleg van de H. Schrift.
Als we deze vier stappen van Juan Luis Segundo volgen, moet na de kritische bestudering van de nieuwe leefpatronen (de eerste stap) de tweede stap volgen: 'De kritische bestudering van de eigen traditionele theologische opvattingen'. Hier stuit het feministische perspectief op grote moeilijkheden zoals: Het mannelijk godsbeeld; de mythe van Adam en Eva; Jezus, *zoon* van God en de patriarchale structuur van de kerk.
Wanneer het mannelijk godsbeeld feitelijk genomen wordt, dan is God mannelijk en dus het mannelijke Goddelijk en sta je er als vrouw inderdaad volkomen buiten. Of anders gezegd: God is mannelijk. God heeft het recht om te bevelen en gehoorzaamheid te eisen, de man deelt dit recht met God; en de vrouw is gehoorzaamheid verschuldigd aan de man.

MYTHE

In de mythe van Adam en Eva krijgt de eenzijdige, aangeleerde, niet ter discussie staande, en daardoor als 'natuurlijk' ervaren ongelijkheid tussen man en vrouw gestalte. De man is de eigenlijke mens en de vrouw is zijn hulpje, geschapen omwille van de man.
Jezus, de mens geworden zoon van God: Het is de man in wie de vereniging van God de mens zichtbaar gestalte kreeg, niet in de vrouw.
De katholieke kerk, het sacrament, de zichtbare voortzetting van Jezus heilswerk op aarde, waarin niet alleen alle gewijde functies voorbehouden zijn aan mannen, maar waar ook bijna 2000 jaar volledig is voorbij gegaan aan de vrouwelijke inbreng van geloof en reflectie, gebaseerd op de overtuiging dat de man de eigenlijke mens is en de vrouw niet.

De conclusie hiervan is dat op grond van de traditionele theologische opvattingen de emancipatie van de vrouw niet in overeenstemming lijkt met Gods plan.
Dit brengt ons bij de derde stap: 'De kritiek uitbreiden tot de gangbare interpretatie van de H. Schrift'. We moeten ons dan de vraag stellen: Hoe komen we aan onze traditionele opvattingen?

Tot aan het Tweede Vaticaanse Concilie 1963 —1965 was het binnen de Katholieke kerk gebruikelijk, dat alleen mannelijke studenten zich met de theologiestudie bezighielden, en dan nog specifiek gericht als voorbereiding op het priesterschap.
Pas in 1965 (Vat. II) verhuist de theologie van de besloten seminaries naar de voor iedereen toegankelijke universiteiten, wat wereldwijd een enorme toeloop van vrouwelijke theologiestudenten te zien gaf. Het gevolg was, dat deze vrouwelijke theologiestudenten een aantal vragen opwierpen van uit hun eigen ervaringen als maatschappelijke groepering anno 1970, en vanuit hun vrouwelijke existentie.
Eeuwenlang was namelijk door mannelijke theologen *de man* als norm genomen van het mens — zijn, wat tot gevolg had: dat de vrouw niet als volledig mens gezien werd. (De kerkgeschiedenis geeft ons voorbeelden te over. Bijvoorbeeld op het Concilie van Macon in 563 werd serieus gediscussieerd over de vraag: Of de vrouw een ziel had ja dan nee. Thomas van Aquino kwalificeert de vrouw als een veredeld dier, terwijl Tertulianus haar betitelt als de poort naar de hel).
Wat tot gevolg had dat zij dus niet gezien werd als een directe afspiegeling van het goddelijke.

VOLLEDIG MENS

Wie kan de vrouw haar waarde als volledig mens, geschapen naar Gods beeld terug geven?
* Alleen vrouwen, vanuit hun eigen vrouwelijke menselijke existentie, zijn in staat zichzelf te benoemen als authentiek, volledig mens.
* Alleen vrouwen, vanuit hun marginale positie als de grootste historische zondebok aller tijden — Eva was immers verantwoordelijk voor de zondeval van de hele mensheid — kunnen oog krijgen voor een meer omvattende definitie van mens zijn, inclusief voor mannen en vrouwen, rijk en arm, blank, zwart, bruin of geel, ontwikkeld of onontwikkeld.
Zo'n nieuwe visie op de mens vraagt om nieuwe verhoudingen: Geen hierarchisch model dat de mogelijkheden van de ander beperkt. Ook geen gelijkheid die door de overheersende groep gedefinieerd wordt. Maar wel een wederkerigheid die zowel de een als de ander bevrijdt of zoals bevrijdings-theoloog Leonard Boff het uitdrukt: 'de mechanismen van overheersing moeten overwonnen worden en de wegen moeten vrijkomen die direct van het hart van de vrouw gaan naar het hart van de man en van het hart van de man gaan naar het hart van de vrouw. Op deze wijze groeien we allen, in grote eerbied en waardering voor zijn man —zijn of voor haar vrouw —zijn'.
Wanneer Paus Paulus VI in september 1970 de H. Theresia van Avila uitroept tot de eerste vrouwelijke kerkleraar, dan moet dit gezien worden als een eerste aanzet om de verstoorde balans in evenwicht te brengen.
Laten we nu aan de hand van een aantal voorbeelden eens bekijken welke kritiek deze theologie vanuit feministische standpunt heeft op de gangbare interpretatie van de Bijbel.
Daarbij beperken wij ons weer tot de reeds eerder aangehaalde knelpunten: Het mannelijk Godsbeeld; de mythe van Adam en Eva; Jezus de zoon van God en de patriarchale structuur van de kerk.
Met betrekking tot het mannelijk Godsbeeld geeft de Bijbel zelf ons een helder en duidelijk antwoord in Gen. 1, 27.: 'En God schiep de mens naar zijn beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen'. Vergelijk Jezus bevestiging in Mc 10, 7. Als we dit goed tot ons laten doordringen blijft er van de exclusieve mannelijkheid van God niets meer over. Zowel de man als de vrouw zijn geschapen naar Gods beeld, dus God is geen man, maar ook geen vrouw.
Maar de mythe van Adam en Eva dan?
Volgens de traditionele interpretaties gaat het in Genesis 2, 7 - 3, 24 over de eerste mensen Adam en Eva en de uitleg gaat dan als volgt:
Een mannelijke God schept eerst de man (2, 7) en als laatste de vrouw (2, 22); het eerst wil zeggen superieur en het laatst wil zeggen inferieur en / of ondergeschikt.
De vrouw is geschapen omwille van de man: een hulp om hem te genezen van zijn eenzaamheid (2, 18-23).
In tegenstelling tot de natuurlijke gang van zaken is de vrouw afkomstig van de man; zelfs haar natuurlijke rol als degene die kinderen geboren doet worden wordt haar afgenomen en die taak wordt aan de man toebedeeld (2, 21-22).
De vrouw is de rib van de man, om te leven is zij van hem afhankelijk (2, 21-22).
Omdat zij uit de man genomen is (2, 23) heeft de vrouw een afgeleid en geen autonoom bestaan.
De man geeft de vrouw een naam (2, 23) en heeft aldus macht over haar.
De man verlaat de familie van zijn vader om door zijn vrouw en haar de patriarchale eenheid op te richten (2, 24).
De vrouw heeft de man verleid tot ongehoorzaamheid en daarom is zij verantwoordelijk voor de zonde in de wereld (3, 6); zij is onbetrouwbaar, lichtgevoelig en onnadenkend.
De vrouw is vervloekt tot pijn bij de geboorte (3, 16); de pijn bij een bevalling is een ergere straf dan het gevecht dat de man met de grond te leveren heeft. Daaruit blijkt haar zonde groter dan de zijne.
De vrouw verlangt naar de man (3, 16). Zo houdt God haar trouw en ondergeschikt aan haar man.
God geeft de man het recht over de vrouw te heersen (3, 16).
Wij zijn gewend om een verhaal logisch achter elkaar te lezen. De gebeurtenissen volgen elkaar op, en aan het slot trek je een conclusie.

CIRKELS

Er is echter ook een andere manier om verhalen te vertellen. Een manier die meestal in Oosterse culturen gebruikt wordt. Een verhaal wordt dan opgebouwd in cirkels en met elke cirkel komt men dichter bij de waarheid, die men duidelijk wil maken. De mythe van Adam en Eva zou er dan als volgt uitzien:
* In de eerste cirkel zien we hoe Adam en Eva gelukkig met elkaar zijn, open naar elkaar toe. Er is harmonie, vervulling en vreugde.
* In de tweede cirkel zien we hoe de daad van ongehoorzaamheid plaats vindt.
* In de derde cirkel zien we de gevolgen: de bestaande harmonie wordt verstoord: onderscheidingen worden tegenstellingen, vreugde wordt tragedie, eenheid wordt chaos.
Welke conclusie mogen we dan uit dit verhaal trekken? Wat is nu Gods plan? De eerste cirkel? Of wat de mensen ervan gemaakt hebben: de derde cirkel? Zouden we misschien steeds het menselijk patroon bestempeld hebben als zijnde het plan van God?
Zou Gods plan misschien niet in de derde cirkel, maar in de eerste cirkel te vinden zijn? En hebben we aan het negatief = de ongelijkheid, de voorkeur geven boven het positief = de gelijkheid van man en vrouw.

ZOON

Maar Jezus is als zoon van God op aarde gekomen. Als God zich te kennen wil geven, dan doet hij dat op een manier die wij kunnen begrijpen, voelen, zien en horen, kortom die wij kunnen ervaren. Hij stuurde ons Zijn Zoon, maar dan als mens, als Jezus van Nazareth! Waarom als man en waarom niet als vrouw?
Schillebeeckx stelt: 'De betekenis van Jezus moet vanuit zijn concrete levensweg geïnterpreteerd worden'. In de gemeenschap van die tijd bijna 2000 jaar geleden had een vrouw geen recht om te getuigen of in het openbaar te spreken. Dus moest Jezus wel als man geboren worden, om van de Vader te kunnen getuigen. Sterker nog juist in een door zijn man — zijn kon Jezus concreet de scheve verhoudingen tussen man en vrouw rechttrekken en ons de wil van de Vader openbaren.
Bij Jezus immers tellen vrouwen wel mee. Er zijn genoeg duidelijke voorbeelden in de Bijbel te vinden: De Samaritaanse vrouw, de overspelige vrouw, Maria Magdalena, de zusjes Martha en Maria, en denk aan al die vrouwen die door Jezus genezen werden en zo hun eigen waarde terug kregen.
Het is wel zaak dat wij vanuit onze moderne tijd met onze eigen manier van denken de ervaringen van 2000 jaar geleden niet klakkeloos overnemen. Het verhaal van de levende Jezus wordt ons verteld door mensen met de opvattingen en denkwijzen van toen, 2000 jaar geleden.
Een voorbeeld ter verduidelijking:
Als de overspelige vrouw door de Farizeeën bij Jezus wordt gebracht om zijn oordeel te horen, moeten we ons realiseren dat in die tijd de overspelige vrouw gestenigd werd, maar de overspelige man niet altijd. Het antwoord van Jezus is duidelijk. Wat voor de vrouw geldt, moet ook voor de man gelden en omgekeerd!

Een zeer revolutionair standpunt voor die dagen: gelijke rechten voor man en vrouw! En de leerlingen van Jezus beseften zo goed, dat dit voor die tijd een revolutionaire boodschap was, dat zij konkluderen: 'Als het zo met de man tegenover de vrouw gesteld is, kun je maar beter niet trouwen! Mat. 19, 10.
Er is nooit zo de nadruk gelegd, op de betekenis van Jezus uitspraken inzake vrouwen. Maar als vrouwen zelf de bijbel gaan bestuderen zijn ze verrukt over de houding die de man Jezus tegenover vrouwen uitstraalde, en merken ze hoe schril de houding van veel mannen hierbij afsteekt.
De vraag rijst dan: waarom is deze nieuwe manier van gelijkheid tussen mannen en vrouwen die Jezus de mensen kwam leren nooit werkelijkheid geworden? Dit brengt ons bij het volgend breekpunt: De patriarchale structuur van de Kerk. Zoals eerder opgemerkt heeft het tot september 1970 geduurd voordat de Katholieke Kerk haar eerste vrouwelijke kerkleraar kreeg: de H. Theresia van Avila, terwijl daar op dat moment toch reeds 30 mannelijke kerkleraren tegenover stonden. Welke conclusie moeten we hieruit trekken? Zijn mannen intelligenter dan vrouwen? Hebben ze meer te vertellen? Of laat men vrouwen niet aan het woord komen? En als dat zo is: Waarom dan niet?
Leonardo Boff: merkt in zijn boekje Ave Maria op: De vrouw en met haar heel het vrouwelijke werden eeuwenlang teruggebracht tot een ondergeschikte rol in het begrijpen van het menszijn en in het organiseren van de gemeenschap. Waarom was dat? Het had moeilijk anders gekund. Het Christendom kwam voort uit het Jodendom, en dat was een uitgesproken mannelijke samenleving, met een diepgeworteld patriarchiaal denken, waarin de getuigenis van een vrouw geen enkele waarde had.
Maar Jezus had hierin toch verandering gebracht? Zeker, maar de jonge kerk worstelde na Jezus dood met het in praktijk brengen van Jezus revolutionaire ideeën o.a. over de gelijkheid tussen man en vrouw.
Vooral in de Brieven van Paulus, kunnen we het verloop van deze ontwikkeling volgen tot de culminatie in Galaten 3, 28: Er is geen Jood of heiden meer, er is geen slaaf of vrije, er is geen man en vrouw: allen tezamen zijt gij één persoon in Jezus Christus'.
Jammer genoeg wordt vaak uit het oog verloren, dat de brieven het verslag zijn van een groeiproces, met alle ups en downs van dien, en worden alle mogelijke stellingen uit hun context gerukt en als zelfstandige waarheden verkondigd. Dit geeft uiteraard een zeer verwarrend beeld:
Naast: De man is het hoofd van de vrouw /Kor.11, 3 en Ef 5, 23; staat in Kor 7, 3-5 dat de man en vrouw elkaar gelijkelijk en met onderling goedvinden toebehoren. En naast: De vrouw is uit de man genomen en om de man geschapen. (Kor 11, 8-9).
Staat: Zoals de vrouw uit de man is, is de man uit de vrouw en alles is uit God. (Kor 11, 11-12).
Het zijn echter vooral de vrouw-onvriendelijke teksten die een eigen leven zijn gaan leiden. Onder invloed van de patriarchale Oosterse culturen waarbinnen de jonge kerk zich ontwikkelde werden de voorschriften van Paulus, dat de vrouw het hoofd bedekt moest houden en niet het woord mocht voeren in samenkomsten, aangegrepen om haar steeds meer te weren uit alle officiele ambten in de kerk, ondanks de door Jezus zelf aangegeven weg van gelijkheid en de niet mis te verstane conclusie in Galaten 3, 28 van Paulus zelf.
Het lijkt dus alleszins de moeite waard om de Bijbel met nieuwe ogen te gaan lezen, om zo te komen tot een nieuwe uitleg van de H. Schrift, die bevrijdend is voor alle mensen. Leonardo Boff schrijft: 'Daarom bestaat er iets heiligs en Messiaans in het bevrijdingsproces van de mensen. Bevrijding betekent niet een proces van historische wraak of een concurrentie van de man en de vrouw. Zij betekent het handelen dat zowel de man als de vrouw bevrijdt, omdat het mechanisme van overheersing overwonnen wordt'.
Feministische theologie, kan dan ook nooit bedreigend zijn, noch voor mannen, noch voor vrouwen. Niet voor leken, en niet voor de hierarchie van de kerk, tenzij men vast wil houden aan overheersing, eenzijdigheid en een verstoord evenwicht.
Wat de feministische theologie doet, is niet iets nieuws bedenken, maar redden wat in de traditie verloren is gegaan.
Feministische theologie is als de vrouw waarover Lukas ons vertelt in hoofdstuk 15, vers 9 wanneer hij de vraag stelt: Welke vrouw die tien drachmen bezit en één drachme verliest steekt niet een lamp aan veegt het huis en zoekt zorgvuldig totdat ze die vindt?
Vrouwen over de hele wereld zijn op zoek gegaan, naar iets dat in het geloof verloren is gegaan, en dat toch zo'n groot verschil uitmaakt. En als zij dat gevonden hebben, sluiten ze zich aan bij die vrouw uit de bijbel en roepen vrienden en buren bij elkaar en zeggen: Deel in onze vreugde, want we hebben de drachme gevonden die we verloren hadden!

Dorst naar emancipatie

Onze cultuur is doordrongen van een grenzeloze dorst naar emancipatie en van een diep gevoelde honger naar bevrijding. Wie de geschiedenis als religieuze mens leest, ontdekt in deze bewegingen de Geest die in de geschiedenis poogt binnen te dringen. Waar hij zijn aanwezigheid doet voelen, dáár groeit de vrijheid (vgl. 2 Kor. 3, 17).

De vrouw en met haar heel het vrouwelijke werden eeuwenlang teruggebracht tot een ondergeschikte rol in het begrijpen van het menszijn en in het organiseren van de samenleving. Omdat het vrouwelijke niet bewust geïntegreerd werd, bleven we allemaal armer.
Vandaag begrijpen we, hoe dringend nodig het is, dat de vrouw zich bevrijdt en dat de vooroordelen weggenomen worden, die het moeilijk maken dat de rijkdommen aan het daglicht treden die alleen de vrouw kan aanbrengen voor het menselijke zoeken.
Daarom bestaat er iets heiligs en messiaans in het bevrijdingsproces van de mensen: er komt voor iedereen meer ruimte vrij om de eigen vruchtbaarheid te laten zien van zijn man-zijn of van haar vrouw-zijn, in grote eerbied en waardering voor de eigenheid van elk van beide geslachten.

Bevrijding betekent niet een proces van historische wraak of van concurrentie van de seksen. Zij betekent het handelen, dat zowel de een als de ander bevrijdt, zodat de mechanismen van overheersing overwonnen worden en zo de wegen vrijkomen die direct van het hart van de vrouw gaan naar het hart van de man en van het hart van de man gaan naar dat van de vrouw. Op deze wijze groeien we allen in de richting van het rijk van een vrijheid die vruchtbaarder zal zijn.

LEONARDO BOFF

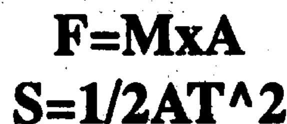
-door ir.Henry Menckeberg-

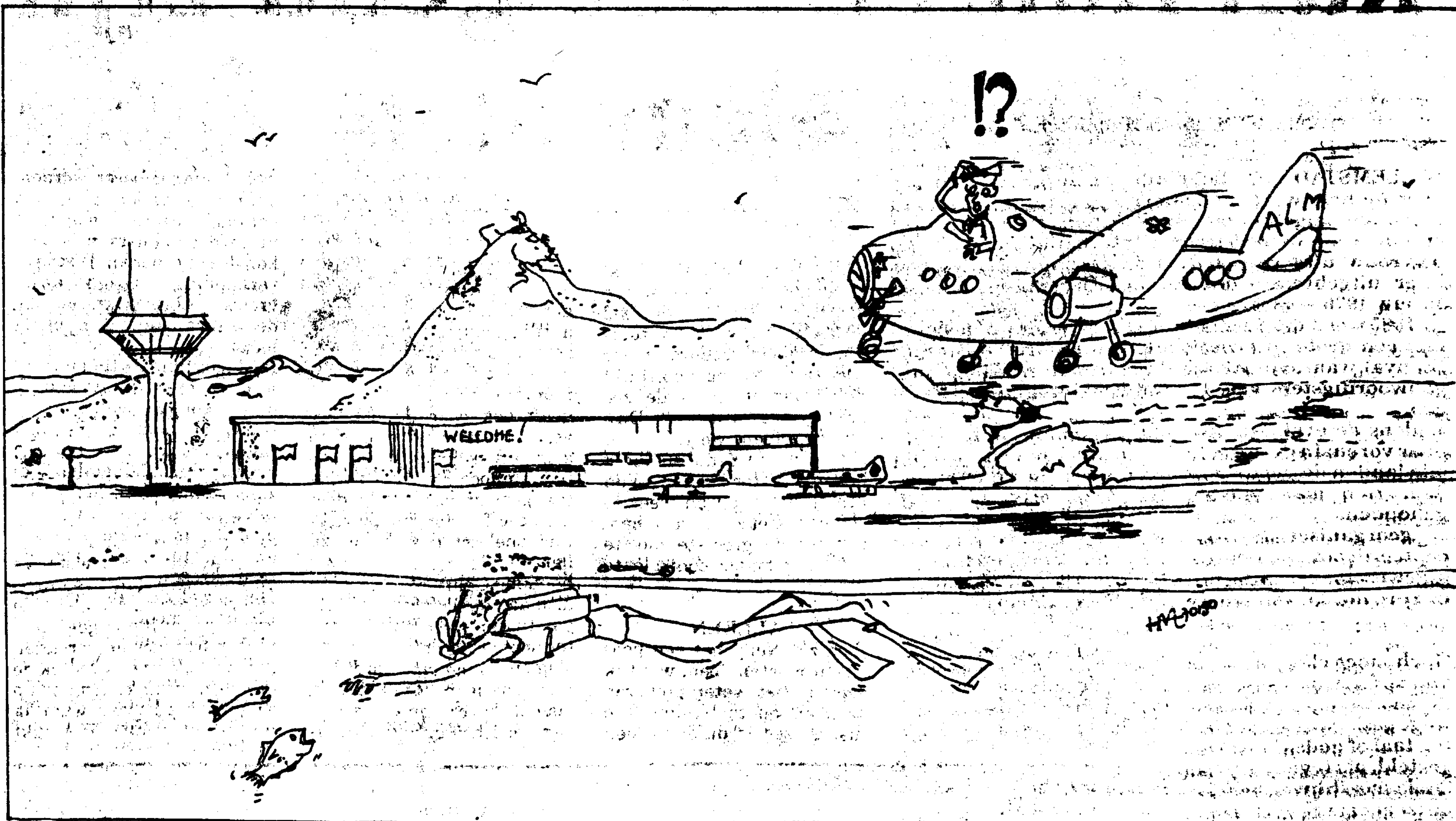
WILLEMSTAD.- Het is nu alweer bijna een maand geleden dat de UNA tien fonkelnieuwe ingenieurs afleverde aan de samenleving. In dit artikel samenvattingen van de rapporten, die deze jongelui maakten voor het behalen van hun BAC graad. We beginnen met de twee afstudeerders, die als 'most outstanding' gezien moeten worden, alhoewel de UNA een dergelijke onderscheiding niet toekent.

De UNA zegt dank aan de ISLA, Landsradiodienst, DOW en alle anderen die eraan hebben meegeholpen dat deze jongelui de eindstreep bereikten.

Over Tele-edukatie, funderingen, digitizers enz

UNA-afgestudeerden spuien hun technische kennis

... en een duiker onder de landingsbaan ...

Laten we beginnen met project VIDA - P.W.WU. Dit is uitgevoerd in het kader van het Tele-edukatieproject van ir. Algra (zie Ñapa 21 oktober 1989). Het Tele-edukatieprojekt heeft dit jaar maar liefst vier afstudeerders afgeleverd. Het ontwerp van deze studie is de 'Video Image Display Adapter'. Dit is een elektronische schakeling, die wordt geplaatst tussen een computer en een t.v. toestel. In het geheugen van de computer is - digitaal - een foto of tekening, een beeld opgeslagen. Dit beeld moet naar het t.v. toestel, maar dat kan niet zonder meer: daarvoor is de video-adapter nodig. Die zorgt ervoor, dat het computerbeeld in een t.v.beeld wordt veranderd. Eén van de eisen aan deze schakeling is, dat hij zeer snel moet kunnen werken, omdat er 'live video' beelden moeten worden weergeven. Om het aantal componenten van de schakeling te verminderen, is van PAL, Programmable Array Logic gebruik gemaakt. Deze componenten zijn op Curaçao voor het eerst in een eigen ontwerp gebruikt. Twee zaken mogen ook opgemerkt worden. De eerste gaat over de persoon van Wu, 'meneer W' zoals hij nu bekend staat. Die toont zich onder andere in de volgende woorden uit het voorwoord van zijn rapport: 'I have coined the acronym 'VIDA' to abbreviate 'Video Image Display Adapter'. 'VIDA' is the spanish word for 'life'. Life is a kind of do-it-yourself project, which is very much like this graduation project. One learns and keeps on [chasing a goal] that is continuously shifting ... in a never ending process.' Een ware filosoof. Het tweede opmerkelijke is: P.W.Wu heeft de eerste 10 gehaald voor een afstudeerwerk in het bestaan van de Technische Faculteit van de UNA. Pui-Wing Wu is in dienst getreden van ELRAD N.V.

FUNDERINGEN

Project plaatfunderingen op Curaçao van D.Suen: Sinds 1970 wordt op Curaçao veel gebouwd met plaatfunderingen. Inplaats van sleuven in de veelal keiharde, rotsachtige grond, wordt een plaat gestort, met erosieranden, die in de bodem steken. Dit levert echter een aantal problemen op: er treden scheuren op. Dit kan voor een deel komen, doordat bij de bouw de werkers - niet met opzet - de bewapening van de plaat omlaag trappen. De plaat kan daardoor minder trekspanning verdragen. Ook kan de grond niet goed zijn voorbewerkt, waardoor het de kans krijgt om meer water op te nemen dan goed is. Daardoor gaat het zwellen, de plaat wordt bol en scheurt. Plaatfunderingen zijn echter goedkoop. Voor het beperken van de bouwkosten is dat prettig. Maar goedkoop moet geen duurkoop worden, zoals het gezegde luidt. Suen heeft naar de beste plaat gezocht voor toepassing in de volkswoningbouw. Daarvoor heeft hij in het veld metingen gedaan om de zogenaamde beddingsconstante te kunnen bepalen, waarmee fundaties kunnen worden uitgerekend. De beddingsconstante is een maat voor de weerstand, die de grond biedt tegen indrukken. De metingen zijn uitgevoerd op Oost-Jongbloed en Schelpwijk. De bepaalde constante heeft Suen in het computerprogramma MSC PAL2 gestopt, met andere gegevens voor een plaat van een FKP woning model 4MW. Daarbij zijn betonkwaliteit, plaatdikte en de beddingsconstante gevarieerd. Enkele conclusies zijn: de plaat van het FKP is stijf genoeg, maar zal op zeer slappe grond niet voldoen; de wapening van de plaat voldoet niet; er is vervolg onderzoek nodig. Dick Suen werkt ondertussen voor Civil Engineering Caribbean N.V.

RIF

Project Rifwater als natuur- en recreatiegebied van E.B.Donata: In deze studie staat het behoud van het Rifwater als een natuur-en recreatiegebied centraal. Het Holiday Beach Hotel ligt vlak bij het Rif en heeft ondervindt overlast van stank en muggen uit het Rif. Vermoedelijk is dit veroorzaakt door maatregelen uit het verleden: het dempen van de toegang tot de St.Annabaai voor het aanleggen van de Pater Eeuwensweg; de lozing van afvalwater van het hotel in het Rifwater. De maatregelen losten verkeers- en afvalwaterproblemen van Otrobanda op, maar hadden andere problemen tot gevolg. Donata heeft drie aspecten van het Rif onderzocht. Omdat de muggen mij persoonlijk mateloos interesseren, elke dag weer opnieuw vele tientallen keren, het stukje over de muggen uit het rapport. Een type mug die kan broeden in mangrove is de Aedes taeniorhynchus. Dit is een kleine zwarte mug, met witte kruisbanden aan de kant van de buik en witte ringen aan kop en poten. Het meest voorkomende kenmerk van deze mug is zijn bekwaamheid om eieren te leggen in moerassige modder. De eieren blijven daar liggen tenzij ze overspoeld worden door een hoog getij. De voortplanting begint nadat de eieren gedroogd zijn in de modder en ze opnieuw komen met water van een lager zoutgehalte dan zeewater (regenwater bijvoorbeeld). Binnen 4 dagen komen ze uit, afhankelijk van hoe lang de eieren in de grond hebben gelegen. Hoeveel muggesteken (muggen bijten niet, Donata!) zijn toelaatbaar in een toeristengebied? Linley en Davies (1971) zeggen 5 per uur maximaal. Kettle en dezelfde Linley misschien zeiden eerder (1969): 3000 per uur aan een been (dus 6000 aan twee benen?). Een oplossing voor het muggenprobleem kan zijn het gebied nat houden, dan kunnen de eieren niet uitkomen. Andere delen van het rapport onderzoeken mogelijkheden voor beheersing van de waterkwaliteit en de groei van de mangrove.

Sporthal Buena Vista: Westgevel

SPORTHAL

Project ontwerpen en berekenen van een sportzaal te Buena Vista van D.A.Hilman: Het rapport is geschreven door Hilman, niet door hem samengesteld, maar dat terzijde. Als sportman heeft Hilman een opdracht van het Bestuurscollege aan D.O.W. voor het ontwerpen van een sportzaal voor de lagere technische school te Buena Vista ter hand willen nemen. De zaal heeft de afmetingen van 16 x 28 meter en als 'ñapa' is er een tribune voor ongeveer 500 toeschouwers bij bedacht, om het ontwerp voldoende gewicht te geven voor een afstudeeropdracht. De situatie te Buena Vista en mogelijke draagstructuren in verschillende materialen en de vormgeving zijn onderzocht. Ten aanzien van de situering van de zaal: deze komt in een stankgebied. Waarom, vraagt Donata, de zaal plaatsen in zo'n gebied, waar de gezondheid van de kinderen gevaar kan lopen? Dat is een kwestie van planning, zegt hij, maar zo zal het wel niet bedoeld zijn. De verontreiniger (Isla) moet minder verontreinigen. Daar is in juni 1988 al een voorzichtig begin mee gemaakt. Ondanks de ongunstige ligging is de bouw van de zaal noodzakelijk. Het ontwerp is zeer systematisch aangepakt. Dit levert reuze interessante figuren op (door de kleuren) , zoals die van het vlekkenplan. Daarin wordt de relatie tussen de verschillende ruimtes aangegeven. Deze exercitie leidt uiteindelijk tot een aantal mogelijke indelingen van de ruimte. Hilman heeft er vier onderzocht. En per computer, zoals dat tegenwoordig hoort, heeft hij naar verdere zaken gekeken als het dak: wordt dit weggeblazen of niet en wanneer dan wel? Hilman werkt voor Grabowski en Poort op St.Maarten.

LUCHTHAVEN SABA

Project infrastructuur voor een nieuwe luchthaven op Saba van D.G. de Haas:
Deze studie is in een uitermate lijvig rapport samengevat. Het Departement van Ontwikkelingssamenwerking is al lang ontevreden over de luchthaven van Saba. Het onderzoek naar een nieuwe luchthaven en een voorontwerp hiervan door Grabowski en Poort bieden uitgangspunten voor deze afstudeerscriptie. Onderzocht zijn: een ontwerp van de nieuwe toegangsweg en een ontwerp van een duiker voor onder de landingsbaan. De keuze van het tracé van de weg geschiedt aan de hand van ontwerpgrootheden, zoals de functie van de weg, de topografie van het gebied en de ontwerpsnelheid. Ik vergis me niet als ik bij dit laatste denk aan de snelheid waarmee maximaal veilig over de weg gereden zal kunnen worden, en niet aan de snelheid waarmee de ontwerper de weg ontwerpt, maar dat terzijde, dus. Het ontwerp wordt interessant wanneer we weten dat er geen literatuur is voor ontwerpen voor topografische omstandigheden als op Saba. De Haas kon dus niet afkijken! Goed zo. De duiker onder de landingsbaan dient om het water, dat door 'Tom's Gut' aan komt stromen, onder de baan door naar zee te [illegible].

DISTILLEREN

The evaluation of the control loops of the crude distilling columns on CD-3 heet het project van L.Girigorie.
Dit het eerste van twee bijna identieke projecten, die bij de Isla raffinaderij zijn uitgevoerd. Het eerste heeft betrekking op de distilleerkolommen van plant no.3. Deze werden met de hand bediend. Daar waren verschillende redenen voor: de instelling van de apparatuur, de kennis van de operators van de controllers en een equipment probleem. Het is niet de bedoeling dat er manuaal geregeld wordt, omdat dat de variantie in het proces beduidend groter maakt. Daardoor kost het proces b.v. meer energie dan noodzakelijk is. Het eerste deel van het rapport beschrijft de werking van de distilleerkolom, de verschillende regelingen, de problemen en mogelijke oorzaken. In het tweede deel ontwikkelt Girigorie de overdrachtsfunctie van het systeem en gaat aan de hand hiervan na hoe de regelaars het beste kunnen worden ingesteld voor automatische regeling. Dit had niet volledig het beoogde resultaat, alhoewel de variantie van de temperatuur is van 4.5 naar 2.8 graden C teruggebracht.

Van R.Leito is het project Evaluation and analysis of the process control loops pre and after crude distilling columns of the CD-3 series. Dit project is gericht op de vraag waarom het niveau in een zogenaamde 'preflash vessel' varieerde, waarom de temperatuurregeling van een brander manuaal bediend moest worden en waar de variaties in het naptha behandelproces vandaan komen. Na een beschrijving van de [illegible] bepaalt ook Leito een regeltechnische model van zijn probleem gebied. Aan de hand van bekende methodieken worden vervolgens instellingen voor de regelaars afgeleid. Het onderzoek geeft een aantal antwoorden op de gesignaleerde problemen. Deze beide Isla projecten werden daar begeleid door ir.A.Tujeehut.

M.A.Quilotte besteedde aandacht aan Carbon Testing. Dit was een project om de beste filters te vinden voor het verwijderen van olie uit stoomcondensaat. De gecondenseerde stoom (= water) kan opnieuw gebruikt worden. Om de olie te verwijderen worden [illegible] filters gebruikt. Quilotte moest onderzoeken welke filters de beste resultaten zouden geven. Hij [illegible] verder de economische [illegible] van het project [illegible]. Er is uiteindelijk een filter onderzocht omdat het niet mogelijk bleek andere te bemachtigen. Dit project is bij de Isla geïnitieerd door de heer R.A.Berry.

VIDEO

G.Fecunda legde zich toe op een Video Digitizer. Dit is het tweede van de vier afstudeerprojecten, die een 'spin off' zijn van het promotiewerk van ir.Algra aan de UNA. De video digitizer van Fecunda is een van de twee prototypes van deze component. In het Tele-educatie systeem zoals door Algra voorgesteld, wordt behalve een beeld van het schoolbord b.v. ook een klein beeldje van de docent heen en een beeldje van de toehoorders terug gezonden. Om dit beeldje uit te kunnen zenden langs bestaande kanalen, moet het niet teveel informatie bevatten, [illegible] wordt de bandbreedte kleiner, begrijpen de technici. Om de niet direct nodige informatie uit het beeld te kunnen halen, moet het voor bewerking naar de computer. Het beeld is een analoog signaal, de computer [illegible] raat [illegible] omzetting van analoog naar digitaal zorgt, en daar heeft Fecunda aan gewerkt. Günther Fecunda werkt voor Indel N.V.

[illegible] tizers for digital image processing. Dit project is het vierde uit de Tele-educatie serie. De digitizer is een van de twee prototypen van deze schakeling. Voor de beschrijving zie boven.

POMPEN

Van de hand van A.F.Bernadina is de studie Equipment Leadflow capability. Dit is een elektrotechnische studie bij de Isla uitgevoerd. Bernadina had tot taak na te gaan hoe de voeding van een serie pompen anders verdeeld zou kunnen worden dan nu het geval is, en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn voor de hele operatie. Bij die gevolgen is gekeken naar het kortsluitgedrag, wat er gebeurt als een bepaalde transformator, die een deel van de last aanvoert, uit bedrijf zou gaan en hoe met welke maatregelen die gevolgen opgevangen moeten worden. Dit project is bij de Isla begeleid door de heren [illegible] Zimmerman en Ronald [illegible]. Bernadina zet zijn studie aan de T.U.Delft voort. Tenslotte kan genoemd worden de studie Tele-educatieverbinding tussen de universiteit van de Nederlandse Antillen en de Universiteit van Aruba, geschreven door L.B.Miguel. Dit is in dit stuk het derde werk uit de Tele-educatie serie van de UNA. Miguel heeft onderzocht hoe het [illegible] project er in een praktijk geval uit zou kunnen zien. Aan de ene kant [illegible]: hij heeft een mogelijke telecomverbinding tussen Aruba en de UNA onderzocht. Aan de andere kant [illegible] wat kost de [illegible] ratuur. Conclusie: de bestaande microwave link tussen Aruba en Curaçao maakt het implementeren van het tele-educatie netwerk tussen de twee universiteiten [illegible] baar. Miguel [illegible] getreden van SETEL N.V.

-door Wim van Dijk-

WILLEMSTAD - Stuurloos dobbert het zeiljachtje Asfaloth op de Atlantische Oceaan, nadat de beide roerscharnieren het begeven hebben. Hoe de twee aan boord zich uit deze afschuwelijke impasse redden kunt U lezen in dit tweede deel van 'Avontuur Amazonia'.Het had erger gekund.

Hoewel we het wel proberen komt er van slapen niet veel die nacht. Ik lig maar te piekeren hoe we Asfaloth weer bestuurbaar kunnen krijgen en wat er zoal aan boord is om dit te realiseren. Nelly, die is uitgegroeid tot een echte steward, spookt de voedselvoorraad door het hoofd. Zijn we zuinig genoeg geweest met water die eerste dagen van de oversteek? Hoe lang duurt het, alleen op de stroom, ergens te komen en waar? 0,7 knoop stroom is zowat 17 mijl per dag. Laat eens zien, dat is meer dan 60 dagen. Ik schat dat er nog tegen de 300 liter drinkwater in de beide tanks zal zitten, zeg vijf liter per dag en voor maanden voedsel, dat moet te doen zijn. Het stelt haar kennelijk op haar gemak en tegen de dageraad geeft een onrustig gesnurk aan dat ze toch even onder zeil is. Dageraad, daar kijk ik echt naar uit.

Met de "Asfaloth" op weg naar de Amazone

Reparatie op volle zee: strijd tegen elementen

...Als de zee nu maar kalm bleef...

Er heeft zich een plan gevormd in mijn hoofd maar er is licht nodig om hier wat mee te kunnen doen. Ook de oorzaak van de ramp, hoewel deze er nu niets meer toe doet, is tot me door gedrongen. Net als toen, bij Torres Strait, is de verlijming van de beide polyester schalen die samen het roerblad vormen, aan de kant van de spiegel losgeraakt, eveneens als toen heb ik dat, zonder er al te veel problemen in te zien, vroegtijdig geconstateerd. Bij de voorbereiding van deze reis heb ik aan het opnieuw verlijmen dan ook op geen stukken na de aandacht besteed die nodig was. Ik dacht alles op te lossen met nieuwe, veel zwaardere scharnieren. Hoe mis ik het had is nu wel gebleken. Zo'n opengebarsten lijmnaad laat een groot deel van de vormstijfheid van het roer verloren gaan, het roer buigt meer door, kwispelt als het ware als de staart van een hond in het water. Het buigen maakt dat met name het onderste scharnier wil kantelen. Onmogelijk met een zo goed passend oog op de vingerling. Gevolg, de zaak wil buigen. Ineens maakt het dan niets meer uit hoe dik en goed gelast het roestvrijstalen roerbeslag ook is. Ik denk hierbij aan de kracht op de helmstok als bij een beetje bootsnelheid het roer dwars staat, de formule: moment = kracht x arm, hetgeen al die Ariesen, Naviks en andere pendulumwindvaanbesturingen die enorme stuurkracht geeft en ik ben er. Maar ook zonder dat, toen ik gisteren in het water lag om het roerblad op z'n plaats te binden, heb ik er het een en ander van kunnen voelen. Kortom, de zaak wil niet alleen buigen, maar doet dit ook en over buigbelasting op roestvrijstaal heb ik het net al gehad. Als nu eens de pennen niet zo strak in de gaten hadden gepast, maar een lekker stuk speling hadden gehad. Of als het geen staal op staal, maar een rubber of nylon lager was geweest dat wat had kunnen meegeven. Waar lig ik nu weer aan te denken, mijn moeder zei het vroeger al 'als hadden komt is hebben te laat.' Inderdaad hier schieten we niets mee op, dat wil zeggen nu niet. De hele boel zal toch weer eens opnieuw opgebouwd moeten worden. Een hels karwei.

NIET AFGELEID

In het oosten begint de lucht wat bleek licht te worden en ik zit buiten al vol ongeduld te wachten. Mijn aandacht wordt zelfs niet afgeleid door zo'n kleurrijke terugkeer van de zon die je zo vaak geboeid naar het oosten doet staren hier op de oceaan. Het is veel te bewolkt. Zodra het licht genoeg is onderzoek ik de opengebarste naad in het roerblad. Niet dat ik de illusie heb er onder deze omstandigheden in te slagen de lijmnaad afdoende te kunnen repareren, maar ik probeer er toch wat aan te doen. Met een kwastje en wat tinner ontvet ik de lijmvlakken en prop er vervolgens polyesterplamuur in. Dan eerst maar koffie want de zaak moet uitharden. Ik was zo druk bezig dat ik niet eens merkte dat Nelly er ook al uit was en koffie had gezet. Ik vertel haar wat ik wil proberen en tijdens deze uitleg begin ik er zelfs sterker in te geloven. Alles zal af hangen van het creeëren van een tweede vingerling op de plaats van die afgebroken pen van vannacht. Gelukkig zat deze aan het roer en het oog aan de spiegel, in tegenstelling tot de onderste. Als ik nu tussen de ouwe troep dat stuk M16 draadeind en twee moeren kan vinden dan lukt het wel. Waarempel het is er nog en met aan elke kant van het oog een moer, steekt het stuk draadeind nog zo'n vijf centimeter boven het oog uit, voldoende in elk geval om er een paar slagen touw omheen te binden. Opnieuw moet ik aan m'n moeder denken en ik hoor haar weer zeggen, ' wie wat bewaart, heeft nog wel 's wat '. Wat een waarheid schuilt er toch in die oude gezegdes. We hebben weer twee vingerlingen. Ik snij een paar stukken van de kevlar spieschoot af die, nadat we de spie verspeelden voor de Kaap Verdische eilanden, toch nergens meer toe dient. Dan trek ik een wetsuit aan. Ik heb geen idee hoelang ik ditmaal in het water zal moeten liggen en die kou van gisteren, daar moet ik niet aan denken.

Nelly heeft de duikbril al klaargelegd, maar eerst nog een bak koffie. Het lijkt wel of ik loop uit te stellen, natuurlijk het moet gebeuren maar wat zie ik er tegenop. Lijkt het maar zo of is de zee rustiger geworden? Dan maar meteen, we tillen het roer over de rand en laten het in 't water zakken. Wild begint het heen en weer te slaan en met z'n tweeën hebben we de grootste moeite het ding onder controle te houden.

ALLEEN

Toch zal Nelly het een poos alleen moeten doen, want ik moet in het water proberen de zaak op te binden. Die rustige zee is duidelijk een voorbeeld van de wens die de vader is van de gedachte. Wat gaat het roer tekeer, nu het vrij hangt en alleen aan de helmstok wordt vastgehouden. De zaak zal pas tot rust komen als het roer is opgebonden, dus ik ga te water. De lus, die ik in de lijn geknoopt heb, om de onderste vingerling slaan, levert geen problemen op. Maar dan komt het, om daarna het touw voor een eerste slag om het roer en achter de vingerling om te krijgen, dat is de truc. Niet alleen schiet bij de eerste pogingen telkens als ik er bijna ben de lus weer van de pen, maar vooral het gevaar met mijn handen bekneld te raken maakt dat ik omslachtig te werk moet gaan. En dan moet je je nog vast houden. Het frame dat achter op *Asfaloth* gebout zit, waarmee de windvaan tot achter haar aangehangen roer is gebracht is wat dat betreft een uitkomst. Hoewel ook een heel karwei is omdat de golven me er keer op keer onvriendelijk mee in aanraking laten komen en ik aardig gebutst wordt. Ik ben echter zo toegespitst op m'n werk dat ik hiervan op dat moment niets merk. Dit geldt ook voor de nog erg verse brandwond aan mijn arm. En ik krijg haast, een blik omhoog naar het verbeten gezicht van Nelly doet me beseffen dat, als de zaak niet snel tot rust komt, zij het niet langer zal kunnen houden. Gelukkig, of ik nu ditmaal sneller was of het gat tussen twee golven groter doet er niet toe, de eerste slag zit en meteen wordt het roer rustiger. Denkbeeldig hoor ik boven me een zucht van verlichting. Snel aanhalen en een tweede slag. Me met mijn voeten tegen de spiegel afzettend breng ik de twee slagen op spanning en knoop de lijn om de vingerling. Twee slagen is niet genoeg, maar houden het wel even en het is tijd Nelly te hulp te komen. Terug in de kuip neem ik het even van haar over zodat ze wat op verhaal kan komen. Die twee slagen touw onderaan maken echter dat het roer nu al veel beter is te houden en al snel neemt Nelly het weer over en begin ik aan het vastsjorren van de bovenkant. Hier kan ik vanuit de kuip goed bij, dit maakt dat er al snel vier slagen zijn aangebracht, gespannen en geknoopt. We zijn door het ergste zeer heen, maar ik krijg slechts even adempauze. Onderaan begint de zaak zich al weer los te werken en ook daar moet het goed voor elkaar zijn. Opnieuw lig ik te water en terwijl Nelly het roer wat tilt door het einde van de helmstok omlaag te drukken, waarbij de kuiprand als kantelpunt en de helmstok als hefboom dienst doet, heb ik de knopen al weer los.

VERSLETEN

Opnieuw span ik de twee slagen, breng nog vier nieuwe aan, en knoop het geheel nu beter als daarnet. Het is totaal niet tot me doorgedrongen dat er vanaf de eerste keer dat ik het water in ging al meer dan twee uren zijn verstreken. En pas nu de ergste spanning is geweken, voel ik hoe moe en versleten ik ben. Ook nu pas voel ik de pijn in mijn linkerarm en op de talloze plaatsen waar ik mij gestoten heb. Het lukt me zelfs niet zonder Nelly's hulp terug aan boord te klimmen. Verwonderd zit ik te bedenken welk een overdosis kracht een mens in zich heeft als iets echt moet en wat een dweil er overblijft als het gedaan is. Ook heb ik net als gisteren weer de bibbers, maar ditmaal niet van de kou. Nelly zit tegenover me wat bedroefd voor zich uit te kijken. Waarom dat nou weer? Het is toch gelukt. Dan dringt tot me door dat ik al die tijd, vanaf het moment dat we samen het roer in 't water tilden, alleen maar tegen haar heb geschreewd en gesnauwd. Niet uit kwaadheid maar uit ommacht. Door het naar de grenzen van mijn mogelijkheden gedreven worden. Terwijl ook zij alles deed wat ze kon en meer zelfs zonder dat er een klacht over haar lippen kwam. Op dit punt is ze me ver de baas. Ik krabbel overeind en geef haar een dikke zoen in de hoop dat ze me begrijpt. Dat doet ze, ze lacht alweer en zegt 'gefeliciteerd jochie'. Dat is nu precies de reden waarom ik haar zo'n te gekke maat vind.De finishing touch...

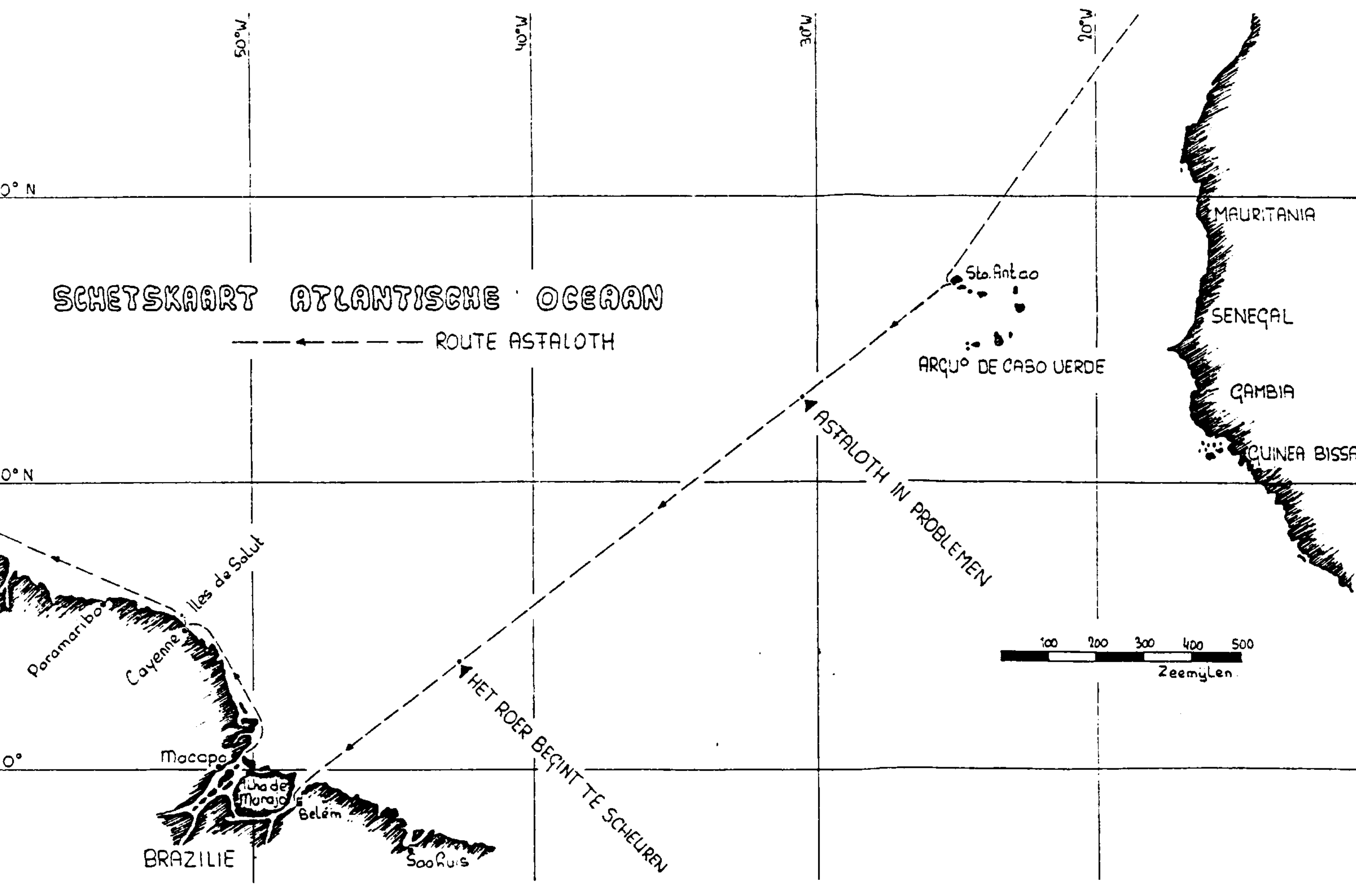
Toch zijn we er nog niet, het roer zakt gevaarlijk onderuit waarop wat bedacht moet worden omdat het anders wel eens uit de stroppen zou kunnen glippen. Ook wil ik nog een borglijn en een derde strop waarvoor dan wel geen vingerling meer beschikbaar is, maar er zal wel wat te doen zijn met het frame van de stuurvaan. Het eerste half uur echter gebeurt er niets omdat we, voor we wat op krachten zijn gekomen, toch tot niets in staat zijn. Dan gaat het wel weer en begin ik aan de derde strop. Ook deze kan vanuit de kuip worden aangebracht. Ik maak hiervoor een mastworp om het roerblad waarbij het touw aan beide zijden ca. 30 cm. uitsteekt. In de beide uiteinden maak ik een lus, waarin ik met binddraad twee kousjes aanbreng. Aan de onderste buizen van het stuurvaanframe, aan weerzijde van het roer, knoop ik nu een stuk 3 mm. lijn, haal dit beurtelings door het kousje en weer om de buis, een oude maar zeer vertrouwde manier om iets op te spannen. Wat nu ontstaan is, is een naar twee kanten nastel en spanbare strop. Nu is het robleem van het onderuit zakken aan de beurt. Als ik nu eens een lijn door het achterste gat van het, nu gedemonteerde, onderste roerscharnier steek en deze vastmaak aan de bovenste vingerling, ben ik er. Voor de derde keer ga ik te water en Nelly reikt me het stuk op maat gemaakte lijn aan. Als een aap hang ik met mijn benen om het roer geslagen. Waar zit dat dekselse gat nou. Glurend door de duikbril ontdek ik dat, hoewel ik de onderste strop toch ruim onder de gaten had aangebracht, deze er nu al bovenop zit.

Het probleem is dus erger als ik dacht. Dit wordt mede veroorzaakt doordat het roerblad zich naar boven verjongt. Naar boven kijkend zie ik dat het roer nu hangt op het RVS roerbeslag waarmee de helmstok aan het roerblad is bevestigd en al lelijk schraapt over de kuiprand. Dan maar anders. Nel reikt mij een schroevendraaier aan. Ik pruts net zo lang tot ik hem achter de touwen om in het gat heb en wring er het touw weer mee op z'n plaats. Dan steek ik hem er helemaal doorheen. Dit zal de strop wel verhinderen weer omhoog te kruipen en ik heb meteen wat om de, laten we hem maar roerbladophouder noemen, aan vast te maken. Ik haal het stuk touw, dat ik zo lang in mijn broek had gestopt, weer voor de dag, knoop het ene einde om de steel van de schroevendraaier en geef Nelly het andere eind aan.

Een schroevedraaier moest redding brengen

Dan klim ik weer aan boord. In dat andere eind wordt met binddraad ook een kousje aangebracht. Evenals de derde strop is de roerbladophouder nu ook nastel en spanbaar, nadat door het kousje en om het heft van de schroevendraaier een aantal malen 3 mm. lijn is gelust. De ophouder doet zelfs meer. Doordat hij vanaf de schroevendraaier steel, aan de ene kant van het roer, bij de vingerling over de bovenste strop aan het schroevendraaier heft aan de andere kant van het roer is gespannen, verhindert hij deze strop ook omhoog te kruipen. Twee vliegen in een klap dus. De zaak loopt nu ook vrij van de kuiprand en hoeft. mocht het roer weer zakken, alleen te worden nagespannen. Nu de borglijnen nog. Ik draai van twee van de vier bouten waarmee de helmstok is bevestigd de dopmoeren af, steek een van de bouten andersom in het gat en draai dan op beiden een oogmoer. Vanaf de ogen die nu aan weerskanten van het roer zitten, worden opnieuw met 3 mm. lijn twee van die klassieke spanners gemaakt. Ditmaal om de bovenste buizen van het stuurvaanframe. De pendulum hebben wij, om verdere beschadiging te voorkomen, veilig aan de railing gebonden. De klus is geklaard en nu volgt een spannend moment. Zal de noodreparatie het houden? (Wordt vervolgd)

"Wat een dweil is een mens na overmatige inspanning"

Fanatieke voetbalsupporters hebben in de jaren tachtig voor drama's gezorgd in Europese stadions. Hier een beeld van de chaos die er heerste in Sheffield toen een op hol geslagen menigte tientallen supporters dooddrukte tegen de metalen tribune-afrastering.

Beschikbare miljoenen leiden tot excessen

Het doel heiligt alle middelen in moderne sport

-door Leon Krijnen-

NIJMEGEN.- De sportjaren tachtig. Een decennium waarin vele sportieve hoogtepunten plaatsvonden, maar desondanks een decennium dat vooral herinnerd zal worden door dopingschandalen en voetbalvandalisme.
De wielrenners Pedro Delgado en Theunisse, de voor Canada uitkomende Jamaicaan Ben Johnson, de doden van het Heizel-stadion en Hillsborough in Sheffield, de slachtoffers van de stadionbrand in het Engelse Bradford, het zijn namen en plaatsen die onvermijdelijk op blijven duiken als er over sport in de jaren tachtig gepraat wordt.
In de afgelopen tien jaar is de scheiding tussen amateurisme en professionalisme in vrijwel alle sporten definitief doorgevoerd. In 1980 waren het in Europa alleen nog maar de voetballers en enkele tennissers die een bovenmodaal salaris bij elkaar wisten te schoppen en te slaan. Tien jaar later wordt er aan de top van bijna iedere sport grof geld verdiend. Toegegeven, wie als getalenteerd korfballer of kaatser door het leven gaat, heeft de pech dat er in die sporten vooralsnog geen droog brood te verdienen valt.

Maar dat was tien jaar geleden ook nog zo met 'snooker', met driebanden, darts, bowling en zelfs volleybal en basketbal in Europa. En zelfs met wielrennen, waar alleen de echte toppers erin slaagden om een oudedagsvoorziening op te bouwen.
Tien jaar later kunnen volleyballers in Italië tonnen verdienen, ondertekenen wielrenners miljoenencontracten, spelen driebanders in een wereldcircuit om een goedgevulde prijzenpot, worden er in de atletiek vette startgelden betaald en verdienen zelfs de kampioenen met pijltjes gooien en bowlingballen rollen een meer dan dikbelegde boterham.
De tendens van meer en meer heeft zich ook doorgezet bij die sporters die aan het begin van de jaren tachtig al veel geld verdienden. De voetballers, golfers, tennissers, de 'piloten' van de Formule-I raceautos, de Amerikaanse profs in baseball- waar de topsterren nu al ruim drie miljoen dollar per seizoen opstrijken-, basketbal en football, hebben hun marktwaarde in de jaren tachtig zowat zien vertienvoudigen.

HOOGOVEN

Topsport lijkt een hoogoven: hoe meer erts en zuurstof erin gestopt wordt, hoe harder het gaat branden en hoe meer ijzer het oplevert. Want al dat geld dat erin gepompt wordt, moet er toch op de een of andere manier weer uitkomen.
Hoe kan dat dan? Het Europese deel van het antwoord ligt in het gegeven dat de oude wereld pas in de jaren tachtig kennis heeft gemaakt met het fenomeen 'de kabel' en de daarop verschijnende televisiestations. Over het nut daarvan kan lang gediscussieerd worden. Feit is dat sport een ideaal programma is voor de exploitant van een televisiezender. Sport biedt in vergelijking met cultuur, nieuws en andere soorten amusement, ongekende mogelijkheden vor een programmamaker. Ieder sportevenement kan ongebreideld aangekleed worden met reclame, terwijl de productiekosten laag zijn. Het evenement is er al, er hoeft alleen maar een cameraploeg op te draven. En er hoeven geen acteurs en het hele circus daaromheen betaald te worden.

SPONSORS

Sport trekt kijkers, kijkers trekken sponsors, sponsors brengen geld in, er komen betere sporters, er komen meer kijkers, er komen nog meer sponsors. De caroussel is rond, blijft maar groeien en het eind lijkt nog heel lang zoek.
Tien jaar geleden was er in Nederland op zondagavond Studio Sport, verzorgden de andere omroepen wat verdwaalde sportflitsen, werd er in de zomer naar Wimbledon en de Tour de France gekeken en was er in de winter het schaatsen. Vandaag de dag kan er ieder uur van de dag sport bekeken worden, waarbij de bewegende beelden het af en toe moeten afleggen tegen de alles overheersende reclame.

Sport op televisie is inzet van een rat-race geworden en het geld stroomt met bakken binnen.

DOPING

De sporters spinnen er garen bij. De 'profwielrenners' lieten zich vroeger met een regelrechte fooi afschepen, terwijl de organisatoren dik verdienden. Maar die tijden zijn allang voorbij. Bij vrijwel iedere beroepssport worden de acteurs tegenwoordig indirect betaald uit televisierechten en sponsorpotten.

Waar zoveel geld omgaat is het onafwendbaar dat naar allerlei middelen wordt gegrepen om mee te kunnen gaan in de 'rat race'.
Doping is een van die middelen. Voorbeelden te over in de jaren tachtig, maar eigenlijk ook weer niets nieuws. Al in 1896 viel tijdens de wielerwedstrijd Parijs-Bordeaux de Engelse wielrenner Linton dood van zijn fiets omdat hij teveel stimulerende middelen had gebruikt. En bij de eerste wielerzesdaagse in New York in 1879 namen de renners cocaïne en heroïne tot zich. Dat gebeurde openlijk, er waren nog geen geboden of controles. Doping wordt eigenlijk pas de laatste dertig jaren bestreden. De eerste deugdelijke controles vonden echter pas plaats tijdens de Olympische Spelen van 1972 in München.

NIEUWE STOFFEN

Eigenlijk vormt het fenomeen doping een aardige sport op zich. Voortdurend worden er nieuwe stoffen ontdekt, waarvan sommigen weer op de verboden lijst terecht komen, waarna al dan niet scrupuleuze wetenschappers weer nieuwe, nog moeilijker op te sporen, synthetische drugs proberen te ontwerpen, of met bestaande stoffen op de proppen komen.
Volgens een voorzichtige schatting worden er per jaar zo'n 70 duizend nieuwe synthetische drugs 'ontworpen'. Sommigen daarvan zullen geschikt zijn als sportdoping, anderen, zoals 'ice' zullen in de jaren negentig weer heel wat levens verwoesten. Aan de andere kant lopen de detectiemethoden in de pas met de nieuwste technologische ontwikkelingen.
De hoeveelheden die nodig zijn om aan te tonen dat een sporter 'gepakt' heeft, worden steeds minimaler. Maar daar staat weer tegenover dat er middelen worden ontworpen, die (nog) niet strafbaar zijn, maar die het gebruik van andere, wel strafbare middelen maskeren. Dat was het geval bij de affaire Delgado, die in de Tour de France van 1988 werd betrapt op het gebruik van probenicide.
Spul waarvan bekend is dat het het gebruik van anabole steroïden maskeert, maar dat nog niet op de lijst van verboden middelen stond. Inmiddels wel, maar de winnaar van de Tour de France, al dan niet gedrogeerd, was op dat moment al vrijuit gegaan.
Ondertussen heeft sindsdien gemiddeld iedere dag in de kranten minstens een verhaal, bericht of commentaar gestaan met doping als onderwerp. Met enorme pieken in de hoogtijdagen van de heren Johnson en Delgado en later met de geruchtmakende publicatie in een Duits weekblad over vermeend dopinggebruik door het Amerikaanse sprintfenomeen Carl Lewis en zijn snelle en charmante vrouwelijke collega Florence Griffith.
De twee Amerikaanse vedettes van de atletiekbaan hebben inmiddels in alle talen ontkend ooit doping te hebben aangeraakt en eisen miljoenen schadevergoeding van het Duitse blad.
Wat in de jaren tachtig wel is veranderd is de houding van het publiek ten opzichte van dopinggebruik. 'Nou en?', leek een gangbare reactie te worden na de affaire Ben Johnson, terwijl de Nederlandse wielrenner Theunisse bij zijn terugkeer uit de Tour zelfs als held bejubeld werd. Waarbij aangetekend moet worden dat heel Nederland in zijn onschuld was blijven geloven. 'Ze gebruiken toch allemaal....', en 'op bruin brood kun je de Tour niet uitrijden....' lijken ook gemeengoed geworden te zijn.

KERNWAPENRACE

De Amerikaanse kogelstoter Dave Laut wond er bij de Olympische Spelen van 1984 in Los Angeles al geen doekjes om:'Doping is net een kernwapenwedloop.Niemand wenst er als eerste mee op te houden...'
Dat was overigens voor dat ene Gorbachov in de Sovjet Unie aan de macht kwam, maar de dopingwedloop gaat voorlopig vrolijk door waar de wapenwedloop inmiddels aan de finish beland schijnt te zijn.
Ook al hebben negentig landen zeer recent in Rome het anti-doping akkoord, dat na Seoul werd gesloten door de Verenigde Staten en de Sovjet Unie mede ondertekend. Volgens Prince Alexandre de Merode, de voorzitter van de medische commissie van het International Olympisch Comite (IOC), een keerpunt in de strijd tegen de verboden medicamenteuze prestatiebevordering. Het zal wel, maar intussen is het wachten op de eerste mooie dopingrel van de jaren negentig....

VOETBALVANDALISME

Als geen andere sport heeft voetbal in de jaren tachtig met hoogte- en dieptepunten te maken gehad. Dieptepunten waren ontegenzeggelijk het drama van De Heizel in Brussel in 1985 toen Britse en Italiaanse supporters elkaar met ijzeren staven doodsloegen in de tribunes, de doden van Hillsborough in 1988 en de doden van Bradford in 1986, gevolg van een brand. Doden bleven in Nederland uit, maar het heeft af en toe iet veel gescheeld. Ze hadden net zo goed wel kunnen vallen als gevolg van de talloze escalaties tussen horden uitzinnige supporters binnen en buiten de stadions of als gevolg van de vele zelfgemaakte fragmentatiebommen die in het veld of op de volgepakte tribunes de afgelopen jaren werden gegooid.
De Amsterdamse club Ajax werd er rechtstreeks de dupe van toen tijdens een Europacup-wedstrijd de Oostenrijkse doelman in het Ajax-stadion werd gewond door een ijzeren staaf gegooid door een Ajax-supporter. Dit had tot gevolg dat Ajax in de komende seizoenen is uitgesloten van Europees voetbal.
Hoogtepunt voor het Nederlandse voetbal was ongetwijfeld het behalen van het Europese voetbalkampioenschap tijdens die vrolijke massahysterie van de zomer van 1988. Van Basten, Gullit en Rijkaard waren de helden. Nederland vierde feest, evenals in 1980 toen Joop Zoetemelk de Tour de France won, en half Nederland daarna probeerde 'Jopie' in levende lijve te zien en aan te raken tijdens de kermiskoersen.
Denkende aan Gullit en Rijkaard, maar ook aan de ongelukkigen van Kleurrijk Oranje die bij de vliegramp in Suriname het leven lieten: onverbloemde uitingen van racisme zijn gemeengoed geworden op sommige velden van het betaald voetbal in de Nederlandse steden. Niet nieuw, maar wel massaler dan vroeger toen er minder donkergekleurde spelers waren.
Gullit en Rijkaard zijn de helden van de natie, maar ook zij hebben te maken gehad met rabiate uitlatingen van racisme, een coach (Thijs Libregts) 20die zich hevig verslikte, het gejoel dat nog altijd het en der opstijgt als een donkere speler aan de bal is, de bananen die op het veld geworpen worden. Waarom worden die dingen eigenlijk niet, net als de slag- en steekwapens, bij de entree in beslag genomen?

BEN JOHNSON eerst gevierd als de snelste man op aarde, daarna verguisd toen bekend werd dat hij doping had gebruikt. Maar hoeveel sporters bezondigen zich niet aan dit euvel, op hun weg naar de top ?

NIETS NIEUWS

Zoals gezegd, ook dat is helaas niets nieuws. Toen Brazilië in 1950 in Rio de Janeiro in de finale van het wereldkampioenschap van Uruguay verloor, brak er een massahysterie los. De zondebokken waren gauw gevonden, want er speelden maar drie negers in het toenmalige Braziliaanse elftal (Barbosa, Juvenal en Bigode), en die acteerden toevallig alle drie in de verdedigingslinie.
Pas acht jaar latern, toen een andere neger, Pele, Brazilië de wereldtitel bezorgde en tot 'voetbalkoning' werd verheven door zijn briljante speelwijze, verstomde het stompzinnige kabaal over de 'verkeerde' raciale samenstelling van het Braziliaanse nationale elftal.

TERUGVAL

Zolang Ruud Gullit - als diens kapotte knie tenminste ooit herstelt- en Rijkaard voor AC Milaan blijven winnen wat er te winnen valt, zit het wel snor daar in Italië. Maar als de onvermijdelijke terugval, die onlosmakelijk verbonden is met sport zich aandient, zouden er ook in Milaans wel eens de nodige onsmakelijke taferelen kunnen losbarsten. De Italianen hebben dienaangaand niet alleen een oeroude traditie ten aanzien van hun eigen landgenoten in het diepe zuiden hoog te houden. De laatste jaren worden ook de vele uit Afrika afkomstige straathandelaren door zowel publiek als autoriteiten openlijk als vee behandeld.
Als gevolg van de enorme bedragen die er aan de top omgaan, dreigt er een soort nieuwe elite te ontstaan, iets wat in sommige sporten al gemeengoed is. Super-Seles bij tennis en golf, super-zus en super-zo bij andere sporten, de beste voetbalclubs die alleen nog maar aan een Europese competitie zouden willen deelnemen.
Daardoor wordt de top smaller en nog meer onbereikbaar, en zal er nog vaker naar allerlei al dan niet oirbare middelen gegrepen worden om de top te bereiken. En om daar vervolgens zo lang mogelijk te blijven. Of dat nou via gebruik van'doping, omkoping of zware overtredingen gebeurt.
De prestatiebehoeften zullen steeds meer het speelse uit de sport halen. Sportief, speels en gezellig zijn de sportjaren tachtig nu niet bepaald geweest. Gevreesd moet worden dat de jaren '90 wat dat betreft niet veel verbetering zullen brengen. 'Altius, citius, fortius' (hoger, sneller, sterker), het Olympisch motto zal ook in het komende decennium het doel zijn dat alle middelen heiligt. Net als tussen 1980 en 1990.

Hof-president Rutgert Wijnholt:

"Een leek moet kunnen begrijpen wat ik doe"

= door Hans Verhagen =

ZIJN RUIME werkkamer op de achtste etage van het Haagse paleis van justitie heeft een prachtig uitzicht op de stad. De belangrijke ministeries van Binnenlandse en Buitenlandse Zaken en justitie liggen op oogafstand.
Een prent van het inmiddels gesloopte pand van de Hoge Raad der Nederlanden aan het Plein siert de met eikehout afgewerkte wand.
Na negen jaar president van de Haagse rechtbank te zijn geweest, kreeg mr. dr. Meindert Rutgert Wijnholt (60) het voor hem fantastische aanbod nog drie jaar president van het Hof van de Nederlandse Antillen en Aruba te worden. Eind deze maand vertrekt Wijnholt met vrouw en zijn geliefde vleugel per schip naar de West, om ruim drie weken later de mooist denkbare manier van aankomen in Willemstad mee te maken.
Hij verheugt zich zeer op de hernieuwde kennismaking met de Antillen, waar hij al in de jaren zestig als rechter lid was van het Hof van Justitie.

... Mr. dr. M.R. Wijnholt: 'Je moet je als rechter realiseren dat je enorme macht hebt, die nu eenmaal verantwoordelijkheden met zich meebrengt'.

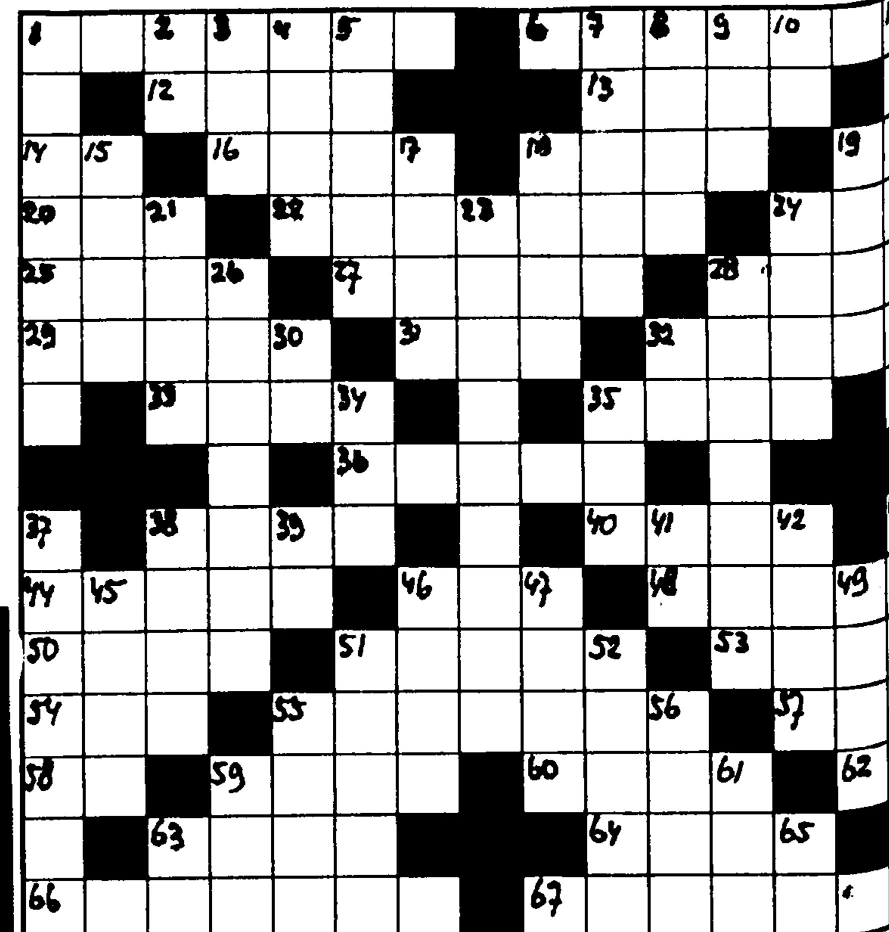
Mr. Wijnholt - hij draagt deze dag de das van de Haagse Jonge Balie - heeft een glanzende carrière achter de rug. Geboren en getogen in Assen, waar hij de lagere school en het gymnasium bezocht. Vader was onderwijzer op een ulo. Studeerde rechten in Groningen. Vond tussen de bedrijven door nog tijd de colleges van de studies sociologie, psychologie en geschiedenis te volgen. Had zelfs bijna zijn kandidaats sociologie gehaald, maar koos op dat moment voor het studentenleven.
'Mijn hoogleraar zei: ga jij nou maar snel de senaat van het corps in, want dat is toch ook een sociologisch belangrijke ervaring. Dat corps was fantastisch, ik heb ik m'n leven niet meer zoveel gelachen. Daar heb ik me altijd als links gemanifesteerd.
Dat gaf natuurlijk wel enige problemen, maar dat was nou juist zo lollig. Ik stond nog eens op een foto met een jongen Knol bij de eerste steen-legging van het sociëteitsgebouw aan de Grote Markt. Toen zeiden ze: 'daar staan de twee roodste heren van het corps'.
Na zijn studie was hij anderhalf jaar advocaat in Groningen. Maar, omdat de jeugdige ambitieuze meester in de rechten een burgemeestersambt voor de toekomst zeker niet wilde uitsluiten, leek het hem een goed idee te solliciteren op een baan bij het kabinet van de burgemeester van Den Haag.
Daar maakte hij in 1957 van zeer nabij de val van burgemeester mr. F.M.A. Schokking mee. Schokking had tijdens de Tweede Wereldoorlog verzuimd om als burgemeester van Hazerswoude een ondergedoken joods gezin te waarschuwen voor een razzia door de nazi's. Het gezin werd opgepakt en overleefde het concentratiekamp niet.
'Die affaire maakte op mij als net afgestudeerde een beetje ontnuchterende indruk. Er waren mensen zoals de commissaris van de koningin en de minister van binnenlandse zaken, die hem plotseling volledig lieten vallen, terwijl ze bij zijn benoeming van die gebeurtenis afwisten'.
Meteen maakte u kennis met politiek-opportunisme?
'Ja, maar ik heb er echt geen aversie tegen de politiek aan overgehouden. Je moet het meer zien als een proces van volwassen worden, leren wat er in de wereld te koop is, hoe het gaat'. Omdat hij meteen ook kennis maakte met de uiterst traag werkende ambtelijke molens op een stadhuis en bovendien ontdekte dat een echte boeiende burgemeestersbaan vele, vele jaren op zich zou laten wachten, solliciteerde hij naar een baan bij het parket in Suriname.
Van dat land had Wijnholt schitterende beelden gezien in het bioscoopjournaal. 'Daar moet ik heen, dacht ik'.
In Suriname reisde hij als officier van justitie kriskras door het land met behulp van vliegtuigjes, maar ook stapte hij nogal eens in een korjaal om rivieren op te gaan. 'Ik kwam vrij ver het bos in en ook in Albina, Moengo en al die plaatsen. In het bos werd het overnachten in een hangmat, die ergens tussen twee bomen was opgehangen. Dat waren magnifieke ervaringen'.
Daarna in 1960 rechter in Amsterdam. Na al genoemde tussenperiode op de Antillen, kwam Wijnholt in '69 terug bij de rechtbank in de hoofdstad, alwaar hij in '75 vice-president werd. Werd belast met kort gedingen en gold zo'n beetje als de gedoodverfde opvolger van de toenmalige rechtbankpresident.
Dat ging niet door, doordat hij in '77 werd gevraagd om als raadsheer toe te treden tot de Hoge Raad, het hoogste rechtscollege van Nederland. Meteen viel hij met de neus in de boter, want de strafkamer waar Wijnholt deel van uitmaakte moest zich enige malen buigen over de zaak tegen oorlogsmisdadiger Pieter Menten.

INVLOED

In 1980 werd hij door de toenmalige minister van justitie mr. J. de Ruiter gepolst voor de baan van Haags rechtbankpresident. Die invloedrijke functie, waarin hij alle belangrijke kort gedingen tegen de Staat zou moeten behandelen, trok Wijnholt zeer. En inderdaad bleken veel van zijn kort gedingvonnissen in zaken tegen de Staat, aangespannen door burgers, actiegroepen of bedrijven, geregeld de voorpagina's van de kranten te halen.
Zijn beslissingen hadden soms ingrijpende gevolgen in de samenleving. Echt tumult in en rond het Binnenhof ontstond echter pas toen Wijnholt - door sommigen werd hij zelfs gekenschetst als de 'machtigste man van Nederland' - het in augustus '88 aandurfde om Deetmans (toen minister van onderwijs) Harmonisatiewet aan het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden te toetsen.
Aan de hand van dit bijna vergeten document uit 1954, waarin de verhoudingen tussen Nederland, Suriname en de Antillen waren geregeld, verbood Wijnholt de toepassing van de wet, waardoor studenten zonder in tijdnood te komen konden blijven veranderen van studie. Dat de Hoge Raad zijn beslissing enige tijd later vernietigde deert hem niet. Ook niet, omdat diverse invloedrijke kamerleden naderhand ruiterlijk toegaven een verkeerde beslissing te hebben genomen.
Wijnholt vond het nodig om de knuppel in het hoederhok te werpen. Als wordt opgemerkt dat zijn creatieve en vaak helder geformuleerde vonnissen soms woedende reacties opriepen, krijgt hij pretogen: 'Ja, maar dat is toch leuk. Ik wist dat ik met die harmonisatiewet een omstreden uitspraak deed'.
U lijkt er wel mee te hebben bereikt dat de leden van de Eerste Kamer hun taak wat serieuzer zijn gaan opvatten?
'Dat was niet mijn bedoeling. Ik ben geen schoolmeester over de Eerste Kamer. Maar als je ziet hoe zo'n vonnis uitwerkt, als je dat allemaal overziet, dan zit het stelsel toch nog niet zo slecht in elkaar'.
Gevraagd naar zijn vermeende progressieve instelling, merkt de president eerst op niet helemaal goed te begrijpen waar dat nou vandaan komt. Dan zegt hij bedachtzaam: 'Ik denk dat dat helemaal niet van invloed is op m'n beslissingen. Ik ben zeker geen tegenstander van vernieuwingen van rechtsontwikkelingen. Maar daar moet ik onmiddellijk aan toevoegen, dat ik een fel tegenstander ben van hele haastige en snelle veranderingen'.

VERANTWOORDELIJKHEID

Wijnholt viel als Haagse rechtbankpresident vooral ook op doordat hij makkelijk voor de pers was te benaderen. 'Ik ben een fervent krantelezer. Ik vind die kranten van enorm belang. Kijk, de overheid moet uitleg verschaffen over een bepaald beleid, dan vind ik dat je dat ook van een rechter mag verlangen.
Je moet je als rechter realiseren dat je enorme macht hebt, die nu eenmaal verantwoordelijkheden met zich meebrengt. Het is natuurlijk makkelijk om te zeggen: 'alles staat in mijn vonnis'. Juridisch gezien juist, maar maatschappelijk gezien kan dat niet. Mijn vuistregel is dat de geinteresseerde lek moet kunnen begrijpen wat ik doe. Daarom ook mijn streven om zo helder mogelijk te zijn in mijn uitspraken'.
Begint te lachen. 'Dan loop je natuurlijk wel risico's. Enige jaren geleden liet een tegen de nogal wat herrie veroorzakende heiwerkzaamheden (voor de bouw van het Haagse Muziektheater) ageerende overbuurman zich teleurgesteld na het aanhoren van mijn uitspraak ontvallen: zo'n vonnis kan m'n zoontje van veertien ook maken'. Misschien moet ik dat wel als een compliment beschouwen.
Een andere aardige zaak betrof de restauratie van het Mauritshuis. Bij het wegtrekken van de damwand, dreigde de nabijgelegen sociëteit De Witte in het centrum van Den Haag in te storten nog vóór alle leden waren weggelopen. Er ontstonden scheuren in het sociëteitsgebouw. Uiteindelijk is er tussen beide partijen in onderling overleg een oplossing gevonden.
Daar streef je natuurlijk in elk kort geding naar. Maar in een zaak met de Staat lukt dat bijna nooit, wat ook vaak komt door begrotingsoverwegingen'.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Stad in Oeganda; 6. Franse schrijver; 12. Rivier in België; 13. Een ogenblik; 14. Muzieknoot; 16. Romeinse keizer; 18. Roofdier; 19. Onmeetbaar getal; 20. Onbepaald voornaamwoord; 22. Oostenrijker; 24. Klap; 25. Gevaar; 27. Land van Azië; 28. Muziekinstrument; 29. Bijenhouder; 31. Limited; 32. Vogelaarstok; 33. Vierkante decameters; 35. Heilige taal van de Boeddhisten; 36. Plaats in Drente; 38. Fijngevoelig; 40. Snelheidswedstrijd; 44. Trechter van een stortbad; 46. Eitjes van kikkers; 48. Gebladerte; 50. Jeruzalem; 51. Discussiegroep; 53. Rivier in België; 54. Amerikaanse auto; 55. Zeer broos; 57. Mannetjesdier; 58. Lengtemaat; 59. Griet; 60. Slim; 62. Nummer; 63. Vakantietrip; 64. Jammer; 66. Spijkeren; 67. Inrichting voor wetenschappelijk doel.

VERTIKAAL: 1. Nalatenschap; 2. Neonbuis; 3. Cijfer; 4. Veevoeder; 5. Wijfjesdier; 7. Werkelijk; 8. Wildzwijn; 9. Afgelegen; 10. Voegwoord; 11. Veentrapper; 15. Overal; 17. Russische stad; 18. Pagina; 19. Bloembed; 21. Cocaïne; 23. Som; 24. Vosaap; 26. Cijfer; 28. Muziekinstrument; 30. Muzieknoot; 32. Rondhout; 34. Landtong; 35. Door middel van; 37. Oneerbaar; 38. Zangvereniging; 39. Boom; 41. Reeds; 42. Wild zwijn; 43. Diep bedroefd zijn; 45. Iraanse munt; 46. Advies; 47. Keukengerei; 49. Voedsel innemen; 51. Snuifje; 52. Schoenvorm; 55. Vergissing; 56. Meisjesnaam; 59. Honingdrank; 61. Hoofddeksel; 63. Rijksgrond; 65. Bolgewas.

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk de gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Corine Willemse
Argusweg 17
Curaçao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Nassaustraat 110 en Bonaire Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 1. Hr.; 3. GOG; 6. Most; 10. Eng; 13. Oor; 15. Ans; 17. Stil; 19. Ur; 20. Roef; 21. Opa; 22. Reef; 23. Lis; 24. Ver; 25. Lang; 26. We; 27. Til; 29. Idem; 30. Ozon; 32. Ge; 34. Kilt; 37. Met; 38. Etc.; 40. Nestelen; 44. De; 45. Aarde; 47. Enige; 49. El; 50. Iedereen; 53. One; 55. Vat; 57. Iris; 59. Dn.; 60. Egel; 62. Veen; 63. Neg; 65. Ne; 66. Uier; 68. Dag; 70. Ede; 72. Sire; 73. Bed; 74. Ziel; 75. Al; 77. Darm; 79. Rap; 81. Neo; 82. Ros; 83. Keet; 84. Mol; 85. LP.

VERTIKAAL: 1. Horloge; 2. Rooi; 4. O.a.; 5. Gnoe; 7. Os; 8. Stram; 9. Tien; 11. Nu; 12. Groente; 14. Rest; 16. Sprits; 18. Lego; 24. Vlinder; 25. Leve; 26. Woedend; 28. Ik; 31. Z.M.; 33. Etalage; 35. Leed; 36. Penning; 39. Ca.; 41. Tor; 42. Leer; 43. Ni; 46. Ri; 48. Go; 49. Evenaar; 51. Eter; 52. Einder; 54. Envelop; 56. Te; 58. Se; 61. Luid; 62. Veere; 64. Gein; 67. Irak; 69. Adam; 71. Deel; 76. LO; 78. Me; 80. Po.

KIESKEURIG

Groeningenieur

-door P.Casimiri-

DE STUDIE studie Tuin- en Landschapsinrichting leidt op tot groeningenieur. Een groeningenieur is iemand die zich bezig houdt met het ontwerpen,inrichten en instandhouden van het 'groene gebied'. Bij het 'groene gebied' moet je denken aan parken, tuinen, sport- en recreatieterreinen en andere openbare groenvoorzieningen. De studie Tuin- en Landschapsinrichting is grotendeels gebaseerd op drie verschillende richtingen n.l.: ontwerp, beheer en de techniek. Het is mogelijk in een van deze drie richtingen af te studeren. De opleiding tot groeningenieur duurt vier jaar en bestaat uit een propadeutische fase van één en een hoofdfase van drie jaar. In de propadeuse komen vooral de grondleggende vakken aan de orde. Daarnaast moet je je oriënteren in een aantal op het beroep gerichte vakken.
Gedurende de propadeuse blijkt ook of je geschikt bent voor een studie in het HBO, met name voor Tuin- en Landschapsinrichting.

Het tweede jaar geeft een brede, op de praktijk gerichte scholing op het vakgebied van de Tuin- en Landschapsinrichting. In deze fase komen alle op het beroep gerichte vakken aan de orde. Die vakken kun je indelen in vormgevende vakken, technische vakken, beheergerichte vakken, plantkundige vakken en ondersteunende vakken. In het derde studiejaar kies je de richting waarin je wilt afstuderen: 'Ontwerpen', 'Techniek en uitvoering' 'Beheer en management' of 'Groen milieubeheer'.
In dit jaar ga je ook zes maanden op stage in binnen- of buitenland. Het laatste jaar kenmerkt zich door beperking van het aantal vakken, integratie van vakgebieden en projectgericht onderwijs.
Het studiejaar is verdeeld in vier lesperioden van zeven weken, elk gevolgd door een tentamenperiode van twee weken. Daardoor heb je nooit meer dan acht vakken tegelijk en kun je elk vak na een lesperiode direct met een tentamen afsluiten.
De lessen worden als hoorcollege gegeven aan grotere groepen, als werkcollege aan kleinere groepen of als praktikum. Afgestudeerden van deze opleiding mogen de titel ingenieur voeren, Ing. Tot nu toe vinden Groeningenieurs bijna altijd werk. Je komt ze tegen bij de overheid in beheers- of ontwerpfuncties, bij particuliere tuinarchitectenbureaus of landschapsarchitectuur.
Toelating tot de opleiding is mogelijk op grond van een diploma HAVO of VWO, met in het examenpakket tenminste de vakken wiskunde, scheikunde en natuurkunde. De opleiding tot groeningenieur wordt verzorgd door de Internationale Agrarische Hogeschool, P.O.Box 122, 2770 AC Boskoop, die verder alle inlichtingen kan verschaffen.
Studenten van deze Agrarische Hogeschool kunnen rekenen op bemiddeling bij het verkrijgen van huisvesting. De Stichting Studenten Huisvesting is met deze taak belast.